

**RAPORT Z WYKONANIA „PROGRAMU OCHRONY
ŚRODOWISKA DLA MIASTA CZĘSTOCHOWY NA LATA 2018-
2021 W PERSPEKTYWIE DO 2025”
ZA OKRES OD 01.01.2018 R. - 31.12.2019 R.**

PREZYDENT MIASTA CZĘSTOCHOWY

Częstochowa, 2020

Spis treści

1.	Wstęp	3
2.	Metodyka sporządzenia Raportu	3
3.	Ocena wykonania celów i zadań Programu za lata 2018-2019.....	5
4.	Analiza osiągniętego efektu ekologicznego wraz z weryfikacją monitoringu wdrażania Programu.....	65
5.	Podsumowanie i wnioski.....	67

1. Wstęp

Obowiązek sporządzania raportów z realizacji przez organ wykonawczy gminy programu ochrony środowiska, a następnie przedstawienia ich radzie miasta w cyklu dwuletnim wynika z zapisów ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1219 z późn. zm.). Zgodnie z art. 18 niniejszej ustawy Prezydent Miasta co 2 lata sporządza raporty z realizacji miejskich programów ochrony środowiska, które następnie przedstawia Radzie Miasta. Obowiązek sporządzenia Raportu wynika również z zapisów zawartych w Programie.

Po przedstawieniu raportu Radzie Miasta, raport jest przekazywany przez Prezydenta Miasta Częstochowy do Zarządu Województwa Śląskiego.

Zakres rzeczowy Raportu obejmuje zadania opisane w harmonogramie „Programu Ochrony Środowiska dla miasta Częstochowy na lata 2018 – 2021 z perspektywą do roku 2025”, a także zadania dodatkowe z zakresu ochrony środowiska realizowane na terenie miasta Częstochowy w okresie od 2018 do 2019 roku.

Raport z Programu obejmuje okres od 1 stycznia 2018 roku do 31 grudnia 2019 roku.

2. Metodyka sporządzenia Raportu

W ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, która stanowi podstawę prawną sporządzenia niniejszego Raportu nie określono zawartości Raportu oraz formy jego sporządzenia. W związku z powyższym przy opracowaniu przedmiotowego Raportu zastosowano metodykę zaproponowaną przez jego Wykonawcę. Realizacja zaplanowanych w Programie zadań została oceniona na podstawie przeprowadzonej ankietyzacji.

Należy podkreślić, że analizowane dane uzyskane z wypełnionych ankiet opatrzone są pewnym błędem, wynikającym przede wszystkim z braku dostępu do danych źródłowych oraz z konieczności opierania się na szacunkowej ocenie kosztów, czy też przypuszczalnych skutków środowiskowych, jakie za sobą niosły zrealizowane lub niezrealizowane działania. Wskazać należy również, że przesłane przez instytucje oraz przedsiębiorstwa informacje nie pozwoliły dokonać całkowitej oceny stopnia oraz skutków realizacji określonych w Programie celów i kierunków działań. Wynika to z faktu, iż część podmiotów nie udzieliła odpowiedzi lub zadania nie były realizowane.

Część z instytucji oraz podmiotów gospodarczych nie udzieliła odpowiedzi na przesłane w ankietyzacji pytania, a problem w pozyskaniu danych od tych jednostek wynika z braku regulacji prawnych nakładających obowiązek przekazywania tego typu danych. Było to utrudnieniem w opracowaniu Raportu, a dobrowolność udzielania informacji prowadziła do obniżenia ich jakości.

Określone nakłady inwestycyjne na realizację poszczególnych celów i przypisanych im zadań nie odzwierciedlają faktycznych kosztów, jakie zostały poniesione na ich realizację, a jedynie informują o wielkości danego przedsięwzięcia. W przypadku wskaźników ekologicznych, wydają się one być najlepsze do wykorzystania w ocenie stopnia realizacji celów.

Ocenę stopnia realizacji zadań w niniejszym Raporcie zaprezentowano w tabelach, w których zgromadzono informacje, dotyczące zaplanowanych do realizacji przedsięwzięć oraz stanu ich realizacji. Dodatkowo określono jednostkę realizującą dane przedsięwzięcie oraz podano okres jego realizacji który został zapisany w Programie. W tabeli podano również szacunkowe koszty poniesione na realizację poszczególnych przedsięwzięć realizowanych w latach 2018-2019.

Ocenę realizacji zadań wykonano w formie tabelarycznej i opisowej.

Raport opracowano na podstawie informacji zawartych w ankietach nadesłanych przez niżej wymienione urzędy i inne instytucje wskazane w Programie jako jednostki odpowiedzialne za realizację poszczególnych przedsięwzięć, a także w oparciu o informacje będące w posiadaniu podmiotów:

- Urząd Miasta Częstochowy,
- Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacji w Częstochowie Sp. z o.o. Al. Niepodległości 30, 42-217 Częstochowa,

- Częstochowskie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. ul. Konwaliowa 1, Sobuczyna, 42-263 Wrzosowa,
- Zakład Gospodarki Mieszkaniowej Towarzystwo Budownictwa Społecznego w Częstochowie Sp. z o.o. ul. Polskiej Organizacji Wojskowej 24, 42-217 Częstochowa,
- Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Okręgu Częstochowskiego Spółka Akcyjna w Częstochowie ul. Jaskrowska 14/20, 42-202 Częstochowa,
- SUEZ Południe Sp. z o.o. ul. Dębowa 26/28, 42-202 Częstochowa,
- Spółdzielnia Mieszkaniowa PÓŁNOC ul. Michałowskiego 17, 42-224 Częstochowa,
- Częstochowska Spółdzielnia Mieszkaniowa "Nasza Praca" ul. Okólna 113a, 42-218 Częstochowa,
- Śródmiejska Spółdzielnia Mieszkaniowa w Częstochowie Aleja Armii Krajowej 1/3, 42-202 Częstochowa,
- Spółdzielnia Mieszkaniowa „Jura” w Częstochowie ul. Palmowa 1/9, 42-208 Częstochowa,
- Spółdzielnia Mieszkaniowa "SEGMENT" ul. Kutrzeby 32, 42-224 Częstochowa,
- Robotnicza Spółdzielnia Mieszkaniowa „HUTNIK” Al. Wojska Polskiego 118, 42-207 Częstochowa
- „Górnik” – Międzyzakładowa Spółdzielnia Mieszkaniowa ul. Mickiewicza 16, 42-217 Częstochowa
- „Lisowiec” Spółdzielnia Mieszkaniowa ul. Wręczycka 22/26, 42 – 202 Częstochowa,
- „Metalurg” Spółdzielnia Mieszkaniowa ul. Wierzbowa 12A, 42 – 216 Częstochowa,
- „Nasz Dom” Własnościowa Spółdzielnia Mieszkaniowa ul. Szajnowicza - Iwanowa 57, 42–218 Częstochowa,
- „Parkitka” Spółdzielnia Mieszkaniowa ul. Ks. J. Popiełuszki 10/12, 42 – 217 Częstochowa,
- Lokalne Zrzeszenie Właścicieli Nieruchomości ul. Kopernika 21, 42 – 217 Częstochowa,
- Fortum Power and Heat Polska Sp. z o.o. Oddział w Częstochowie ul. Brzeźnicka 32/34; 42-215 Częstochowa,
- Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. Oddział w Zabrze Rejon Dystrybucji Gazu w Częstochowie; ul. Legionów 79; 42-202 Częstochowa,
- Oczyszczalnia Ścieków „WARTA” Spółka Akcyjna ul. Srebrna 172/188, 42-202 Częstochowa,
- WIOŚ Katowice Delegatura w Częstochowie ul. Rząsawska 24/28, 42-209 Częstochowa,
- Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego ul. Ignacego Krasickiego 25, 42-500 Będzin,
- Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Katowicach Plac Grunwaldzki 8/10, 40-127 Katowice,
- Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Częstochowie ul. Sikorskiego 82/94, 42-202 Częstochowa,
- Śląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Częstochowie ul. Wyszyńskiego 70/126, 42-200 Częstochowa,
- PGW WODY POLSKIE RZGW w Poznaniu ul. Chlebowa 4/8, 61-003 Poznań ,
- Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad; Oddział w Katowicach ul. Myśliwska 5, 40-017 Katowice,
- Liga Ochrony Przyrody ul. Czartoryskiego 28, 42-202 Częstochowa,
- POLONTEX S.A. ul. Rejtana 25/35, 42- 202 Częstochowa,
- Tauron Dystrybucja Oddział w Częstochowie ul. Mirowska 24, 42-202 Częstochowa,
- ELSEN S.A. ul. Koksowa 11, 42-202 Częstochowa,
- Wienerberger Ceramika Budowlana Sp. z o. o. ul. Tatrzńska 3, 42-280 Częstochowa,
- Zakłady Wapiennicze LHOIST S.A. ul. Wapiennicza 7, 46-050 Tarnów Opolski,
- STOLZLE Częstochowa Sp. z o.o. ul. Warszawska 347, 42-209 Częstochowa,
- GUARDIAN CZĘSTOCHOWA Sp. z o. o. ul. Korfantego 31/35, 42-202 Częstochowa,
- DTR VMS Poland Sp. z o.o. ul. Morsztyna 7, 42-209 Częstochowa,
- ZF Automotive Systems Poland Sp. z o.o. ul. Legionów 202/210, 42-202 Częstochowa,
- KOKSOWNIA Częstochowa Nowa Sp. z o.o. ul. Odlewników 20, 42-213 Częstochowa,
- WŁODAR Wiesław Włodarczyk, Sp. J. ul. Gminna 42, 42-42-221 Częstochowa,
- Brembo Sp. z o. o. ul. Dekabrystów 67, 42- 202 Częstochowa,
- Polskie Koleje Państwowe S.A. Centrala Al. Jerozolimskie 142A, 02-305 Warszawa
- PGL LP Nadleśnictwo Złoty Potok, Złoty Potok ul. Kościuszki 2, 42-253 Janów,

- Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy im. Jana Długosza w Częstochowie ul. Waszyngtona 4/8; 42-217 Częstochowa,
- Politechnika Częstochowska ul. Dąbrowskiego 69, 42-218 Częstochowa,
- Akademia Polonijna w Częstochowie ul. Pułaskiego 4/6, 42-226 Częstochowa,
- Wyższa Szkoła Lingwistyczna ul. Nadrzeczna 7, 42-202 Częstochowa,
- Wyższa Szkoła Zarządzania w Częstochowie ul. 1-Maja 40, 42-217 Częstochowa,
- Centralna Szkoła PSP w Częstochowie ul. Sabinowska 62/64, 42-202 Częstochowa,
- Wyższe Seminarium Duchowne Archidiecezji Częstochowskiej ul. Św. Barbary 41, 42-226 Częstochowa,
- Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. NMP w Częstochowie ul. Bialska 104/118, 42-218 Częstochowa,
- Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej ul. Podleśna 61, 01-673 Warszawa,
- Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy ul. Rakowiecka 4, 00-975 Warszawa,
- Główny Inspektorat Ochrony Środowiska Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Katowicach ul. Wita Stwosza 2, 40-036 Katowice,
- Marszałek Województwa Śląskiego ul. Ligonía 46, 40-037 Katowice ,
- Agencja Rozwoju Regionalnego w Częstochowie S.A. Aleja Najświętszej Maryi Panny 24 lok. 8, 42-202 Częstochowa,
- Powiatowy Zespół Doradztwa Rolniczego w Częstochowie ul. Radomska 2, 42-202 Częstochowa.

3. Ocena wykonania celów i zadań Programu za lata 2018-2019

Okres poddany analizie obejmuje lata 2018-2019. Analiza dotyczy realizacji celów krótkoterminowych i długoterminowych programu a także zadań wskazanych w szczegółowym harmonogramie. W ankietyzacji przekazano instytucjom i podmiotom również tabelę do wypełnienia dotyczącą zadań dodatkowych z zakresu ochrony środowiska zrealizowanych poza działaniami wskazanymi w Programie w okresie od 2018 do 2019 roku.

Elementy środowiska – obszary interwencji

1. Ochrona klimatu i jakości powietrza
2. Zagrożenia hałasem
3. Pola elektromagnetyczne
4. Gospodarowanie wodami
5. Gospodarka wodno-ściekowa
6. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów
7. Zasoby geologiczne
8. Gleby
9. Zasoby przyrodnicze

Raport został podporządkowany zagadnieniom znajdującym odzwierciedlenie w treści POŚ i obejmują ocenę realizacji następujących celów:

3.1. Zadania w zakresie ochrony klimatu i jakości powietrza

Cele:

- **Poprawa jakości powietrza w mieście w oparciu o gospodarkę niskoemisyjną i odnawialne źródła energii**

Kierunki interwencji

- 1. Ograniczenie emisji z instalacji o małej mocy do 1 MW, w których następuje spalanie paliw stałych**
- 2. Poprawa efektywności energetycznej w sektorze publicznym, mieszkalnictwa, systemu dystrybucji ciepła sieciowego oraz gospodarki**
- 3. Zmniejszenie emisyjności w transporcie oraz zwiększenie dostępności i atrakcyjności transportu publicznego**
- 4. Zarządzanie jakością powietrza na terenie Częstochowy**

Głównym celem w obszarze klimatu i powietrza, zgodnie z Programem jest poprawa jakości powietrza w mieście w oparciu o gospodarkę niskoemisyjną i odnawialne źródła energii. W ramach tego celu przewidziano 4 kierunki interwencji, w ramach których określono do realizacji łącznie 12 zadań. W Programie w obszarze klimatu i powietrza przewidziano do realizacji zarówno zadania inwestycyjne jak i działania wspomagające. Wśród zadań w zakresie ograniczenia niskiej emisji przewidziano, m.in. wymianę ogrzewania, termomodernizację i podłączenie budynków do sieci ciepłowniczej. Informacje przedstawione w tabeli 1 z realizacji zadań i o poniesionych nakładach finansowych zostały zebrane od podmiotów w drodze ankietyzacji. Wyniki ankietyzacji wskazały, iż zrealizowano na terenie miasta Częstochowy wiele działań dodatkowych oprócz wskazanych w Programie.

I. Wdrażanie programu ograniczenia niskiej emisji

Gmina Miasto Częstochowa w latach 2018 i 2019 prowadziła programy wsparcia dla mieszkańców ze środków budżetu Miasta, na zadania inwestycyjne, polegające na zdemontowaniu i zlikwidowaniu źródła ciepła (kotła) starego typu opalanego węglem, miałem, koksem lub ekogroszkiem i zastąpieniu go: podłączeniem do sieci ciepłowniczej, ogrzewaniem elektrycznym, kotłem gazowym, kotłem olejowym jak również kotłem na paliwo stałe z automatycznym sposobem zasilania paliwem bez rusztu awaryjnego, który spełnia minimum standard emisyjny zgodny z 5 klasą granicznych wartości emisji zanieczyszczeń normy PN-EN 303-5:2012 dla urządzeń z automatycznym sposobem zasilania paliwem,

Celem udzielanych dotacji jest zachęcenie mieszkańców do wymiany starych, wysokoemisyjnych źródeł ciepła a tym samym dbania o stan jakości powietrza. Równolegle udzielano dotacji dla osób fizycznych, które zdecydowały się na montaż kolektorów słonecznych służących jako dodatkowe źródło ciepła lub do przygotowania ciepłej wody użytkowej.

W latach 2018-2019 udzielono łącznie 224 dotacji do wymiany systemów grzewczych na kwotę 1 076 191,85 zł. W przypadku kolektorów słonecznych 15 osób otrzymało wsparcie finansowe w kwocie 74 063,17 zł.

W miesiącach listopad – grudzień 2018 r. pojawił się w Częstochowie Eko Patrol. Samochód jeździł po mieście i sprawdzał jakość powietrza. Po stwierdzeniu przez mobilne laboratorium, że w danej dzielnicy lub na konkretnej ulicy zanieczyszczenie jest duże, wypuszczano drona, który leciał nad konkretne kominy co umożliwiało wykrycie źródła zanieczyszczeń. Podczas akcji, do dyspozycji pozostawała jednostka Straży Miejskiej, która w razie stwierdzenia występowania przekroczeń mogła od razu w ramach kontroli wejść na nieruchomość i podjąć interwencję.

II. Promowanie odnawialnych systemów energii.

Gmina Miasto Częstochowa realizuje projekt „Budowa infrastruktury służącej do produkcji energii ze źródeł odnawialnych na terenie gminy Miasto Częstochowa”.

Projekt jest realizowany w formule „SŁONECZNA GMINA”, która to formuła polega na tym, że Gmina Miasto Częstochowa wnioskuje o dofinansowanie w Ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020, Działanie 4.1. Odnawialne źródła energii, Poddziałanie 4.1.3 Odnawialne źródła energii - konkurs, a otrzymane dofinansowanie przeznacza na zakup i montaż instalacji odnawialnych źródeł energii, na rzecz mieszkańców Częstochowy.

Celem projektu jest zwiększenie na obszarze Miasta Częstochowy produkcji energii elektrycznej lub energii cieplnej ze źródeł odnawialnych wytwarzanej z wykorzystaniem promieniowania słonecznego (przetwarzanego na ciepło lub energię elektryczną), oraz zasobów geotermalnych, poprzez budowę instalacji na nieruchomościach udostępnionych przez mieszkańców, co przyczyni się do zmniejszenia emisji gazów i pyłów do powietrza.

W formule „SŁONECZNA GMINA” są dofinansowywane trzy rodzaje instalacji, tj. kolektory słoneczne, panele fotowoltaiczne lub pompy ciepła.

Gmina Miasto Częstochowa zamontowała ww. instalacje na nieruchomościach osób fizycznych nie prowadzących działalności gospodarczej.

Zamontowane instalacje przez 5 lat od daty trwałości projektu będą własnością gminy i będą użyczane mieszkańcom. Po tym okresie nieodpłatnie przejdą na ich własność.

Nabór wniosków do projektu przeprowadzono w 2017 roku, nabór uzupełniający w 2018 roku.

Zakres projektu obejmuje wykonanie 168 instalacji dla mieszkańców, w tym:

- 124 instalacje fotowoltaicznych,
- 34 instalacje kolektorów słonecznych,
- 10 instalacji pompy ciepła.

Gmina Miasto Częstochowa w dniu 20 lipca 2018 r. zawarła umowę z Województwem Śląskim, reprezentowanym przez Zarząd Województwa Śląskiego, pełniącym rolę Instytucji Zarządzającej Programem Operacyjnym Województwa Śląskiego na lata 2014-2020, dotyczącą realizacji i dofinansowania projektu.

W roku 2019 zamontowano 124 instalacje fotowoltaiczne i 34 instalacje kolektorów słonecznych, a termin zakończenia projektu nastąpi w 2020 roku.

Budowa instalacji przyczyni się w dużym stopniu do ograniczenia emisji zanieczyszczeń do powietrza.

Rezultaty zakładane:

- produkcja energii elektrycznej z instalacji fotowoltaicznych 512 MWh/rok
- produkcja energii cieplnej z instalacji solarnych i pomp ciepła 130 MWh/rok

Przewidywany efekt ekologiczny

- stopień redukcji pyłu PM10 - 2,5 tony/rok
- spadek emisji gazów cieplarnianych, przede wszystkim CO₂ - 525 ton/rok

III. Monitoring jakości powietrza

Na terenie miasta Częstochowy zlokalizowane są trzy stacje pomiarowe monitoringu państwowego.

L.p.	Kod stacji	Adres stacji	Typ pomiaru	Typ stacji
1.	SICzestoArmK	Al. Armii Krajowej 2	automatyczny	komunikacyjna
2	SICzestoBacz	ul. Baczyńskiego 2	automatyczny/manualny	tło miejskie
3	SICzestoZana	ul. Zana 6	manualny	tło miejskie

Ponadto Gmina Miasto Częstochowa w grudniu 2017 r. zakupiła 25 szt. sensorów jakości powietrza. Czujniki te są rozproszone na terenie całego miasta. Mierzą one takie parametry jak wilgotność, temperatura powietrza, ciśnienie oraz stężenie pyłu zawieszonego PM 10 i PM 2,5. Sensory zostały zainstalowane głównie na obiektach edukacyjnych w różnych punktach miasta. Stan jakości powietrza w najbliższej okolicy można śledzić na ogólnodostępnej stronie firmy Airly umożliwiającej zbieranie i interpretowanie danych (www.airly.eu).

W latach 2018 i 2019 firma Airly w dalszym ciągu dla Gminy Miasto Częstochowy świadczyła usługi w zakresie pobierania, przetwarzania, analizowania i wizualizacji danych z sensorów mierzenia powietrza.

3.2. Zadania w zakresie ochrony przed hałasem

Cele:

- **Przywrócenie wartości poziomów hałasu nie przekraczających obowiązujących wartości dopuszczalnych**

Kierunki interwencji

1. Poprawa klimatu akustycznego w mieście Częstochowa

Zgodnie z zapisem art. 119 ust. 1 ustawy POŚ dla terenów, na których poziom hałasu przekracza poziom dopuszczalny, tworzy się programy ochrony środowiska przed hałasem, których celem jest dostosowanie poziomu hałasu do dopuszczalnego. Program ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Częstochowy został utworzony na lata 2018-2023. Program ochrony środowiska przed hałasem nakreśla metodykę działań związaną z redukcją hałasu na terenie miasta Częstochowy. Celem opracowania ww. Programu jest określenie niezbędnych priorytetów i kierunków działań, których intencją jest zmniejszenie uciążliwości oraz ograniczenie poziomu hałasu na terenie miasta Częstochowy. Program obejmuje obszar, który pokrywa się z zakresem mapy akustycznej wykonanej dla miasta Częstochowy w 2017r. W Programie przedstawiono wachlarz możliwości eliminacji przyczyn powstawania hałasu. Przedstawiono i opisano rozwiązania z obszaru planowania, organizacji oraz działań technicznych. Program ten obowiązuje przez okres pięciu kolejnych lat i jest drugim tego typu dokumentem opracowanym dla Miasta Częstochowy. Uchwałą nr 900/L/2014 Rady Miasta Częstochowy z dnia 24 marca 2014r. został przyjęty „Program ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Częstochowy na lata 2013-2018”, a ww. opracowanie stanowi jego kontynuację oraz weryfikuje założone w nim działania, które zostały wykonane na rzecz poprawy klimatu akustycznego w latach 2013 -2018. Program zgodnie z ustawą POŚ, będzie aktualizowany co pięć lat. Każdy kolejny program będzie również jednoczesnym posumowaniem i weryfikacją poprzedniego.

Na terenie miasta Częstochowy od marca 2018 roku, funkcjonuje system wypożyczalni rowerów. W latach 2018-2019 w ofercie wypożyczalni dostępnych było 185 rowerów zlokalizowanych w 20 stacjach samoobsługowych na terenie całego Miasta. Miejska wypożyczalnia rowerów jest projektem, który przypadł do gustu mieszkańcom, na przestrzeni dwóch sezonów wynajmowano je 325,8 tys. razy.

W 2018r. w ramach programu „Lepsza Komunikacja w Częstochowie” rozpoczęto w Częstochowie budowę węzłów przesiadkowych wraz z infrastrukturą drogową i rowerową. Jest to jedna z najbardziej strategicznych inwestycji w mieście poprawiająca infrastrukturę komunikacyjną. Korzyści z budowy węzłów przesiadkowych to m.in.

- możliwość szybkiej przesiadki z dowolnego środka transportu prywatnego na środek transportu zbiorowego bądź alternatywny środek transportu,
- udogodnienie zarówno dla mieszkańców Częstochowy jak i ludzi spoza miasta, uatrakcyjnienie Częstochowy jako lidera subregionu północnego Województwa Śląskiego,
- odciążenie ruchu kołowego w godzinach szczytu (zwiększenie szans na to, że część z 40 tys. mieszkańców regionu, którzy przyjeżdżają codziennie do Częstochowy, porzuci prywatne środki transportu na rzecz transportu publicznego i komunikacji miejskiej),
- przebudowa kluczowych układów drogowych w trzech ważnych punktach miasta,
- poprawa estetyki i dostępności terenów przy największych dworcach PKP w mieście,
- dalsza rozbudowa i uzupełnianie sieci dróg rowerowych – powstanie bądź zostanie przebudowane ok. 10 km sieci łączących dworce, przy których powstaną węzły.

3.3. Zadania w zakresie ochrony przed polami elektromagnetycznymi

Cele:

- **Ochrona przed polami elektromagnetycznymi**

Kierunki interwencji

1. Ograniczanie negatywnego oddziaływania pól elektromagnetycznych na ludzi i środowisko

Ochrona przed polami elektromagnetycznymi polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu środowiska poprzez:

- 1) utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych lub co najmniej na tych poziomach;
- 2) zmniejszanie poziomów pól elektromagnetycznych co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane.

Oceny poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku i obserwacji zmian dokonuje się w ramach państwowego monitoringu środowiska.

Główny Inspektor Ochrony Środowiska prowadzi okresowe badania poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku.

Główny Inspektor Ochrony Środowiska prowadzi, aktualizowany corocznie, rejestr zawierający informacje o terenach, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku, z wyszczególnieniem przekroczeń dotyczących:

- 1) terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową;
- 2) miejsc dostępnych dla ludności.

3.4. Zadania w zakresie gospodarowania wodami

Cele:

- **Osiągnięcie dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych**

Kierunki interwencji:

1. **Poprawa stanu jakościowego i ilościowego wód powierzchniowych i podziemnych**
2. **Zapewnienie bezpieczeństwa powodziowego**
3. **Gospodarowanie wodami uwzględniające zmiany klimatyczne**

W ramach tego celu przewidziano 3 kierunki interwencji, w ramach których określono do realizacji łącznie 14 zadań. W Programie w obszarze gospodarowania wodami przewidziano do realizacji zarówno zadania inwestycyjne jak i działania wspomagające.

Wśród zadań w zakresie poprawy stanu jakościowego i ilościowego wód powierzchniowych i podziemnych przewidziano, m.in. prowadzenie ewidencji i kontrolę zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków.

Wśród zadań w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa powodziowego przewidziano, m.in. budowę, przebudowę, remont, modernizację budowli przeciwpowodziowych.

Informacje przedstawione w tabeli 1 z realizacji zadań i o poniesionych nakładach finansowych zostały zebrane od podmiotów w drodze ankietyzacji. Wyniki ankietyzacji wskazały, iż zrealizowano na terenie miasta Częstochowy wiele działań dodatkowych oprócz wskazanych w Programie.

3.5. Zadania w zakresie gospodarki wodno-ściekowej

Cele:

- **Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej, skutkującej zwiększeniem odsetka ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej**

Kierunki interwencji

- 1. Sprawny i funkcjonalny system wodociągowy**
- 2. Monitoring i zarządzanie gospodarką wodno-ściekową na terenie miasta**

W latach 2018-2019 w ramach zadania rozwój gospodarki wodno-ściekowej (spełnienie wymagań prawa krajowego i dyrektywy UE) kontynuowano zadania w ramach pakietu działań porządkujących gospodarkę wodno-ściekową na terenie aglomeracji Częstochowa. W tym okresie były one skoncentrowane na zadaniach inwestycyjnych związanych m.in. z budową i modernizacją sieci wodociągowej i kanalizacyjnej.

W latach 2018-2019 wybudowana została nowa sieć kanalizacji sanitarnej o łącznej długości około 2,5km i zmodernizowano sieć kanalizacji sanitarnej o łącznej długości 11,84km.

Niezwykle istotne dla ochrony wód, zarówno w kontekście ich jakości, jak i racjonalnego wykorzystania, są prowadzone ciągłe działania formalno-prawne, takie jak:

- wprowadzanie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zapisów dotyczących ochrony wód powierzchniowych i podziemnych oraz środowiska gruntowo-wodnego (m.in. wskazanie: zagospodarowania wód opadowych lub roztopowych w miejscu ich powstawania np. poprzez wprowadzanie do ziemi, o ile warunki gruntowo – wodne umożliwiają takie rozwiązanie; odprowadzania ścieków bytowych do kanalizacji miejskiej, retencjonowania wód opadowych i roztopowych na terenie własnej działki,
- ochrona tych komponentów środowiska w ramach procedury wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięć.

3.6. Zadania w zakresie gospodarki odpadami i zapobiegania powstawaniu odpadów

Cele:

- **Zwiększenie udziału odpadów selektywnie odebranych i zebranych w strumieniu odpadów komunalnych poprzez gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami**

Kierunki interwencji

- 1. Zwiększenie udziału masy odpadów odebranych i zebranych w sposób selektywny w ogólnej masie odpadów odebranych i zebranych w mieście**
- 2. Zmniejszenie masy odpadów zawierających azbest pozostałych do unieszkodliwienia**

W ramach gminnego systemu gospodarki odpadami, odpady komunalne z terenu Częstochowy odbierane są zarówno z nieruchomości zamieszkałych jak i z nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne. Dodatkowo gmina przejęła obowiązek wyposażenia posesji w pojemniki, utrzymywania tych pojemników w odpowiednim stanie sanitarnym, porządkowym i technicznym oraz organizowała odbiór odpadów remontowo-budowlanych oraz odpadów zielonych.

W latach 2018-2019 obserwuje się wzrost udziału odpadów selektywnie odbieranych i zbieranych w ogólnej masie odpadów komunalnych. W 2018 r. wyniósł on 35%, w 2019 r. 41% .

3.7. Zadania w zakresie ochrony zasobów geologicznych

Cele:

- **Racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi**

Kierunki interwencji

1. **Kontrola i monitoring eksploatacji kopalni**
2. **Ograniczanie presji związanej z wydobyciem kopalni**
3. **Rekultywacja terenów po eksploatacji wydobywczej**

Na terenie miasta Częstochowy znajdują się pokłady piasków i żwirów oraz surowce ilaste, zaliczane do grupy ceramiki budowlanej. Wg danych obejmujących rok 2018-2019, największe wydobycie surowca zostało osiągnięte ze złoża Gnaszyn.

W celu zachowania naturalnej równowagi środowiska należy w sposób racjonalny gospodarować zasobami naturalnymi. Zrównoważona gospodarka surowcami powinna opierać się na oszczędnym wydobyciu i właściwym ich pozyskiwaniu, a także przetwarzaniu i wykorzystaniu. Aby osiągnąć ww. założenia należy wprowadzać nowoczesne techniki i narzędzia optymalizacji przeróbki, odpowiednio dobierać maszyny i urządzenia, a także technologie. Prowadzenie działalności górniczej w sposób efektywny będzie skutkowało zapobieganiem niekorzystnym zmianom klimatycznym oraz ograniczeniem presji antropogenicznej na wody i gleby.

3.8. Zadania w zakresie ochrony gleb

Cele:

- **Racjonalna gospodarka zasobami glebowymi**

Kierunki interwencji

1. **Zachowanie funkcji środowiskowych, gospodarczych, społecznych i kulturowych**
2. **Inwentaryzacja i rekultywacja gleb dewastowanych i zdegradowanych**

Poprzez ocenę wartości użytkowej, uwzględniającej żyzność gleby, stosunki wodne, stopień kultury gleby i trudność uprawy w połączeniu z agroklimatem, rzeźbą terenu określono jakość gleb. Ocena przydatności rolniczej wg IUNG wskazuje, że na terenie Częstochowy dominują gleby zaliczane do kompleksów żytnich. Klasy bonitacyjne gruntów rolnych na terenie miasta są na ogół słabe lub średnie. Około 89% wszystkich gruntów użytkowanych rolniczo przypada na klasy IV i V. Najlepsze warunki glebowo-rolnicze na terenie Częstochowy występują w części północnej miasta, w rejonie Parkitki i Rząsawy. Obserwowany jest spadek udziału gruntów użytkowanych rolniczo oraz łąk i pastwisk na rzecz powiększania powierzchni gruntów zabudowanych i zurbanizowanych

3.9. Zadania w zakresie zasobów przyrodniczych

Cele:

- **Ochrona różnorodności biologicznej oraz krajobrazowej**
- **Prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej**

Kierunki interwencji

1. **Zachowanie lub przywrócenie właściwego stanu walorów krajobrazowych i przyrodniczych oraz zieleni miejskiej**
2. **Racjonalne użytkowanie zasobów leśnych**

Główne kompleksy leśne na terenie Częstochowy występują we wschodnich i południowo-wschodnich obrzeżach miasta – na terenie dzielnicy Mirów, Bugaj, oraz w północno-zachodniej części miasta – w dzielnicy Grabówka, Żabiniec. Tereny zieleni urządzonej stanowią bardzo ważny element w strukturze miejskiej ze względu na utrzymanie walorów przyrodniczych, jakość powietrza, a także ze względów estetycznych. Zgodnie ze *Studium* nowe tereny rekreacyjne oraz zieleni urządzonej w pierwszej kolejności powinny powstać nad Wartą, Stradomką, w rejonie Złotej Góry, w dzielnicy Lisiniec, w rejonie Stawów Bałtyk i Adriatyk, a także ww. dolinie Warty w dzielnicy Wyczerpy. W ogólnej powierzchni miasta tereny zieleni zajmują ok. 3,2 %

3.10. Zestawienie tabelaryczne z wykonania wszystkich zadań

W tabeli 1 przedstawiono szczegółowe informacje na temat stopnia realizacji poszczególnych zadań z listy przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w ramach Programu.

Tabela 1 – Działania wykonane w latach 2018-2019 wynikające z Programu

	-Termin realizacji	Jednostka realizująca	Zakres rzeczowy zadania lub etapu zadania (opis działań)	Zrealizowano [tak/nie/częściowo]	Koszt przedsięwzięcia [zł]		Źródła finansowania																
					2018r.	2019r.																	
Ochrona klimatu i jakości powietrza																							
OKIP.1.1. Wymiana indywidualnych systemów grzewczych na niskoemisyjne kotły w budynkach	2018-2019	Gmina Miasto Częstochowa	W ramach realizacji działania od 2004r. prowadzone są wymiany indywidualnych, wysokoemisyjnych źródeł ciepła na ekologiczne takie jak: podłączenie do sieci ciepłowniczej, kotły olejowe, gazowe oraz kotły na paliwo stałe spełniające minimum standard emisyjny zgodny z 5 klasą granicznych wartości emisji zanieczyszczeń normy PN-EN 303-5:2012 dla urządzeń z automatycznym sposobem zasilania paliwem	tak	752 100,53	324 091,32	Budżet Miasta Częstochowy																
				<p>WYMIANA SYSTEMÓW GRZEWCZYCH</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Rok</th> <th>Rodzaj środków</th> <th>Ilość dotacji</th> <th>Kwota dotacji w zł</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2018</td> <td>Budżet Miasta</td> <td>148</td> <td>752 100,53</td> </tr> <tr> <td>2019</td> <td>Budżet Miasta</td> <td>76</td> <td>324 091,32</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td>224</td> <td>1 076 191,85</td> </tr> </tbody> </table>	Rok	Rodzaj środków	Ilość dotacji	Kwota dotacji w zł	2018	Budżet Miasta	148	752 100,53	2019	Budżet Miasta	76	324 091,32			224	1 076 191,85			
Rok	Rodzaj środków	Ilość dotacji	Kwota dotacji w zł																				
2018	Budżet Miasta	148	752 100,53																				
2019	Budżet Miasta	76	324 091,32																				
		224	1 076 191,85																				
OKIP.2.1. Termomodernizacja budynków mieszkalnych, publicznych i usługowych	2019	Suez Południe Sp. z o.o.	Wymiana kotła olejowego na instalację gazową	tak	-	46 425,00	Środki własne																
	2019	„Społem” Powzechna Spółdzielnia Spożywców „Jedność” Częstochowa Al. Wolności 83/85	Częściowa termomodernizacja lokalu sklepu nr 13 w obiekcie „Puchatek”	tak	-	-	Środki własne																
	2017-2019	Gmina Miasto Częstochowa	Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej –etap I. Docieplenie ścian zewnętrznych i dachu, modernizacja systemu grzewczego, wymiana instalacji elektrycznej, gniazd stykowych i oświetlenia w obiektach: SP nr 8 ul. Szczytowa 28/30, SP nr 48 ul. Schillera 5, SP nr 49 ul. Jesienna 42, SP nr 50 ul. Starzyńskiego 10, SP nr 2 ul. Powstańców Warszawy 144a, SP nr 53 ul. Orkana 95/103, Bursa Miejska ul. Legionów 19/21	tak	18 393 934,74	24 723,00	Budżet Miasta, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego																
	2019-2021	Gmina Miasto Częstochowa	Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej –etap II. Docieplenie ścian piwnic, fundamentów oraz ścian zewnętrznych budynku i dachu, wymiana instalacji centralnego ogrzewania, elektrycznych, oświetlenia w obiektach: SP nr 1 ul. Księżycowa 6, SP 32 ul. Przerwy-Tetmajera 40, SP nr 41 ul. Okólna 95/103	częściowo	-	1 253 132,72	Budżet Miasta, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego																
	2017-2018	Gmina Miasto Częstochowa	Termomodernizacja Pływalni Krytej przy Alei Niepodległości 20/22. Docieplenie ścian zewnętrznych i dachu, nowa elewacja, wymiana stolarki na okna i drzwi aluminiowe, instalacja solarna. Wymiana instalacji: elektrycznej, co, ciepłej wody użytkowej; wykonano instalacje:	tak	4 675 077,84	-	Budżet Miasta, Budżet Państwa, Europejski Fundusz Rozwoju																

2018-2019	Gmina Miasto Częstochowa	ogrzewania podłogowego, wentylacji mechanicznej Program modernizacji obiektów użyteczności publicznej: 1. Termomodernizacja budynku MP nr 5, ul. Górską 8/10 Docieplenie ścian zewnętrznych i dachu, wykonanie nowych obróbek blacharskich i rynien, budowa instalacji odgromowej i uziemia, wymiana części drzwi zewnętrznych, wykonanie nowych schodów wejściowych wraz z pochynią-zjazdem dla wózków dziecięcych, wymiana nawierzchni z asfaltowej na kostkę brukową. 2. Termomodernizacja budynku MP nr 21, ul. Przemysłowa 6. Docieplenie ścian zewnętrznych, wykonanie izolacji przeciwwilgociowej i termicznej ścian piwnicznych i fundamentowych, wymiana okien, wykonanie nowego pokrycia zewnętrznego dachu, ocieplenie stropu, wykonanie nowych obróbek blacharskich, rynien i rur spustowych, wykonanie instalacji odgromowej i uziemia.	tak	511 214,70	500 519,26	Regionalnego Budżet Miasta
2019	MPK w Częstochowie Sp. z o.o.	„Termomodernizacja budynku biurowca Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacyjnego w Częstochowie Sp. z o.o. jako budynku przeznaczanego do obsługi pasażerów w zbiorowym transporcie publicznym w Częstochowie” Zadanie obejmuje: ocieplenie ścian, ocieplenie stropów, wymianę starej stolarki otworowej, wymianę instalacji CO, wymianę oświetlenia na energooszczędne.	tak	22 440,28	1 029 326,64	Środki własne, Współfinansowany z EFRR w ramach RPO WSL 2014-2020
2018	Częstochowskie Stowarzyszenie Właścicieli Nieruchomości Częstochowa ul. Kopernika 51	Wymiana 27 okien w 14 mieszkaniach.	tak	38 800,00	-	Środki własne
2019	Częstochowskie Stowarzyszenie Właścicieli Nieruchomości Częstochowa ul. Kopernika 51	Wymiana 66 okien w 24 mieszkaniach.	tak	-	108 800,00	Środki własne
2018	Wspólnota Mieszkaniowa reprezentowana przez ZGM „TBS” Sp. z o.o.	Termomodernizacja budynku mieszkalnego wielorodzinnego ul. Szymanowskiego 24 w Częstochowie. Docieplenie ścian zewnętrznych styropianem	tak	325 000,00	-	Środki własne Kredyt
2018	Wspólnota Mieszkaniowa reprezentowana przez ZGM „TBS” Sp. z o.o.	Termomodernizacja budynku mieszkalnego wielorodzinnego Al. Wolności 81 w Częstochowie. Docieplenie ścian zewnętrznych styropianem	tak	128 000,00	-	Środki własne Kredyt
2018	Wspólnota Mieszkaniowa reprezentowana przez ZGM „TBS” Sp. z o.o.	Termomodernizacja budynku mieszkalnego wielorodzinnego ul. Gaczkowskiego 9 w Częstochowie. Docieplenie ścian zewnętrznych styropianem	tak	180 000,00	-	Środki własne Kredyt
2017-2018	Wspólnota Mieszkaniowa reprezentowana przez	Termomodernizacja budynku mieszkalnego wielorodzinnego ul. Gaczkowskiego 13A w Częstochowie. Docieplenie ścian zewnętrznych budynku, docieplenie stropu nad	tak	213 000,00	-	Środki własne Kredyt

	ZGM „TBS” Sp. z o.o.	ostatnią kondygnacją oraz wymiana instalacji c.o. w budynku.				
2018	Wspólnota Mieszkaniowa reprezentowana przez ZGM „TBS” Sp. z o.o.	Termomodernizacja budynku mieszkalnego wielorodzinnego ul. Szymanowskiego 3 w Częstochowie. Docieplenie ścian zewnętrznych styropianem.	tak	339 000,00	-	Środki własne Kredyt
2018	Wspólnota Mieszkaniowa reprezentowana przez ZGM „TBS” Sp. z o.o.	Termomodernizacja budynku mieszkalnego wielorodzinnego ul. POW 4 w Częstochowie. Docieplenie ścian zewnętrznych styropianem	tak	565 000,00	-	Środki własne Kredyt
2017-2018	Wspólnota Mieszkaniowa reprezentowana przez ZGM „TBS” Sp. z o.o.	Termomodernizacja budynku mieszkalnego wielorodzinnego ul. Spółdzielczości 9 w Częstochowie. Docieplenie ścian zewnętrznych styropianem	tak	495 000,00	-	Środki własne Kredyt
2018	Wspólnota Mieszkaniowa reprezentowana przez ZGM „TBS” Sp. z o.o.	Termomodernizacja budynku mieszkalnego wielorodzinnego ul. Krasieńskiego 13 w Częstochowie. Docieplenie ścian zewnętrznych styropianem	tak	214 000,00	-	Środki własne Kredyt
2018	Wspólnota Mieszkaniowa reprezentowana przez ZGM „TBS” Sp. z o.o.	Termomodernizacja budynku mieszkalnego wielorodzinnego Al. Wolności 62 w Częstochowie. Docieplenie ścian zewnętrznych budynku i modernizacja instalacji c.o.	tak	51 000,00	-	Środki własne Kredyt
2018	Wspólnota Mieszkaniowa reprezentowana przez ZGM „TBS” Sp. z o.o.	Termomodernizacja budynku mieszkalnego wielorodzinnego Al. Armii Krajowej 31 w Częstochowie. Docieplenie ścian zewnętrznych budynku styropianem.	tak	315 000,00	-	Środki własne Kredyt
2019	Wspólnota Mieszkaniowa reprezentowana przez ZGM „TBS” Sp. z o.o.	Termomodernizacja budynku mieszkalnego wielorodzinnego ul. Katedralna 8 m 28 w Częstochowie. Docieplenie ścian zewnętrznych budynku styropianem	tak	-	25 000,00	Środki własne Kredyt
2019	Wspólnota Mieszkaniowa reprezentowana przez ZGM „TBS” Sp. z o.o.	Termomodernizacja budynku mieszkalnego wielorodzinnego ul. Gaczkowskiego 9 w Częstochowie. Modernizacja istniejącej instalacji c.o. wraz z wymianą grzejników i montażem zaworów termostatycznych.	tak	-	216 000,00	Środki własne Kredyt
2019	Wspólnota Mieszkaniowa reprezentowana przez ZGM „TBS” Sp. z o.o.	Termomodernizacja budynku mieszkalnego wielorodzinnego ul. Gaczkowskiego 15a w Częstochowie. Docieplenie ścian zewnętrznych budynku styropianem	tak	-	247 000,00	Środki własne Kredyt
2019	Wspólnota Mieszkaniowa reprezentowana przez ZGM „TBS” Sp. z o.o.	Termomodernizacja budynku mieszkalnego wielorodzinnego Al. Niepodległości 27 w Częstochowie. Docieplenie ścian zewnętrznych budynku styropianem	tak	-	35 000,00	Środki własne Kredyt
2019	Wspólnota Mieszkaniowa reprezentowana przez ZGM „TBS” Sp. z o.o.	Termomodernizacja budynku mieszkalnego wielorodzinnego ul. Orkana 93 w Częstochowie. Docieplenie ścian zewnętrznych budynku styropianem	tak	-	120 000,00	Środki własne Kredyt
2019	Wspólnota Mieszkaniowa reprezentowana przez ZGM „TBS” Sp. z o.o.	Termomodernizacja budynku mieszkalnego wielorodzinnego Al. Armii Krajowej 31 w Częstochowie. Docieplenie ścian zewnętrznych budynku styropianem	tak	-	375 000,00	Środki własne Kredyt

2018	ZGM „TBS” Sp. z o.o. Częstochowska Spółdzielnia Mieszkaniowa „Nasza Praca”	Termomodernizacja budynku mieszkalnego wielorodzinnego ul. Nałkowskiej 8 w Częstochowie. Docieplenie ścian zewnętrznych oraz stropodachu wraz z niezbędnymi robotami towarzyszącymi	tak	910 812,00	-	Środki własne Kredyt
2018	Częstochowska Spółdzielnia Mieszkaniowa „Nasza Praca”	Termomodernizacja budynku mieszkalnego wielorodzinnego ul. Nałkowskiej 4 w Częstochowie. Docieplenie ścian zewnętrznych oraz stropodachu wraz z niezbędnymi robotami towarzyszącymi	tak	919 812,00	-	Środki własne Kredyt
2018	Częstochowska Spółdzielnia Mieszkaniowa „Nasza Praca”	Termomodernizacja budynku mieszkalnego wielorodzinnego ul. Kilińskiego 47 w Częstochowie. Docieplenie ścian zewnętrznych oraz stropodachu wraz z niezbędnymi robotami towarzyszącymi	tak	252 020,00	-	Środki własne Kredyt
2018	Częstochowska Spółdzielnia Mieszkaniowa „Nasza Praca”	Termomodernizacja budynku mieszkalnego wielorodzinnego ul. Kilińskiego 51 w Częstochowie. Docieplenie ścian zewnętrznych oraz stropodachu wraz z niezbędnymi robotami towarzyszącymi	tak	487 158,00	-	Środki własne Kredyt
2018	Częstochowska Spółdzielnia Mieszkaniowa „Nasza Praca”	Termomodernizacja budynku mieszkalnego wielorodzinnego ul. Kilińskiego 53 w Częstochowie. Docieplenie ścian zewnętrznych oraz stropodachu wraz z niezbędnymi robotami towarzyszącymi	tak	378 353,00	-	Środki własne Kredyt
2018	Częstochowska Spółdzielnia Mieszkaniowa „Nasza Praca”	Termomodernizacja budynku mieszkalnego wielorodzinnego ul. Kilińskiego 55 w Częstochowie. Docieplenie ścian zewnętrznych oraz stropodachu wraz z niezbędnymi robotami towarzyszącymi	tak	519 976,00	-	Środki własne Kredyt
2018	Częstochowska Spółdzielnia Mieszkaniowa „Nasza Praca”	Termomodernizacja budynku mieszkalnego wielorodzinnego ul. PCK 6 w Częstochowie. Docieplenie ścian zewnętrznych oraz stropodachu wraz z niezbędnymi robotami towarzyszącymi, demontażem i usunięciem azbestu	tak	1 558 525,00	-	Środki własne, Środki WFOŚiGW
2019	Częstochowska Spółdzielnia Mieszkaniowa „Nasza Praca”	Termomodernizacja budynku mieszkalnego wielorodzinnego ul. Wybickiego 4 w Częstochowie. Docieplenie ścian zewnętrznych oraz stropodachu wraz z niezbędnymi robotami towarzyszącymi	tak	-	600 000,00	Środki własne Kredyt
2019	Częstochowska Spółdzielnia Mieszkaniowa „Nasza Praca”	Termomodernizacja budynku mieszkalnego wielorodzinnego ul. Wybickiego 6 w Częstochowie. Docieplenie ścian zewnętrznych oraz stropodachu wraz z niezbędnymi robotami towarzyszącymi	tak	-	600 000,00	Środki własne Kredyt
2019	Częstochowska Spółdzielnia Mieszkaniowa „Nasza Praca”	Termomodernizacja budynku mieszkalnego wielorodzinnego ul. Kiedrzyńska 106 w Częstochowie. Docieplenie ścian zewnętrznych oraz stropodachu wraz z niezbędnymi robotami towarzyszącymi	tak	-	540 000,00	Środki własne Kredyt
2019	Częstochowska Spółdzielnia Mieszkaniowa „Nasza Praca”	Termomodernizacja budynku mieszkalnego wielorodzinnego ul. Dąbrowskiego 36 w Częstochowie. Docieplenie ścian zewnętrznych oraz stropodachu wraz z niezbędnymi robotami towarzyszącymi	tak	-	295 000,00	Środki własne Kredyt
2019	Częstochowska Spółdzielnia Mieszkaniowa „Nasza Praca”	Termomodernizacja budynku mieszkalnego wielorodzinnego ul. Dąbrowskiego 41 w Częstochowie. Docieplenie ścian zewnętrznych oraz stropodachu wraz z niezbędnymi robotami towarzyszącymi	tak	-	410 000,00	Środki własne Kredyt

2019	Częstochowska Spółdzielnia Mieszkaniowa „Nasza Praca”	Termomodernizacja budynku mieszkalnego wielorodzinnego ul. Obrońców Westerplatte 35 w Częstochowie. Docieplenie ścian zewnętrznych oraz stropodachu wraz z niezbędnymi robotami towarzyszącymi	tak	-	1 925 000,00	Środki własne
2018	Gmina Miasto Częstochowa	Docieplenie budynku Szkoły Podstawowej nr 50. Remont elewacji budynku szkoły. Remont stropodachu sali gimnastycznej. Wymiana instalacji elektrycznej z awaryjnym oświetleniem ewakuacyjnym na energooszczędne. Wymiana instalacji c.o. w budynku szkoły	tak	3500000	-	-
2018	Gmina Miasto Częstochowa	Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej w Częstochowie – Część I – Termomodernizacja Szkoły Podstawowej nr 53 i Gimnazjum nr 18	tak	-	-	-
2019	Gmina Miasto Częstochowa	SP 32 Wymiana grzejników w budynku szkolnym. Ocieplenie i pomalowanie ścian budynku. Wymiana instalacji elektrycznej, tradycyjnego oświetlenia na energooszczędne w budynku szkoły.	częściowo	-	-	-
2018	Gmina Miasto Częstochowa	MP 41 Montaż nowoprojektowanej wewnętrznej instalacji centralnego ogrzewania (rurociągów, grzejników, armatury regulacyjnej)	tak	-	-	-
2018	Gmina Miasto Częstochowa	SP 37 Termomodernizacja budynku szkoły Wymiana instalacji elektrycznej	tak	-	-	-
2019	Gmina Miasto Częstochowa	Prace elewacyjne	tak	-	-	-
2019	Gmina Miasto Częstochowa	MP 21-Wykonanie projektu termomodernizacji, ocieplenie budynku, wymiana stolarki okiennej (częściowo) i drzwiowej	tak	-	-	-
2018	Gmina Miasto Częstochowa	Termomodernizacja Bursy Miejskiej ul. Legionów 19/21 Docieplenie ścian i remont elewacji budynku. Docieplenie stropodachów budynku. Wymiana stolarki otworowej. Izolacja pionowa ścian fundamentowych. Demontaż i ponowny montaż nowych rur spustowych i rynien dachowych. Osuszenie i odgrzybienie ściany północnej budynku głównego. Remont instalacji centralnego ogrzewania wraz z grzejnikami. Remont instalacji ciepłej wody użytkowej oraz cyrkulacji ciepłej wody. Instalacja systemu solarnego. Montaż budek łęgowych na elewacji budynku. Wymiana oświetlenia górnego sufitowego – oprawy oświetleniowe wyposażone w źródło światła typu led	tak	2 218 995,09	-	-
2019	Gmina Miasto Częstochowa	ZSE-Instalacja centralnego ogrzewania w całym budynku	tak	-	-	-
2018-2021	Teatr im Adama Mickiewicza	Wymiana węzła CO w Domu Aktora	częściowo	6 150,00	57 441,00	Dotacja Urzędu Miasta Częstochowy
2018	Robotnicza Spółdzielnia Mieszkaniowa „Hutnik”	Termomodernizacja 8 budynków mieszkalnych wielorodzinnych. Zwiększenie izolacyjności ścian zewnętrznych (dodatkowa warstwa styropianu)	tak	2 414 597,80	-	Środki własne
2019	Robotnicza Spółdzielnia Mieszkaniowa „Hutnik”	Termomodernizacja 5 budynków mieszkalnych wielorodzinnych. Zwiększenie izolacyjności ścian zewnętrznych (dodatkowa warstwa styropianu)	tak	-	3 229 642,56	Środki własne

	2018	Międzyzakładowa Spółdzielnia Mieszkaniowa „Górnik”	Termomodernizacja budynków mieszkalnych wielorodzinnych. Docięlenie ścian zewnętrznych (1115 m ²)	tak	185 585,00	-	Środki własne
	2019	Międzyzakładowa Spółdzielnia Mieszkaniowa „Górnik”	Termomodernizacja budynków mieszkalnych wielorodzinnych. Docięlenie ścian zewnętrznych (1762 m ²)	tak	-	446 594,00	Środki własne
	2018	DTR VMS POLAND Sp. z o.o.	Termomodernizacja hali produkcyjnej. Wymiana ciągu okien (34mb) starego typu na okna plastikowe.	tak	21 763,00	-	Środki własne
	2019	DTR VMS POLAND Sp. z o.o.	Termomodernizacja hali produkcyjnej. Wymiana drugiego ciągu okien (102 mb) starego typu na okna plastikowe.	tak	-	38 206,00	Środki własne
	2019	DTR VMS POLAND Sp. z o.o.	Termomodernizacja biurowca. Wymiana okien starego typu na okna plastikowe (37 szt)	tak	-	45 322,00	Środki własne
OKJP.2.2.Wymiana tradycyjnego oświetlenia ulicznego na energooszczędne	2018	I LO im. Juliusza Słowackiego	Wymiana 5 lamp na placu szkolnych na energooszczędne w ramach remontu szkoły	tak	-	-	-
	2018-2019	MP 27	- wymian oświetlenia w sali zajęć grupy „0” – 15 punktów - wymiana oświetlenia w sali zabaw ruchowych – 18 punktów	tak	-	-	-
	2018	MP 37	Wymieniono 37 świetlówek starego typu na energooszczędne.	tak	700,00	-	-
	2018-2019	MP 9; MP 25; MP 6; MP 5; MP 30	Wymiana żarówek tradycyjnych na energooszczędne	częściowo	-	-	-
	2018-2019	SP 1 5	Wymiana oświetlenia na energooszczędne, modernizacja instalacji elektrycznej	tak	3 000,00	1 200,00	-
	2019	MP 7	Wymiana lampy ulicznej na placu przedszkolnym	tak	-	1 353,00	-
	2018-2019	Filharmonia Częstochowska	Wymiana energooszczędnych 50W halogenowych źródeł światła na energooszczędne 11 ledowe źródła światła	tak	13 400,00	6 700,00	Środki własne
	2019	ZST	Wymiana na sali gimnastycznej tradycyjnego oświetlenia na energooszczędne	tak	-	10 000,00	-
	2019	ELSEN S.A.	Budowa sieci ciepłowniczej, budowa przyłączy c.o. (w roku 2018 wykonano 9 szt. przyłączy ciepłych c.o., o łącznej mocy 1,285 MW	tak	2 408 147,00	1 374 794,00	Środki Społki
	2018-2019	Fortum Network Częstochowa	Wykonano modernizację sieci i przyłączy c.o. – w roku 2018: 1810 mb o średnicach od 2xdn400 do 2xdn32; w roku 2019: 2591mb o średnicach od 2xdn200 do 2xdn40	tak	-	-	-
2018-2019	POLONTEX S.A.	Zmniejszono moc zainstalowaną w kotłowni zakładowej z 29,28 MW do 16,538 MW poprzez wycofanie z eksploatacji kotła ERm4.1 o mocy 3,78 MW oraz kotła OR10 o mocy 8,97 MW. Termomodernizacja i modernizacja systemu grzewczego byłej Przędzalni B przy ul. Rejtana w Częstochowie (budynek o pow. zabudowy 4595,81 m ²)	tak	-	-	-	
2018	Guardian Częstochowa Sp. z o.o.	Modernizacja istniejącej linii do produkcji szkła płaskiego typu float. Budowa instalacji do oczyszczania spalin w celu dostosowania emisji do obecnych standardów unijnych oraz redukcji emisji zanieczyszczeń do powietrza poprzez zastosowanie procesów odpylania, odsiarczania i odazotowania	tak	-	-	-	
2019	Bursa Miejska	W okresie wakacyjnym zakładane są pokrowce na część solarów celem nieprzeprzania wody.	tak	-	1960,00	-	
2018	ZF Automotive System Poland Sp. z o.o.	Montaż baterii fotowoltaicznych o mocy 60 kW	tak	100 000,00	100 000,00	Środki własne	

odnawialnych	2018-2019	Gmina Miasto Częstochowa	Od 2009 r. Gmina prowadzi program dotacji do montażu kolektorów słonecznych służących do przygotowania c.w.u. oraz wspomagania systemów grzewczych dla osób fizycznych. KOLEKTORY SŁONECZNE	tak	44 882,62	29 180,55	Budżet Miasta Częstochowy												
								Rok	Rodzaj środków	Ilość dotacji	Kwota dotacji w zł								
			<table border="1"> <tr> <th>Rok</th> <th>Rodzaj środków</th> <th>Ilość dotacji</th> <th>Kwota dotacji w zł</th> </tr> <tr> <td>2018</td> <td>Budżet Miasta</td> <td>9</td> <td>44 882,62</td> </tr> <tr> <td>2019</td> <td>Budżet Miasta</td> <td>6</td> <td>29 180,55</td> </tr> </table>	Rok	Rodzaj środków	Ilość dotacji	Kwota dotacji w zł	2018	Budżet Miasta	9	44 882,62	2019	Budżet Miasta	6	29 180,55				
Rok	Rodzaj środków	Ilość dotacji	Kwota dotacji w zł																
2018	Budżet Miasta	9	44 882,62																
2019	Budżet Miasta	6	29 180,55																
OKP.3.1. Przygotowanie infrastruktury komunikacyjnej miasta do obsługi samochodów elektrycznych (m.in. punktów ładowania samochodów osobowych)	2018	PKP S.A.	Budowa stacji ładowania pojazdów elektrycznych przy dworcu kolejowym w Częstochowie	tak	39 161,00	-	Środki własne Spółki												
OKP.4.1. Opracowanie, aktualizacja i monitorowanie Programów ograniczania niskiej emisji lub Programów Gospodarki Niskoemisyjnej	2018	Gmina Miasto Częstochowa	Wykonanie aktualizacji „Lokalnego planu działań dotyczącego efektywności energetycznej dla miasta Częstochowy (CEEAP)” przez Fundację na rzecz Efektywnego Wykorzystania Energii z Katowic	tak	25 000,00	-	Budżet Miasta												
Programów ograniczania niskiej emisji lub Programów Gospodarki Niskoemisyjnej	2019	Gmina Miasto Częstochowa	Raport dotyczący punktów ładowania na obszarze miasta Częstochowy zamieszkałych w ogólnodostępnych stacjach ładowania (wykonano bezkosztowo we własnym zakresie)	tak	-	0,00	-												
OKP.4.2. Prowadzenie monitoringu powietrza, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów przekroczeń	2018 - 2019	2018 – WIOŚ 2019 - GIOŚ	Przeprowadzenie pomiarów monitoringowych jakości powietrza w 3 punktach pomiarowych na terenie Częstochowy: ul. Armii Krajowej, ul. Baczyńskiego oraz ul. Żana	tak	-	-	Budżet państwa, WFOŚ/GW, NFOŚ/GW												
Monitoring jakości powietrza	2019	Gmina Miasto Częstochowa	SP 47-Instalacja i uruchomienie czujnika pomiaru jakości powietrza	tak	-	-	-												
OKP.4.3. Tworzenie alternatywnego uzupełniającego monitoringu jakości powietrza walidowanego w oparciu o stację WIOŚ	2018-2019	Gmina Miasto Częstochowa	W roku 2017 Gmina zakupiła 25 sensorów do pomiaru stężeń pyłu PM10 i PM2,5, temperatury, ciśnienia i wilgotności powietrza. Dane uzyskane z sensorów są prezentowane w ogólnie dostępnej aplikacji firmy Airly umożliwiającej zbieranie i interpretowanie danych (www.airly.eu) Corocznie opłacany jest abonament za usługę pobierania, zapisywania, analizowania danych oraz ich udostępnienie na Platformie.	tak	18 450,00	17 712,00	Budżet Miasta Częstochowy												
OKP.4.4. Kontrola przestrzegania zakazu spalania odpadów w piecach domowych (np. poprzez badania dymu) oraz przestrzegania zapisów uchwały w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa śląskiego ograniczeń	2018-2019	Gmina Miasto Częstochowa wspólnie ze Strażą Miejską WIOŚ	Prowadzono kontrole przestrzegania zakazu spalania odpadów w piecach domowych oraz przestrzegania zapisów Uchwały Antysmogowej W roku 2018 – 1961 kontrole W roku 2019 – 2584 kontrole Kontrole dotyczące przestrzegania przepisów ochrony środowiska w zakresie emisji gazów i pyłów do powietrza przeprowadzone przez WIOŚ na terenie Miasta Częstochowy W roku 2018 -12 kontroli W roku 2019 – 9 kontroli	tak	-	-	Środki własne w ramach działalności statutowej												
	2018-2019			tak	-	-	Środki własne w ramach działalności statutowej												

w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw	2018	Gmina Miasto Częstochowa	Realizacja programu "Zarządzanie energią i środowiskiem w obiektach i budynkach użyteczności publicznej dla m. Częstochowy. Organizacja festynu w dniu 28.09.2018 r. w ramach Miejskich Dni Inteligentnej Energii pod hasłem „Energetyczna Częstochowa zaprasza mieszkańców do wspólnej zabawy”. Wydrukowanie „Założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla miasta Częstochowy – aktualizacja 2018”	tak	22 616,97	-	Budżet Miasta
-OKIP.4.5. Edukacja ekologiczna oraz promocja zasad efektywności energetycznej oraz kształtowania prawidłowych zachowań dotyczących szkodliwości spalania odpadów w piecach i kociach indywidualnych oraz stosowania starych kotłów węglowych o wysokiej emisji zanieczyszczeń	2018	Gmina Miasto Częstochowa	Realizacja programu "Zarządzanie energią i środowiskiem w obiektach i budynkach użyteczności publicznej dla m. Częstochowy". Organizacja konkursu z nagrodami pt. „Dzieci i młodzież dla środowiska” w ramach Miejskich Dni Inteligentnej Energii.	tak	2 358,73	-	Budżet Miasta
	2019	Gmina Miasto Częstochowa	Przeprowadzenie wspólnie z Fortum bezpłatnych szkoleń z zakresu zarządzania zużyciem i kosztami ciepła sieciowego dla trzech grup docelowych w terminie 14 października 2019 r.	tak	0,00	-	-
	2018 - 2019	Stowarzyszenie Pomocy Potrzebującym „Podaj Dalej”	Zadanie zakłada zorganizowanie konkursu dla szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. Konkurs polega na przygotowaniu przez szkołę jednej pracy w charakterze makiety, prezentującej sposoby zwiększenia efektywności energetycznej oraz pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych. Zwycięskie projekty „podróżują” po szkołach w celach edukacyjnych.	tak	6 150,00	4 650,00	Dotacja + wkład organizacji społecznej
	2018	Fundacja Rozwoju Osobistego INVEST	Głównym celem zadania jest promocja i edukacja w dziedzinie ekologii dotycząca głównie oszczędności energii i wody. W ramach Dnia Energii organizowane są liczne gry i konkursy oraz dodatkowe atrakcje dla dzieci, młodzieży i dorosłych	tak	6 500,00	-	Dotacja + wkład organizacji społecznej
	2018 - 2019	Stowarzyszenie Perspektywy – ZST – Szkoła przyszłości	Działania prowadzone w ramach zadania mają na celu upowszechnienie wiedzy z zakresu odnawialnych źródeł energii i edukacji ekologicznej	tak	5 850,00	5 400,00	Dotacja + wkład organizacji społecznej
	2019	Fundacja Rozwoju Nauki i Edukacji ARCHON	W ramach warsztatów dla dzieci zostały przygotowane wydrukowane materiały oraz została przeprowadzona promocja zadania na terenie szkół. Zakupione zostały również nowoczesne pomoce dydaktyczne do zajęć: zestawy klocków LEGO EDUKACJA o tematyce energii odnawialnej	tak	-	11 760,00	Dotacja + wkład organizacji społecznej
	2018-2019	SP 30	Zwrócenie uwagi uczniom jak duża ilość energii jest marnowana na co dzień. Plakaty informacyjne, dekoracje szkolne, które zwrócą uwagę dzieci na istniejący problem. Krótkie doświadczenia i obserwacje jak odpowiedzialnie należy korzystać z energii elektrycznej w domu oraz w szkole oraz jak ją oszczędzać. Badanie stanu czystości powietrza w dzielnicy Kiedrzyń oraz w jej okolicach Jak chronić środowisko? Międzyklasowa gra planszowa nt. zanieczyszczenia atmosfery, oszczędności wody, segregacji odpadów	tak	-	-	-
	2018	Zespół Szkół Specjalnych nr 45; MP 26	Uczestnictwo w Miejskim Dniu Inteligentnej Energii	tak	-	-	-

2018-2019	ZSS nr 28	Zajęcia tematyczne i pogadanki nt. nowoczesnych źródeł energii elektrycznej i ciepłej pochodzących ze źródeł odnawialnych mające na celu uświadomienie o konieczności oszczędzania energii oraz poznanie zasad racjonalnego gospodarowania w zakresie jej wykorzystania - udział młodzieży w Festynie z okazji obchodów Miejskiego Dnia Inteligentnej Energii oraz równoległych konkursach organizowanych pod patronatem Urzędu Miasta Częstochowy	tak	-	-	-
2019	SP50	Udział uczniów dwóch klas V w festynie z okazji „Miejskich Dni Inteligentnej Energii”	tak	-	-	-
2019	ZS im. dr Wł. Biegańskiego	Monitorowanie emisji zanieczyszczeń powietrza i umieszczanie na tablicy ogłoszeń informacji dot. jakości powietrza	tak	-	-	-
2018-2019	MP 30	Realizacja programu „Czyste powietrze wokół nas”. Monitorowanie stanu jakości powietrza i informowanie społeczności przedszkolnej. Przestrzeganie zaleceń zawartych w komunikatach Wojewódzkiego Centrum Zarządzania Kryzysowego w Katowicach.	tak	-	-	-
2018	SP 21	Pogadanki, konkursy na temat oszczędzania wody i energii elektrycznej. Konkurs plastyczny dotyczący zapobiegania zanieczyszczeniu powietrza. Śledzenie na bieżąco monitoringu jakości powietrza – informacje na gazecie ściennej.	tak	-	-	-
2019		Zajęcia na temat spalania odpadów w piecach domowych i powstawania smogu.				
2018	MP 19	Udział w Miejskich Dniach Inteligentnej Energii – festyn na Placu Biegańskiego Realizacja programu „Czyste powietrze wokół nas” – edukacja antynikotynowa i antysmogowa Organizacja Dnia Czystego Powietrza	tak	-	-	-
2019	SP 32	Zajęcia edukacyjne na temat szkliwości spalania odpadów w piecach domowych. Program „Czyste powietrze”.	częściowo	-	-	-
2019	MP 1 3; MP 41; MP 1; MP 43	Udział w kampanii Mogę zatrzymać smog Realizacja zadań w ramach kampanii m. in.: - udział w konkursach; - przeprowadzenie kampanii edukacyjno – informacyjnej wśród dzieci i rodziców Placówka otrzymała 5 sztuk oczyszczaczy powietrza.	częściowo	-	-	-
2018-2019	MP 23	Realizacja programu „Czyste powietrze wokół nas” Monitorowanie jakości powietrza i informowanie społeczności przedszkolnej Przestrzeganie zaleceń zawartych w komunikatach Wojewódzkiego Centrum Zarządzania Kryzysowego w Katowicach	tak	-	-	-
2018-2019	MP 3	Realizacja przedsięwzięć edukacyjnych: „Czyste powietrze wokół nas”; „Mały ekolog”	tak	-	-	-
2018	AIRLY Sp. z o.o.	SOSW5 w Częstochowie- Montaż sensora jakości powietrza	tak	-	-	-
2019		Zajęcia praktyczne na temat oszczędności energii	tak	-	-	-

2018-2019	MP 1	Program „Czyste powietrze wokół nas”	tak	-	-	-
2018-2019	MP 27	Systematyczne zamieszczanie na tablicy ogłoszeń „powiadomień o jakości powietrza w województwie śląskim” Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska Miejski konkurs plastyczny zorganizowany w ramach Miejskiego Dnia Inteligentnej Energii pod hasłem „Dzieci i młodzież dla środowiska” Realizacja przedшкольного programu Czyste Powietrze wokół nas	tak	-	-	-
2018-2019	MP 8	Udział w Miejskich Dniach Inteligentnej Energii – festyn na Placu Biegańskiego Spotkanie z pracownikami Spółdzielni Pracy Kominiarzy – poznanie specyfiki pracy kominiarza, zasady zachowania bezpieczeństwa podczas korzystania z pieców, szkodliwość spalania odpadów Realizacja programu „Czyste powietrze wokół nas” – edukacja antynikotynowa i antyśmogowa Udział w warsztatach „Elektrownia jak stonecznik” – Multicentrum Zodiak – promowanie energii odnawialnej	tak	-	-	-
2019	MP16	Pogadanki na temat czystego powietrza i sposobów unikania zanieczyszczeń; wycieczki krajoznawcze Sprawdzanie jakości powietrza na stronie WIOŚ w Katowicach i na podstawie komunikatów Ograniczanie wyjść dzieci na spacer, plac zabaw w czasie złej jakości powietrza	tak	-	-	-
2018-2019	SOSW 1	Kształtowanie prawidłowych zachowań dotyczących szkodliwości spalania odpadów w piecach i kotłach. Promowanie energii elektrycznej i ciepłej pochodzącej ze wszystkich źródeł odnawialnych	tak	-	-	-
2018-2019	SP 39	Akcja informacyjno-edukacyjna: Jak zatrzymać smog? Jak zanieczyszczenie powietrza wpływa na zdrowie? Jak zachować się podczas alarmu smogowego? Jak i gdzie sprawdzić stan powietrza? Projekt edukacyjny: Zwyczaj i niezwykłe powietrze, zanieczyszczenia powietrza.	tak	-	-	-
2018-2019	MP 9	Prowadzenie rozmów z wybranymi osobami nt. "Zasady ochrony środowiska". Udział w programach ogólnopolskich „Czyste powietrze wokół nas”, „Stop-smog”	tak	-	-	-
2018-2019	X LO im C.K.Norwida	Obserwacja zanieczyszczenia powietrza pyłami w okolicy szkoły od strony południowej.	tak	-	-	-
2019	MP25	Udział w programach ogólnopolskich „Czyste powietrze wokół nas”, „Stop-smog”, pogadanki, filmy edukacyjne itp.	tak	-	-	-
2018-2019	Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 1	Wyjście uczniów na festyn Miejskich Dni Inteligentnej Energii Instalacja na budynku Sensora jakości powietrza Program ekologiczny „Robimy pozytywną atmosferę”- sposoby walki ze smogiem Realizacja programu „Czad i ogień – obudź czujność”. Kampania edukacyjna- Mogę zatrzymać smog. Realizacja Programu „ Czyste powietrze wokół nas”	tak	-	-	-

2018-2019	SP 35	Inscenizacja z okazji Dnia Ziemi, której celem było: – kształtowanie prawidłowych zachowań dotyczących szkodliwości spalania odpadów w piecach – kształtowanie postaw służących ochronie klimatu i jakości powietrza – doskonalenie umiejętności odczytywania pomiaru stanu jakości powietrza z miernika umieszczonego na budynku szkolnym	tak	-	-	-
2018-2019	MP 5	Udział w programach ogólnopolskich „Czyste powietrze wokół nas”, „Stop-smog”.	tak	-	-	-
2018-2019	SP 24	Prezentacje multimedialne: „Zanieczyszczenia powietrza”, „Alternatywne źródła energii”.	tak	-	-	-
2018-2019	MP 15	Program „Czyste powietrze wokół nas”	tak	-	-	-
2018-2019	Bursa Miejska	Wykonanie hasel zachęcających do oszczędzania energii i rozwieszenie ich przy kontaktach w budynkach BM. Zakup i systematyczna wymiana żarówek na energooszczędne we wszystkich placówkach. Przeprowadzone zostały zajęcia dotyczące wpływu zanieczyszczenia powietrza na zdrowie człowieka, omówiono przyczyny, skutki, zapobieganie temu zjawisku. Bieżące informowanie wychowanków o jakości powietrza w Częstochowie.	tak	-	-	-
2018-2019	MP 12	Projekt dla szkół i przedszkoli miasta Częstochowy „Smog otacza nas na ulicy, w szkole, i w domu” - Realizacja projektu we wszystkich grupach wiekowych, zajęcia edukacyjne, projekcje filmowe, przeprowadzenie akcji informacyjnej dla rodziców. Realizacja projektu - „Czyste Powietrze” - Realizacja projektu we wszystkich grupach wiekowych. Udział dzieci w zajęciach, eksperymentach, prezentacjach multimedialnych.	tak	-	-	-
2019	Rada dzielnicy Stradom	SP 47- Prelekcja dotycząca możliwości wymiany pieców węglowych na ekologiczne, zagadnienia związane z alternatywnymi i metodami ogrzewania domów (fotowoltaika i itp.). Zagrożenia dotyczące zatrucia się czadem.	tak	-	-	-
2018	ZSPMIR im. W.S. Reymonta w Częstochowie	Wykonanie przez uczniów posterów na temat energii w przyrodzie i wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Przeprowadzenie warsztatów z wykorzystaniem pakietów edukacyjnych LOP: „Zielone światło dla edukacji ekologicznej. Pakiet edukacyjny na temat energii przyjaznej środowisku”. Przeprowadzenie warsztatów z wykorzystaniem pakietów edukacyjnych Fortum: „Gra Energetyczna i Energia w Edukacji”. Wykonanie przez uczniów projektów ulotek na temat szkodliwości zjawiska smogu	tak	-	-	zadanie realizowane w sposób ciągły
2018-2019	MP 7	Udział w konkursie organizowanym przez SOD Częstochowa „Energia z wiatru, słońca i wody” w ramach Europejskiego Tygodnia Zrównoważonego Rozwoju Projekt edukacyjny „Smog otacza nas na ulicy, w szkole i w domu” Program edukacyjny „Czyste powietrze wokół nas” – edukacja antynikotynowa i antysmogowa	tak	-	-	-

2018-2019	Szkoła Podstawowa nr 54 z Oddziałami Integracyjnym	Udział uczniów klas 1-3 w festynie z okazji „Miejskich Dni Inteligentnej Energii”. Alternatywne źródła energii, wymienianie, wady i zalety- prezentacje multimedialne uczniów klas 6 i 8	tak	-	-	-
2019	ZS ANDERS	Upowszechnienie wśród młodego pokolenia Polaków wiedzy na temat korzyści środowiskowych i ekonomicznych jakie daje wykorzystywanie Odnawialnych Źródeł Energii (OZE), a w szczególności ogniw fotowoltaicznych przedstawienie praktycznych możliwości zastosowania ogniw fotowoltaicznych w funkcjonowaniu domów jednorodzinnych, wielorodzinnych oraz budynków urzędowych oraz upowszechnienie tej wiedzy wśród społeczności lokalnych. zdobycie i poszerzenie wiedzy nt. SMOGU- wroga czy przyjaciela? przekazanie zdobytej na szkoleniu wiedzy uczniów	częściowo	-	50	-
2019	MP 36	Działania edukacyjne, których celem jest budowanie świadomości na temat zjawiska smogu oraz motywowanie do przeciwdziałania problemowi poprzez wdrażanie, utrzymywanie i propagowanie właściwych postaw u dzieci.	częściowo	-	-	-
2018-2019	Zespół Szkół Technicznych i Ogólnokształcących im. Stefana Żeromskiego	Realizacja podczas zajęć z wychowawcą oraz innych zajęć dydaktycznych tematów związanych ze szkodliwością spalania odpadów w piecach i kotlech indywidualnych oraz konieczności wymiany źródeł ciepła na urządzenia nowej generacji o wysokiej efektywności spalania oraz ekologiczne – pompy ciepła, fotowoltaikę, panele słoneczne.	tak	-	-	-
2018-2019	MP 34; MP 43; MP 38; MP32 ; MP 21; MP 35	Codziennie kontrolowanie jakości powietrza i zamieszczanie informacji na tablicy dla Rodziców	tak	-	-	-
2018-2019	MP 17	Konkurs plastyczny „Ekologia w mieście”, udział dzieci z MP 17, nagroda – oczyszczacz powietrza. Kampania „Możę zatrzymać smog – Przedszkolaku złap oddeci”- podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców województwa śląskiego, w szczególności dzieci w wieku przedszkolnym, ich rodziców i opiekunów w zakresie wpływu zanieczyszczonego powietrza na zdrowie. Akcja skierowana do dzieci 3,4,5,6 letnich i ich rodziców, opiekunów W ramach kampanii pozyskano 3 oczyszczacze powietrza	tak	-	-	-
2018-2019	I LO im. Juliusza Słowackiego	Formy realizacji tematyki dotyczącej smogu w I LO. im. J. Słowackiego w Częstochowie: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Akcja edukacyjna na terenie placówki dotycząca przyczyn i skutków smogu: „Bo świat zadymiony – ma same złe strony” (plakaty, prezentacje, happening). ▪ Szkolne akcje i projekty: Szkolna Akcja Klimatyczna – młodziem a zmiany klimatu, odnawialne źródła energii	tak	-	-	-
2019	VII LO	Udział młodzieży w konferencji na temat smogu	tak	-	-	-
2019	ZSME	Wystawa plakatów- Stop SMOG Piknik sąsiedzki -instruktaz kominiarzy- Jak ekologicznie palić w piecach	tak	-	-	-
2018-2019	SP 49	Zapoznanie uczniów z głównymi zasadami jak dbać o układ oddechowy oraz jakie zagrożenia dla powietrza stwarza człowiek. Uczniowie dowiedzieli się co wpływa na stan powietrza a także, że czyste powietrze służy zdrowiu.	tak	-	-	-

2019	MP 18; MP 21; MP 35	Zapoznanie uczniów klas z szansami i zagrożeniami mieszkańców na Wyzynie Śląskiej jakie niesie za sobą rozwój przemysłu i komunikacji - oraz w jaki sposób człowiek stwarza szanse na poprawę jakości powietrza. Codzienne sprawdzanie stanu jakości powietrza	tak	-	-	-	-	-	-	-
2018-2019	SP 29	<p>Udział placówki w kampanii edukacyjno-informacyjnej pod nazwą „MOGE! Zatrzymać SMOG-Przedzłokaku złap oddech”. Codzienne kontrolowanie jakości powietrza i zamieszczanie informacji na tablicy dla Rodziców</p> <p>Zajęcia dot. efektu cieplarnianego, kwaśnych deszczy, dziury ozonowej oraz skutków tych zjawisk,</p> <ul style="list-style-type: none"> • realizowano zajęcia dot. smogu i jego wpływu na układ oddechowy i zdrowie człowieka, • zrealizowano temat – Smog przyczyny i skutki, • w każdej klasie wykonano gazetki tematyczne związane z zanieczyszczeniem powietrza smogiem, • w grudniu w kl. III przeprowadzony został konkurs plastyczny na temat: „Zanieczyszczenie powietrza – smog”, • na drzwiach wejściowych szkoły aktualizowano komunikaty dot. stanu zanieczyszczenia powietrza w woj. śląskim i okolicy 	tak	-	-	-	-	-	-	-
2018-2019	MP 32	<p>Udział placówki w konkursie pod hasłem „Dzieci i młodzież dla środowiska” w ramach Miejskich Dni Inteligentnej Energii</p> <p>Udział placówki w Festynie Miejskich Dni Inteligentnej Energii</p> <p>Realizacja materiałów: Smog otacza nas na ulicy, w szkole i w domu - projekt dla szkół i przedszkoli miasta Częstochowy</p> <p>Poznanie znaczenia powietrza dla życia człowieka, zwierząt i roślin</p> <p>Konkurs „Dzieci i młodzież dla środowiska” w ramach Miejskich Dni Inteligentnej Energii</p>	tak	-	-	-	-	-	-	-
2019	MP 4	Udział wychowanków przedszkola w warsztatach zorganizowanych na Placu Biegańskiego w Częstochowie dotyczących pozyskiwania energii z różnych źródeł.	tak	-	-	-	-	-	-	-
2018-2019		Udział w programie edukacyjnym dotyczącym ograniczenia zanieczyszczenia powietrza	tak	-	-	-	-	-	-	-
2019	MP 36	<p>Rozpowszechnianie i edukowanie rodziców z zakresu zapobiegania smogu.</p> <p>Opracowywanie i realizowanie scenariuszy zajęć w grupach, zorganizowanie przedstawień związanych ze szkodliwością oraz możliwościami zapobiegania smogu.</p> <p>Udział w konkursie pod hasłem „MOGE! Zatrzymać SMOG – pomysł na zajęcia”;</p> <p>Przeprowadzenie kampanii edukacyjno-informacyjnej wśród rodziców/opiekunów dzieci uczęszczających do placówki. Umieszczenie plakatu edukacyjno-informacyjnego o projekcie.</p>	tak	-	-	-	-	-	-	-
2019 /2020	Wydział Infrastruktury i Środowiska Politechniki Częstochowskiej	Zajęcia warsztatowe edukacyjno-edukacyjne dla dzieci i młodzieży z zakresu m.in. ochrony przyrody, ograniczenia powstawania odpadów i ich właściwego segregowania, zasadach i sposobach oszczędnego użytkowania wody oraz kształtowania prawidłowych zachowań dotyczących szkodliwości spalania odpadów w piecach i kociach	tak	-	79 872,35 zł	-	-	-	-	Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach

				indywidualnych, realizowane w ramach projektu „EKODEKTYWI na jurajskim szlaku -program rozwoju oferty dydaktycznej uczelni technicznej w zakresie realizacji trzeciej misji” POWR.03.01.00-00-T238/18					Europejskiego Funduszu Społecznego
	2018-2019	Muzeum Częstochowskie	Zajęcia edukacyjne <ul style="list-style-type: none"> • Węgiel, wiatr a może Słońce/ różne źródła energii • Elektrownia jak stoncznik • Słoneczne laboratorium • Zagadki farm wiatrowych • Słoneczne konstrukcje • Holenderski młyn czy nowoczesna elektrownia wiatrowa • Dzień ziemi • Międzynarodowy Dzień Słońca 	tak	-	-	-	Budżet Miasta Częstochowy	
	2018-2019	Biblioteka Publiczna-Filie nr 2,4,5,8,9,10,13,,20,24, 25, Muzyczna, Oddział dla dzieci i Młodzieży	Zajęcia i warsztaty edukacyjne (30 w 20128r i 32 w 2019) dla różnych grup wiekowych poruszające różne problemy ekologii w ujęciu lokalnym oraz światowym m.in. zanieczyszczenia Ziemi, spalania paliw kopalnych, jakości wody, powietrza i gleby, bioróżnorodności, odnawialnych źródeł energii, segregacji odpadów, recyklingu, sprawiedliwego handlu, wykorzystania roweru jako środka transportu	tak	-	-	-	Materiały własne filii uczestników oraz ze środków CARA	
Zagrożenia hałasem									
ZH.1.1. Realizacja Programów ochrony środowiska przed hałasem	2018-2019	Gmina Miasto Częstochowa	Opracowanie w 2018r. Programu ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Częstochowy	tak	-	-	-	-	-
ZH.1.2. Budowa, przebudowa dróg wojewódzkich, powiatowych, gminnych na terenie miasta	2016-2018	Gmina Miasto Częstochowa /MZDIT Częstochowa	Budowa przedłużenia Alei Bohaterów Monte Cassino do ul. Dźbowskiej oraz przebudowa drogi wojewódzkiej nr 908 (ul. Dźbowska, Powstańców Warszawy, Gościnna) <ul style="list-style-type: none"> - wybudowano drogę długości 6,63 km, szerokości pasa ruchu 3,5 m, chodniki, ścieżki rowerowe, zjazdy - wybudowano nową drogę - 1849,04m jezdnia asfaltobetonowa – 29 138,m² - przebudowywano DW 908 - 4785,33m. Jezdnia asfaltobetonowa – 38938 m². - wybudowano drogę rowerową asfaltobetonową – 19 795 m², chodnik z kostki brukowej betonowej 25 226 m², zatoki autobusowe – 14 szt. - wybudowano kanały deszczowe, kanalizację teletechniczną, latarnie oświetleniowe 	tak	4 460 680,00	-	-	Środki budżetu Miasta	Współfinansowanie z ramach RPO WSL na lata 2014-2020
	2018-2019	Gmina Miasto Częstochowa /MZDIT Częstochowa	Rozbudowa ulicy Korfanteo w Częstochowie na odcinku od ronda Szwejkowskiego do Skweru Lotników. Zakres rzeczowy zadania: <ul style="list-style-type: none"> -jezdnie o nawierzchni asfaltobetonowej długość 2461,5, 18081m², - zatoki o nawierzchni betonowej - 2467,14 m², - ścieżki rowerowe o nawierzchni asfaltobetonowej - 9536,72 m², -chodniki z płyt betonowych- 1558,69 m², -jazdy z kostki betonowej- 1810,89 m², -zielenie – 49980,14 m², -kanalizacja deszczowa - studnie rewizyjne Dn 1500mm- 43 szt, - studnie rewizyjne Dn 1200mm- 17 szt, - wpusty deszczowe Dn 500mmm- 105 szt, 	tak	1 7807 989,00	5 674 196,00	-	Środki budżetu Miasta	

ZH.1.3. Ograniczenie hałasu drogowego poprzez: - rozwój zintegrowanego transportu publicznego wraz z zakupem niskoemisyjnych autobusów, - przebudowę liniowej infrastruktury tramwajowej, - rozwój transportu rowerowego, - budowę zintegrowanego systemu zarządzania ruchem drogowym, - budowę zabezpieczeń przeciwhałasowych	2018	MPK w Częstochowie Sp. z o.o.	- separator lamelowy z osadnikiem- 1kpl Zakup 3 autobusów MERCEDES BENZ O 530 CITARO CNG Euro 5	tak	534 471,79	-	Środki własne
	2018	MPK w Częstochowie Sp. z o.o.	Zakup autobusu MAN Lion`s City CNG Euro 5	tak	196 573,00	-	Środki własne
	2018	MPK w Częstochowie Sp. z o.o.	Zakup autobusu MAN A23 CNG Euro 5	tak	203 973,00	-	Środki własne
	2018	MPK w Częstochowie Sp. z o.o.	Zakup 3 sztuk autobusów MAN LION`S CITY A21 CNG Euro 5	tak	546 219,00	-	Środki własne
	2018	MPK w Częstochowie Sp. z o.o.	Zakup 12 autobusów MAN LION`S CITY A37 Euro 6	tak	11 570 202,60	-	Środki własne Wpófinansowany z EFRR w ramach RPO WSL 2014-2020
	2018-2021	MPK w Częstochowie Sp. z o.o.	Przebudowa liniowej infrastruktury tramwajowej w Częstochowie (odcinek 1,2,3,4,5a,6) oraz zakup 10 szt. tramwajów PESA TYPU 2010N-10 „Przebudowa liniowej infrastruktury tramwajowej w Częstochowie (odcinek 1,2,3,4,5a,6) oraz zakup taboru tramwajowego na potrzeby transportu publicznego w Częstochowie” Utworzono 6,6 km nowych ścieżek rowerowych	częściowo	22440,28	1 029 326,64	Środki własne Wpófinansowany z EFRR w ramach RPO WSL 2014-2020
	2018	Gmina Miasto Częstochowa /MZDIT Częstochowa		tak	2 079 000,00	-	Środki budżetu Miasta/ w ramach RPO W Śl na lata 2014-2020
	2019	Gmina Miasto Częstochowa /MZDIT Częstochowa	Utworzono 2,46 km nowych ścieżek rowerowych	tak	-	428 942,83	Środki własne MZDIT
	2018-2020	Gmina Miasto Częstochowa	Zakres rzeczowy zadania: - budowa i przebudowa jezdni, chodników, ciągów pieszo- rowerowych, zjazdów oraz parkingów, - budowa ronda dwu – pasowego turbinowego, - przebudowa istniejących zatok autobusowych, - rozbiora kolidującego ogrodzenia, - przebudowa i rozbudowa kanalizacji deszczowej, - przebudowa sieci wodociągowej, - przebudowa sieci elektroenergetycznej, - budowa nowego oraz przebudowa istniejącego oświetlenia drogowego, - budowa telekomunikacyjnego kanału technologicznego, - przebudowa, zabezpieczenie sieci telekomunikacyjnych, - wycinka i nasadzenia drzew, - założenie trawników,	częściowo	2 593 703,00	39781 099,00	Środki budżetu Miasta/ w ramach RPO Woj. Śląskiego na lata 2014-2020
	ZH.1.4. Budowa węzłów przesiadkowych na terenie miasta Częstochowy	2018-2019	Związek Harcerstwa Polskiego Chorągiew Śląska Hufiec Częstochowa	Dzień bez samochodu – coroczna impreza mająca na celu propagowanie działań i postaw proekologicznych poprzez zachęcenie mieszkańców Częstochowy do zmiany dotychczasowego środka transportu – samochodu na bardziej ekologiczny , np. rower, transport publiczny	tak	7 000,00	6 050,00
ZH.1.5. Edukacja w zakresie świadomości hałasu i promowanie rozwiązań przyczyniających się do redukcji emisji hałasu							

(np. promowanie ruchu pieszego, jazdy na rowerze i transportu publicznego)	2018-2019	SP30	Pogadanki na lekcjach wychowawczych na temat szkodliwości hałasu na nasze zdrowie oraz podanie propozycji jak go unikać. Przeprowadzanie akcji w szkole pt. Mów cicho w sali i na szkolnym korytarzu podczas przerw śródlekcyjnych.	tak	-	-
	2018-2019	ZSS nr 28	Zajęcia tematyczne, pogadanki nt. wpływu hałasu na zdrowie i samopoczucie człowieka, - poznanie różnych rozwiązań zmierzających do ograniczenia hałasu - zajęcia w terenie	tak	-	-
	2018-2019	SP 50	Piesze rajdy turystyczne po Jurze Krakowsko-Częstochowskiej z udziałem uczniów klas IV – III G. Wykorzystywanie miasteczka ruchu drogowego przy Szkole Podstawowej nr 50 do poznawania przez uczniów klas I – VIII zasad ruchu drogowego oraz przygotowania ich do egzaminu na kartę rowerową (uczniowie klas V i VI). Realizacja zajęć rekreacyjno-sportowych kierowanych do uczniów klas IV –VI w ramach programu profilaktyczno wychowawczego Młodość bez uzależnień	tak	-	-
	2018-2019	SP 21	Konkursy, pogadanki na temat szkodliwości hałasu i jego wpływu na zdrowie człowieka. Promowanie transportu rowerowego, zajęcia dodatkowe, egzamin na kartę rowerową	tak	-	-
	2018-2019	SOSW1	Szkodliwość hałasu dla zdrowia, rozwiązania przyczyniające się do ograniczenia hałasu	tak	-	-
	2018-2019	SP 12	Rajd pieszy dla całej szkoły. Konkurs ekologiczny "Rysunek barwami natury" Organizacja przerw na boisku szkolnym Udział uczniów w zawodach Ligi Rowerowej	tak	-	-
	2018-2019	SP 35	Propagowanie akcji Dzień Bez Samochodu – wykonanie przez uczniów klas I - VI plakatów oraz ulotek kierowanych do rodziców mających na celu ograniczenie poruszania się w dniu 22 września własnym samochodem. – zachęcanie do korzystania z publicznej komunikacji oraz korzystania z roweru. – promowanie ruchu pieszego, ze szczególnym uwzględnieniem rodzinnych spacerów oraz pieszego przemieszczania się uczniów na uroczystości miejskie	tak	-	-
	2018-2019	SP 54 z Oddziałami Integracyjnymi	Piesze rajdy turystyczne po Jurze Krakowsko-Częstochowskiej z udziałem uczniów szkoły Wykorzystywanie miasteczka ruchu drogowego w sąsiedniej szkole do poznawania przez uczniów klas V,VI zasad ruchu drogowego oraz przygotowania ich do egzaminu na kartę rowerową (uczniowie klas V i VI). Udział szkoły w akcji „Ze Sznupek bezpieczni w drodze”- organizowanej przez Centrum Rozwoju Lokalnego i Komendę Wojewódzką Policji w Katowicach	tak	-	-
	2018-2019	MP21	Przeprowadzenie cyklu zajęć dydaktycznych z dziećmi z zakresu	tak	-	-

				szkodliwości hałasu. Zapoznanie dzieci z działaniami przyczyniającymi się do zmniejszenia edycji hałasu. Zachęcanie do poruszania się pieszo, rowerem, korzystania ze środków transportu publicznego.					
Pola elektromagnetyczne									
PEM.1.1. Kontynuacja monitoringu poziomu pól elektromagnetycznych	2018-2019	2018 – WIOŚ 2019 - GIOŚ	PGW WP RZGW w Poznaniu	Przeprowadzenie pomiarów monitoringowych promieniowania elektromagnetycznego w 2 punktach pomiarowych na terenie Częstochowy: ul. 11-go Listopada oraz ul. Baczyńskiego	tak	-	-	Budżet państwa, WFOŚiGW, NFOŚiGW	
Gospodarowanie wodami									
GW.1.1. Opracowanie i realizacja warunków korzystania z wód regionu wodnego i wód zlewni	2014-2017 (obowiązywanie do 2021)	PGW WP RZGW w Poznaniu	W analizowanym okresie na obszarze regionu wodnego Warty obowiązywały warunki korzystania z wód regionu wodnego Warty opracowywane przez Dyrektora RZGW w Poznaniu na podstawie art. 120 ust. 1 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz.U. z 2017r., poz. 1121) i opublikowane w roku 2014 w drodze rozporządzenia Dyrektora RZGW w Poznaniu w 8 dziennikach Urz. Województw w tym w Dz. Urz. Województwa Śląskiego z dnia 03.04.2014r., poz. 1974. Przedmiotowy akt prawny został zaktualizowany w roku 2017 poprzez opublikowanie rozporządzenia Dyrektora RZGW w Poznaniu z dnia 17 lipca 2017 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie warunków korzystania z wód regionu wodnego Warty ponownie we właściwych 8 Dziennikach Urzędowych Województw w tym w Dz. Urz. Województwa Śląskiego z dnia 19.07.2017 r., poz. 4337. Zgodnie z art. 565 ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz.U. z 2020 r., poz. 310, z późn. zm.) opublikowane warunki korzystania z wód regionu wodnego Warty zachowują ważność do dnia 22 grudnia 2021 r. Obszar miasta Częstochowy nie obejmuje zlewni wskazanych w Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (MP z 2011 r., nr 40, poz. 451) do opracowania warunków korzystania z wód zlewni.	tak	-	-	Środki własne w ramach zadań statutowych		
GW.1.2. Ograniczenie zużycia wody w przemyśle (np. recyrkulacja wody, zamykanie obiegu wody)									
GW.1.3. Prowadzenie kontroli przestrzegania przez podmioty warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi	2018-2019	PGW WP RZGW w Poznaniu	PGW WP RZGW w Poznaniu	Sprawdzenie stopnia stosowania się przez kontrolowanego do wymagań wynikających z decyzji, jak również wymagań wynikających bezpośrednio z przepisów prawa	tak	-	-	Środki własne w ramach zadań statutowych	
GW.1.4. Prowadzenie ewidencji i kontrola zbiorników bezodpornych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków		Gmina Miasta Częstochowa /Straż Miejska	Gmina Miasta Częstochowa /Straż Miejska	Na bieżąco jest realizowana kontrola zbiorników bezodpornych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków. W 2019r. dokonano 2664 kontroli. W 2018r. dokonano 2959 kontroli. Ewidencja zbiorników bezodpornych i przydomowych oczyszczalni ścieków prowadzona jest na bieżąco.	tak	-	-		
GW.1.5. Przeglądy pozwoleń wodnoprawnych	2018-2019	PGW WP RZGW w Poznaniu /Zarząd Zlewni Wód Polskich w Sieradzu	PGW WP RZGW w Poznaniu /Zarząd Zlewni Wód Polskich w Sieradzu	Organ właściwy w sprawach pozwoleń wodnoprawnych dokonuje przeglądu pozwoleń wodnoprawnych na pobór wód lub wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi, lub do urządzeń kanalizacyjnych, a także realizacji tych pozwoleń, co najmniej raz na 4 lata.	tak	-	-	Środki własne w ramach zadań statutowych	

GW.1.6. Ustanawianie stref ochronnych ujść wód podziemnych	2018-2019	Zarząd Zlewni Wód Polskich w Sieradzu	Zgodnie z art. 133 ust. 1 oraz art. 121 ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (tj. Dz. U. z 2020 r., poz. 310) strefę ochronną stanowiącą wyłączenie teren ochrony bezpośredniej ustanawia się z urzędu dla każdego ujęcia wody, z wyłączeniem ujść wody służących do zwykłego korzystania z wód; Strefę ochronną obejmującą wyłącznie teren ochrony bezpośredniej ustanawia właściwy organ Wód Polskich: Dyrektor zarządu zlewni w drodze decyzji;	tak	-	-	Środki własne w ramach zadań statutowych
GW.2.1. Uwzględnianie w dokumentach planistycznych na poziomie wojewódzkim i gminnym map ryzyka powodziowego, map zagrożenia zagrożeń powodziowego, obszarów szczególnego zagrożenia powodzią oraz terenów zagrożonych podtopieniami		Miejska Pracownia Urbanistyczno Planistyczna Urzędu Miasta Częstochowy	W sporządzonym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Częstochowy, przyjętym Uchwałą Nr 263.XX.2019 Rady Miasta Częstochowy z dnia 21 listopada 2019 r. uwzględniono mapy zagrożenia powodziowego, obszary szczególnego zagrożenia powodzią oraz tereny zagrożone podtopieniami	tak	61.672*	146 724*	środki własne
GW.2.2. Budowa, przebudowa, remont, modernizacja budowli przeciwpowodziowych	16.12.2017- 31.08.2018	PGW WP RZGW w Poznaniu	Przebudowa, nadbudowa i rozbudowa wałów przeciwpowodziowych rzeki Warta o długości 5,2 km na terenie miasta Częstochowy i w m. Słowik, gm. Poczesna, pow. częstochowski, woj. śląskie -etap IV- wał prawy P-XII o dł. 2 133 mb (kontynuacja zadania rozpoczętego w 2017 r. przez SZMIUW Katowice). Nadbudowa i rozbudowa wału (podwyższenie korony wału o ok. 30 cm z jednoczesną rozbudową korpusu wału i jego skarpy): -dogęszenie skarp i korony wału, -uformowanie korpusu wału do projektowanych parametrów, -doszczelnienie korpusu wału i podłoża ścianką szczelną PVC, -wykonanie nawierzchni na koronie wału, zjazdach wałowych.	tak	1 659 247, 86	-	Dotacja-środk Budżetu Państwa
	16.12.2017- 31.08.2018	PGW WP RZGW w Poznaniu	Przebudowa, nadbudowa i rozbudowa wałów przeciwpowodziowych rzeki Warta o długości 5,2 km na terenie miasta Częstochowy i w m. Słowik, gm. Poczesna, pow. częstochowski, woj. śląskie -wał prawy L-X-etap I dł. 500 m (kontynuacja zadania rozpoczętego w 2017 r. przez SZMIUW Katowice). Nadbudowa i rozbudowa wału (podwyższenie korony wału o ok. 30 cm z jednoczesną rozbudową korpusu wału i jego skarpy): -dogęszenie skarp i korony wału, - doszczelnienie korpusu wału i podłoża ścianką szczelną PVC, - uformowanie korpusu wału do projektowanych parametrów - wykonanie nawierzchni tłuczniowej na koronie wału.	tak	597 420, 98	-	Dotacja-środk Budżetu Państwa
	17.06.2019- 26.11.2019	PGW WP RZGW w Poznaniu	Przebudowa, nadbudowa i rozbudowa wałów przeciwpowodziowych rzeki Warta o długości 5,2 km na terenie miasta Częstochowy i w m. Słowik, gm. Poczesna, pow. częstochowski, woj. śląskie -wał prawy L-X-etap II dł. 1 678 mb. Nadbudowa i rozbudowa wału (podwyższenie korony wału o ok. 30 cm z jednoczesną rozbudową korpusu wału i jego skarpy): - doszczelnienie wału i podłoża poprzez pograżenie w osi korony wału grodzic z tworzyw sztucznych,	tak	-	2 597 240, 56	Dotacja-środk Budżetu Państwa

					<ul style="list-style-type: none"> - dogęszczenie skarp i korony wału, - wykonanie nawierzchni tłuczniowej na koronie wału przejazdów/zjazdów wałowych wraz z robotami towarzyszącymi. <p>Przebudowa, nadbudowa i rozbudowa wałów przeciwpowodziowych Kanału Kucielinka o długości 13,68 km na terenie miasta Częstochowy, woj. Śląskie</p> <p>Etap 1 – odcinek wału P-I dł. 95 m, km 0+000 ÷ 0+095 oraz odcinek wału L-I dł. 253 m, km 0+000 ÷ 0+253.</p> <ul style="list-style-type: none"> - doszczelnienie korpusu wału i podłoża poprzez pograżenie w osi korony wału gródzic z tworzyw sztucznych, bez nawierzchni na koronie wału, - konstrukcja ziemna wzmocniona ścianką szczerłą stalową, murem oporowym, - dogęszczenie skarp i korony wału, - wykonanie przejazdów i zjazdów wałowych wraz z robotami towarzyszącymi 	1 569 767, 65		Dotacja-środk Budżetu Państwa
17.06.2019- 17.12.2019	PGW WP RZGW w Poznaniu				Przeprowadzenie zajęć z młodzieżą na tematy związane z tematem	-	Środki własne	
2018-2021 /2025	Okręg LOP w Częstochowie				zadanie realizowane w sposób ciągły	-		
2016-2020	Prezes Wód Polskich we współpracy z Dyrektorami RZGW				częściowo	bd.	POIiŚ 2014-2020	
2018-2019	Gmina Miasto Częstochowa / MZDIT				Odwodnienie dzielnicy Kiedrzyń w Częstochowie Zakres rzeczowy zadania obejmował :	10634046,00	Środki budżetu Miasta	
					<ul style="list-style-type: none"> - budowa zbiornika chłonnego- odparowującego,-budowa kolektora deszczowego- rowu otwartego od zbiornika do ul. Sejmowej o dł. 576,032 m, - budowa kolektora deszczowego- kanału zamkniętego od ul. Sejmowej do ul. Ludowej - drogi technologiczne - przebudowa sieci - przebudowa linii kablowych - długość wybudowanej sieci kanalizacji deszczowej 2,27km, - liczba wybudowanych urządzeń służących gospodarowaniu wodami opadowymi (z wyłączeniem kanalizacji deszczowej)- 1 szt, - powierzchnia objęta systemem zagospodarowania wód opadowych – 	2373835,00		

GW.3.5. j.w.	2018	Okręg LOP w Częstochowie	Spółka Akcyjna w Częstochowie. Zorganizowanie warsztatów dla nauczycieli – opiekunów Kół LOP prowadzonych przez pracownika Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Okręgu Częstochowskiego Spółka Akcyjna w Częstochowie.	ciągły Tak	-	-	środki własne	
GW.3.5. j.w.	2018	Okręg LOP w Częstochowie	Wydanie publikacji książkowej „Rzeka Warta od źródła do ujścia w fotografiach i liczbach”, autorstwa Pana Edwarda Sokolowskiego.	Tak	-	-	środki własne	
Gospodarka wodno-ściekowa								
GWS.1.1. Ograniczenie zużycia wody poprzez zmniejszenie strat na przesyłce oraz optymalizację wykorzystania istniejącej infrastruktury wodociągowej	Ciągła realizacja zadań	PWiK Okręgu Częstochowskiego SA w Częstochowie	Przebudowa sieci wodociągowej wraz z przebudową, wymianą i przepięciem istniejących przyłączy	ciągła realizacja zadań	3 649 386	2 617 801	Własne / preferencyjna pożyczka z WFOSiGW w Katowicach	
GWS.1.2. Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach oszczędnego użytkowania wody oraz najważniejszych sprawach związanych z odprowadzaniem i oczyszczaniem ścieków, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży	2018-2019	SP 30	Zwrócenie uwagi uczniom jak duża ilość wody jest marnowana na co dzień. Plakaty informacyjne, krótkie doświadczenia i obserwacje jak należy korzystać z wody oraz jak ją oszczędzać.	tak	-	-	-	
	2019	Zespół Szkół Specjalnych nr 45	Wzięcie udziału w konkursie „Woda dla życia” organizowanego przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Częstochowie	tak	-	-	-	
	2018-2019	ZSS nr 28	- zajęcia tematyczne, pogadanki nt. konieczności i sposobach oszczędnego gospodarowania wodą, głównie poprzez racjonalne jej wykorzystanie i ograniczenie zużycia	tak	-	-	-	
	2018	SP 50	Wycieczka uczniów klasy V do oczyszczalni ścieków. Udział uczniów klas III w warsztatach ekologicznych Wodne rozrządunki.	tak	-	-	-	
	2018-2019	SP 53	Ogólnopolski program edukacyjny „Wybieram wodę”, - Akcja „Światowy Dzień Wody”, - Projekt Ogólnopolski „Mała retencja” - Projekt Ogólnopolski „Podaj dalej” - Akcja „Sprzątanie świata – Polska 2018” - Akcja „Sprzątanie świata – Polska 2019” - Projekt miejski „Czysta Częstochowa”	tak	-	-	-	
	2018	SP 21	Wycieczka do oczyszczalni ścieków	tak	-	-	-	
	2019	MP 19	Całoroczne oszczędne gospodarowanie wodą – program „Kropla do kropli” Obchody Światowego Dnia Wody	tak	-	-	-	
	2018-2019	MP 23	Pogadanki, rozmowy z dziećmi na temat ochrony przyrody w tym	tak	-	-	-	

				oszczędnego gospodarowania wodą, oszczędzania energii elektrycznej Udział w konkursach plastycznych Udział w akcjach i przedsięwzięciach: „Dzieci uczą rodziców”, „Mamo, Tato, wolę wodę”, „Kubusiowi Przyjaciele Natury”					
	2018-2019	Bursa Miejska		Kontynuacja programu „Kropla do kropli”. Systematyczne sprawdzanie perlatorów w bateriach we wszystkich placówkach, które skutecznie zmniejszają zużycie wody. Pogadanki z wychowankami nt. racjonalnego, oszczędnego użytkowania wody.	tak	-	-	-	-
	2019	MP 8		Realizacja programu „Mamo, tato wolę wodę” Obchody Światowego Dnia Wody – zabawy badawcze, konkursy, prezentacje multimedialne Całoroczne oszczędne gospodarowanie wodą – program „Kropla do kropli”	tak	-	-	-	-
	2018-2019	SOSW 1		Poprawianie świadomości i wiedzy na temat zagrożeń powodziowych i ryzyka powodziowego Sposoby i metody przeciwdziałania skutkom suszy i ulewnym deszczom Edukacja na temat konieczności, celach i zasadach oszczędnego użytkowania wody i sprawach związanych z odprowadzaniem i oczyszczaniem ścieków	tak	-	-	-	-
	2018-2019	MP 25		Akcje informacyjne na terenie placówki w celu oszczędnego gospodarowania wodą. Udział w programie „Mamo, tato wolę wodę”	tak	-	-	-	-
	2018-2019	Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 1		Wyjście uczniów naszej szkoły na obchody Światowego Dnia Wody odbywające się 13 września 2019 r. na Placu Biegańskiego w Częstochowie pod hasłem „Woda dla wszystkich: zorganizowany przez PWIK	tak	-	-	-	-
	2018-2019	SP 35		Realizacja programu autorskiego nauczycieli edukacji wczesnoszkolnej „Kropla do Kropli”. Budowanie świadomości o konieczności oszczędnego użytkowania wody. Stała kontrola szczelności instalacji wodociągowej. Racjonalne gospodarowanie wodą bieżącą służącą do celów sanitarnych.	tak	-	-	-	-
	2018-2019	MP 15		Oszczędzanie wody, rozmowy, pogadanki na temat wpływu codziennych czynności na stan środowiska. Udział w programie „Kropla do kropli”, angażowanie całej społeczności przedszkolnej, informowanie dzieci o konieczności oraz sposobach oszczędnego użytkowania wody – np. podczas mycia rąk.	tak	-	-	-	-
	2018-2019	SP 15		Zajęcia edukacyjne, pogadanki, prelekcje, konkursy, projekty.	tak	-	-	300	-
	2019			Instalacja źródełka do picia na korytarzu					
	2018-2019	MP 12		Organizacja zajęć dodatkowych „Klub Młodego Odkrywcę”- eksperymenty z wodą „Badamy stan czystości wód” Zajęcia edukacyjne „Woda źródłem życia”- znaczenie wody dla człowieka i środowiska, sposoby oszczędzania wody, skutki jej zanieczyszczenia dla świata przyrody i człowieka.	tak	-	-	-	-
	2018	SP 54 z oddziałami		Wycieczka uczniów klasy V Miejskich Wodociągów – wizyta	tak	-	-	-	-

		integracyjnymi	w laboratoriach- oznaczania twardości wody oraz sposoby jej oszczędzania.					
	2019	ZS ANDERS	Udział w interdyscyplinarnym Konkursie Wiedzy o wodzie „Woda=Życie – wpływ zmian klimatu na zasoby wodne”.	tak	-	-	-	-
	2019	VI LO	Zajęcia dydaktyczno – wychowawcze	tak	-	-	-	-
	2019	ZSME	Chemia – Chemiczna analiza klasy czystości wód i chemiczny aspekt zanieczyszczeń powietrza; metody przeciwdziałania zanieczyszczeniom	tak	-	-	-	-
	2018-2019	SP 49; MP1	Wycieczka do ujęcia wody w Wierzbowisku- Święto Wody. Prelekcja „Znaczenie wody w życiu człowieka”	tak	-	-	-	-
	2018-2019	SP 39	„Światowe Dni Wody” - prowadzenie akcji edukacyjnej mającej na celu zwrócenie uwagi na konieczność ochrony światowych zasobów wodnych i ochrony powietrza.	tak	-	-	-	-
	2018-2019	X LO im. C.K. Norwida	Pogadanki: Jak oszczędzasz wodę?; Projekt edukacyjny: Woda - wyjątkowy związek chemiczny, jak oszczędzasz wodę? Projekt realizowany w klasach VII w ramach zajęć edukacyjnych z chemii	tak	-	-	-	-
	2018-2019	SP 25	Zanieczyszczenia wód, klasy czystości wody oraz typy oczyszczalni ścieków Kwaśne deszcze i efekt cieplarniany	tak	-	-	-	-
	2018-2019	SP 25	Organizacja Powiatowego Konkursu Polonistyczno- Ekologicznego „Baśń z ekologią w tle...” (Finały konkursu połączone z wycieczkami edukacyjnymi na terenie: Oczyszczalni ścieków „Warta”, S.A.; Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Częstochowie Delegatura w Katowicach; Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji w Częstochowie); Promowanie picia wody z kranu Organizacja akcji: „ Piję wodę z kranu” (Instalacja tzw. źródelka wody pitnej w kranach)	tak	-	-	-	-
	2018-2019	SP 48	Interdyscyplinarny Konkurs Wiedzy o Wodzie „WODA = ŻYCIE”	tak	-	-	-	-
	2018-2019	SP 33	organizowany przez PW i K Okręgu Częstochowskiego S.A. Prelekcje na temat wody PWiK, wizyta w laboratorium PWiK, audycja w szkolnym radiowęźle, zajęcia plastyczne, prelekcje, zwiadanie ujęcia wody Mirów, montaż poidelka, Przeprowadzenie zajęć z młodzieżą na tematy związane z zadaniem.	tak	-	-	-	-
GWS.1.2. j.w.	2018-2021/2025	Okręg LOP w Częstochowie	Przebudowa układu monitoringu CCTV ujęcia wody Mirów	zadanie realizowane w sposób ciągły	-	-	52 623	środki własne
GWS.2.1. Modernizacja infrastruktury służącej do zbiorowego zaopatrzenia w wodę		PWiK Okręgu Częstochowskiego SA w Częstochowie		tak	-	-	-	środki własne
GWS.2.2. Modernizacja urządzeń służących do oczyszczania ścieków komunalnych i zagospodarowywania osadów ściekowych								
GWS.2.3.	Ciągła	PWiK Okręgu	Budowa sieci kanalizacyjnej	ciągła	135 345	5 691		środki własne

Zwiększenie dostępności mieszkańców do zbiorczego systemu odprowadzania ścieków oraz oczyszczalni ścieków	realizacja zadań	Częstochowskiego SA w Częstochowie	realizacji zadań	466 743	317 915	środki własne	
GWS.2.4. Monitoring jakości ścieków i zarządzanie siecią kanalizacyjną oraz wodociągową	Ciągła realizacja zadań	PWiK Okręgu Częstochowskiego SA w Częstochowie	ciągła realizacja zadań				
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów							
GO.1.1 Odbiór i zagospodarowanie odpadów od mieszkańców oraz podmiotów zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami	2019	SP 19	Segregacja odpadów- Instalacja Koszy do segregacji	tak	-	-	
	2019	Zespół Szkół Specjalnych nr 45	Podpisanie deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi – segregacja odpadów. Umieszczenie na placu szkoły pojemników do segregacji odpadów (2 pojemniki zmieszane, 1 pojemnik na odpady BIO, 1 pojemnik na plastik, 1 pojemnik na papier, 1 pojemnik na szkło).	-	585zł/mc	-	
	2018-2019	SP53	Instalacja pojemników na odpady segregowane - Zbiórka zużytych baterii, sprzętu AGD, RTV	tak	-	-	
	2018-2019	SP 32	Szkolna zbiórka elektrośmieci (z udziałem rodziców).	tak	-	-	
	2019	SOSW5 w Częstochowie	Szkolna zbiórka nakrętek.	tak	-	-	
	2019	SP 15	Deklaracja zamówienia pojemników do selektywnego segregowania odpadów	tak	-	-	
	2019	ZST	Zakup koszy do segregacji odpadów do każdej sali i na każdy korytarz	tak	-	1200	
	2019	Zespół Szkół Technicznych i Ogólnokształcących im. Stefana Żeromskiego	Wymiana pojemników na śmieci na pojemniki do ich segregacji	tak	-	338	
	2018-2019	SP 49	Zakup 21 pojemników do segregacji odpadów wewnątrz budynku.	tak	-	-	
	2019	ZS im. dr Wł. Biegańskiego	Na terenie szkoły została wprowadzona segregacja śmieci. Na korytarzach oraz w salach lekcyjnych umieszczono pojemniki do przeprowadzenia odpowiedniej selekcji śmieci. Wymiana pojemników na śmieci na pojemniki do segregacji – zmiana deklaracji wywozu śmieci	tak	300	-	
	2018 -2021/ 2025	Okręg LOP w Częstochowie	instalacja pojemników do segregacji śmieci	tak	-	-	
	2018	Okręg LOP w Częstochowie	Przeprowadzenie zajęć z młodzieżą na tematy związane z zadaniem. Wykonanie przez młodzież dekoracji różnych uroczystości LOP w technice mieszanej z zastosowaniem zużytych opakowań i starych czasopism. Zbiórki ubrań, książek, zabawek na rzecz podopiecznych różnych organizacji charytatywnych.	zadanie realizowane w sposób ciągły	-	-	środki własne
	2019	Okręg LOP w Częstochowie	Przeprowadzenie konkursu na wykonanie przedmiotów z opakowań i innych odpadów oraz zorganizowanie wystawy tych prac.	tak	-	-	środki własne
2018-2019	Okręg LOP w Częstochowie	Wykonanie eko – upominków na Dzień Matki przez członków Koła LOP.	tak	-	-	środki własne	
	2018-2019	Placówki edukacyjne	Promowanie kompostowania, racjonalnych zakupów oraz ponownego wykorzystania i napraw	tak	-	-	

GO.1.3. Prowadzenie działań informacyjnych i edukacyjnych dotyczących właściwego segregowania odpadów komunalnych	2018-2019	Związek Harcerstwa Polskiego Chorągiew Śląska Hufiec Częstochowa	wykorzystania (edukacja dzieci i młodzieży przy realizacji podstawy programowej i programu nauczania oraz przy realizacji przedsięwzięć szkolnych, miejskich)	tak	4 000,00	4 400,00	Dotacja + wkład organizacji społecznej
	2018	Inicjatywa Wspierania Szkoły OSIEMNASTKA	Zadanie „Ja filmuję jak sortuję” polega na zorganizowaniu i przeprowadzeniu międzyszkolnego konkursu o tematyce związanej z promowaniem zachowań proekologicznych. Konkurs polega na przygotowaniu przez uczniów filmu, w jednej z podanych w regulaminie kategorii	tak	1 180,00	-	Dotacja + wkład organizacji społecznej
	2018-2019	Związek Harcerstwa Polskiego Chorągiew Śląska Hufiec Częstochowa	„Wielkie sprzątanie” Warsztaty dotyczące segregacji odpadów. Sprzątanie osiedla i wycieczka do Sobuczyny	tak	7 600,00	6 650,00	Dotacja + wkład organizacji społecznej
	2018 - 2019	Związek Harcerstwa Polskiego Chorągiew Śląska Hufiec Częstochowa	Sprzątanie Świata – akcja polegająca na przeprowadzeniu szeregu konkursów z zakresu edukacji ekologicznej dla dzieci i młodzieży. Po rozstrzygnięciu wydawany jest kalendarz z pracami nagrodzonymi	tak	2 800,00	3 700,00	Dotacja + wkład organizacji społecznej
	2018-2021/ 2025	Okręg LOP w Częstochowie	Międzyszkolny Konkurs Ekologiczny przeznaczony dla uczniów szkół podstawowych z rejonu Częstochowy. Uczestnicy mogą wykażać się wiedzą z zakresu ochrony środowiska i ekologii zawartego w programie nauczania przyrody klas IV-VI ze szczególnym uwzględnieniem tematyki związanej z recyklingiem i segregacją odpadów	zadanie realizowane w sposób ciągły	-	-	środki własne
GO.1.3. Prowadzenie działań informacyjnych i edukacyjnych dotyczących właściwego segregowania odpadów komunalnych działalność edukacyjno-informacyjna	2018	Częstochowskie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. w Sobuczynie	Projekt pn. „Czysta Częstochowa – segregacja to styl życia”. W ramach projektu zostały zrealizowane: – Konkurs „Ozdoba Wielkanocna z odpadów”. Na konkurs wpłynęło 269 prac (w tym: 196 prac uczniów szkół podstawowych i 73 prace przedszkolaków) z 43 placówek oświatowych (w tym: 23 szkoły podstawowe i 20 przedszkoli). – Konkursu „Samolot z odpadów”. Na konkurs wpłynęło 76 prac z 12 placówek oświatowych. – „Konkurs wiedzy ekologicznej”. Do konkursu przystąpiło 21 uczniów z 5 placówek oświatowych. – Konkurs „Zabawka z odpadów”. Na konkurs wpłynęło 179 prac (w tym: 76 prac uczniów szkół podstawowych i 103 prace przedszkolaków) z 32 placówek oświatowych (w tym: 13 szkół podstawowych i 19 przedszkoli). – Wystawienie w Miejskim Domu Kultury w Częstochowie 6 spektakli teatralnych „Kolory Miasta” przez Teatr Kultureska dla dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym, – Zorganizowanie 100 warsztatów edukacyjnych dotyczących selektywnej zbiórki odpadów w 28 przedszkolach i 32 szkołach podstawowych i gimnazjach. Przeszkolonych zostało 2018 osób (w tym: 982 przedszkolaków i 1036 uczniów).	tak	-	-	CzPK, WFOŚiGW; honorowy patronat Prezydent Miasta Częstochowy
	2018	Częstochowskie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. w Sobuczynie	– Przygotowanie spotu reklamowego zachęcającego do selektywnej zbiórki odpadów „u źródła” i jego emisja w tramwajach i autobusach Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacyjnego Sp. z o.o. w Częstochowie.	tak	-	-	CzPK

			<ul style="list-style-type: none"> - Prace przygotowawcze do przeprowadzenia „Seminarium dla dorosłych o tematyce selektywnej zbiórki odpadów. Akcja „Ferie w mieście”. - Spotkania pracowników CzPK Sp. z o.o. z dziećmi uczestniczącymi w zajęciach organizowanych w ramach „Ferii w mieście”. Spotkania odbyły się w 10 –ciu przedszkolach w Częstochowie i na Hali Sportowej przy ul. Żużlowej. Ogółem w zajęciach uczestniczyło 692 dzieci. Dzieciaki zmierzyły się z pytaniami dotyczącymi selektywnej zbiórki odpadów komunalnych. Wszystkie dzieci za prawidłowe odpowiedzi nagrodzone zostały miniaturowymi pojemnikami na odpady i gadżetami ekologicznymi, itp. - Przekazanie do placówek oświatowych 19 kompletów toreb na odpady i 80 mini pojemników. - Przygotowanie zapytania ofertowego do projektu POIiŚ pn.: „Rozbudowa Zakładu Zagospodarowania Odpadów w Sobuczynie” współfinansowanego przez POIiŚ. - Wspieranie placówek oświatowych (szkoły, przedszkola), Rady Dzielnic, ZGM (spotkania z mieszkańcami „Częstochowskie Dni Sąsiadów”), Fundację Rowerową Jura w organizowaniu konkursów ekologicznych (zostały przekazane ulotki i gadżety na nagrody). - Na terenie RIPOK w Sobuczynie na bieżąco odbywały się wizyty studyjne uczniów szkół średnich i studentów. - Rozstrzygnięto IX edycję konkursu „Czysta Częstochowa”. W konkursie brało udział 38 placówek oświatowych (w tym: 15 szkół podstawowych i 23 przedszkola), łącznie 7 273 uczestników, którzy zebrali 353 182 szt. zużytych baterii o łącznej wadze 5040 kg i 17 968 szt. zużytego sprzętu elektronicznego o wadze 46 240 kg. Łączna waga 51 280 kg. Koszty nagród w wysokości 9374,12zł netto pokrywa w całości CzPK. - W ramach wizyt studyjnych CzPK w czerwcu odwiedzili uczniowie Szkoły Podstawowej Nr 53 wraz z opiekunami. - CzPK Sp. z o.o. uczestniczyła w: <ul style="list-style-type: none"> o „Dniach Ziemi” organizowanych przez Cinema City, o 24 piknikach „Dni Sąsiadów2018” organizowanych przez ZGM Sp. z o.o., o Konkursie „Eko – Maniak” organizowanym przez Szkołę Podstawową Nr 46 ul. Szamotowa, o Festynie rodzinnym w Szkole Podstawowej Nr 15 ul. Wirażowa, o X Międzyszkolnym Konkursie Wiedzy o regionie „Częstochowa to dobre miasto o Fundacja ECODU, o Festyn organizowany przez firmę SOBREKO o Festiwal Kolorów, o Fundacja „Oczami Brata” o „Zabiegani Częstochowa” 			
--	--	--	---	--	--	--

„Kierowca na medal” pokaz umiejętności kierowców autobusów MPK

działalność edukacyjno-informacyjna	2019	Częstochowskie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. w Sobuczynie	XIII edycja konkursu „Czysta Częstochowa”. Konkurs „Czysta Częstochowa” adresowany jest do szkół i przedszkoli, dzieci w wieku przedszkolnym, uczniów szkół podstawowych i gimnazjów pod kierunkiem opiekunów - nauczycieli – wychowawców z terenu miasta Częstochowy i Gminy Poczesna. W roku 2019 przeprowadzono XII edycję konkursu „Czysta Częstochowa”. W konkursie brało udział 30 placówek oświatowych (w tym: 16 szkół podstawowych i 14 przedszkoli), łącznie 7 487 uczestników, którzy zebrali 296 426 szt. zużytych baterii o łącznej wadze 3 551 kg i 26 536 szt. zużytego sprzętu elektronicznego.	tak	-	-	CzPK, honorowy patronat Prezydent Miasta Częstochowy
działalność edukacyjno-informacyjna	2019	Częstochowskie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. w Sobuczynie	Projekt pn.: „Eko Częstochowa” Najważniejsze zadania zrealizowane w ramach projektu: – warsztaty dla dzieci i młodzieży, – stworzenie materiałów informacyjnych na potrzeby warsztatów edukacyjnych, – przeprowadzenie konkursów dla dzieci i młodzieży, – zakup gadżetów promujących selektywną zbiórkę odpadów, – zorganizowanie spektakli dla dzieci o tematyce związanej z selektywną zbiórką odpadów, – stworzenie i kolportaż materiałów drukowanych dla dzieci i młodzieży o tematyce związanej z selektywną zbiórką odpadów;	tak	-	113 368,00zł	CzPK, WFOŚiGW; honorowy patronat Prezydent Miasta Częstochowy
działalność edukacyjno-informacyjna	2019	Częstochowskie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. w Sobuczynie	Akcja „Ferie w mieście”. Pracownicy Częstochowskiego Przedsiębiorstwa Komunalnego Sp. z o.o. w Sobuczynie spotkali się z dziećmi uczestniczącymi w zajęciach organizowanych w ramach „Ferii w mieście”. Przeprowadzono wiele konkursów, dzieci zmierzyły się z pytaniami dotyczącym selektywnej zbiórki odpadów komunalnych. Wszystkie prawidłowe odpowiedzi nagrodzone zostały miniaturowymi pojemnikami na odpady, książeczkami, gadżetami ekologicznymi.	tak	-	-	We własnym zakresie
działalność edukacyjno-informacyjna	2019	Częstochowskie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. w Sobuczynie	Informacje radiowe i telewizyjne. Wiele informacji dotyczących gospodarowania odpadami komunalnymi, przekazywanych jest za pośrednictwem radia oraz telewizji. Inne działania edukacyjno-informacyjne: – stworzenie folderu informacyjnego na potrzeby warsztatów edukacyjnych, – warsztaty edukacyjne w szkołach podstawowych i przedszkolach; – warsztaty edukacyjne dla nauczycieli w Zespole Szkół Technicznych i Ogólnokształcących im. Stefana Żeromskiego w Częstochowie; – „Dni Sąsiadów 2019” organizowanych przez ZGM Sp. z o.o., Konkurs „Zamień stare na nowe” organizowanym przez Szkołę Podstawową Nr 48 w Częstochowie.	tak	-	-	We własnym zakresie
działalność edukacyjno-informacyjna	16.05.2018	SP30	Ekolandia- Zorganizowanie przedstawienia, które dotyczyło postępowania ekologicznego całej rodziny. Przeprowadzenie konkursów ekologicznych związanych z segregacją śmieci, recyklingiem i oszczędzaniem wody.	tak	-	-	-
	14.03.2018 30.05.2019	SP30	„Czysta Częstochowa” -Przeprowadzenie akcji i udział w XI i XII edycji konkursu „Czysta Częstochowa” pod patronatem Prezydenta Miasta Częstochowy pod patronatem Prezydenta Miasta Częstochowy -	tak	-	-	-

1.11.2018	SP30	Zbiórka makulatury przez uczniów i ich rodziców oraz nauczycieli	tak	-	-	-
2018-2019	SP30	Segregacja śmieci na co dzień. Zbiórka plastikowych nakrętek. Udział uczniów w akcji charytatywnej na rzecz brata uczennicy ze szkoły. Przekazywanie plastikowych nakrętek rodzicom chłopca. Środki pozyskane ze sprzedaży nakrętek wspomagają opłacanie rehabilitacji chłopca.	tak	-	-	-
2018; 2019	ZSS nr 28	- zajęcia i pogadanki tematyczne - promowanie racjonalnych zakupów oraz ponownego wykorzystania i napraw - udział w Akcji Dni Sprzątania Świata - wrzesień 2018, 2019 (uporządkowanie terenu wokół szkoły oraz terenu pobliskich parków) - współpraca z Firmą Elektroeko (pozyskiwanie materiałów edukacyjnych dotyczących m. in. zasad segregowania odpadów, recyklingu, korzyści z odzysku materiałów, zbiórka elektrośmieci na terenie szkoły	tak	-	-	-
X 2018r. IV 2019r. XI 2019r.	SP 50	Pogadanki podczas zajęć z wychowawcami klas I – III G na temat zasad segregacji odpadów. Udział uczniów klas II w spektaklu teatralnym <i>Kalory miasta</i> w ramach projektu „Czysta Częstochowa – segregacja to styl życia”. Warsztaty w klasach I pod hasłem: <i>Co to znaczy żyć Eko?</i> na temat dbałości o środowisko, głównie – segregacji śmieci.	tak	-	-	-
2018-2019	MP30; MP23	1. Warsztaty prowadzone przez Instruktorów Częstochowskiego Przedsiębiorstwa Komunalnego we współpracy z Urzędem Miasta Częstochowy w ramach projektu „Czysta Częstochowa” dotyczące segregacji odpadów. 2. Realizacja programu „Kubusiowi Przyjaciele Natury”. 3. Zajęcia edukacyjne z dziećmi w ramach realizacji podstawy programowej wychowania przedszkolnego. 4. Realizacja przedsięwzięcia „Nakrętowa Częstochowa” i zbiórka elektrośmieci. 5. Segregacja śmieci w przedszkolu. Zakup koszy do klas w ramach segregacji śmieci.	tak	-	-	-
2018-2019	SP 53	Pogadanki „Miaściwe segregowanie odpadów”	tak	-	-	-
30.05.2018 27.11.2018 04.04.2018 25.04.2018 22.02.2019 19.11.2019	Firma „Remondis” Sp. z o.o. CzPK w Sobuczynie	Warsztaty edukacyjne na temat segregowania odpadów Warsztaty recyklingowe Interaktywny spektakl teatralny Warsztaty edukacyjne Spektakl teatralny w ramach projektu „eko Częstochowa”	tak	-	-	-
2018-2019	MP 14	Pogadanki i rozmowy z dziećmi na temat segregacji śmieci Stosowanie się do zasad segregacji śmieci na co dzień	tak	-	-	-
2018-2019	SP. 21	Zbiórka zużytego sprzętu Catoroczna zbiórka baterii Catoroczna zbiórka nakrętek Segregacja odpadów – pogadanki, zajęcia Konkurs wiedzy dotyczącej segregacji odpadów i ochrony środowiska	tak	-	-	-
2019 na bieżąco	IV LO	Nakręcenie filmu na temat poprawnej segregacji śmieci, pogadanki na godzinach wychowawczych, zakup i rozstawienie pojemników na	tak	-	5745	-

			segregowane śmieci Rozmieszczenie na terenie szkoły pojemników na zużyte baterie, pogadanki						
Cały rok 2019	MP 19		Całoroczna segregacja odpadów (papier, tworzywa sztuczne) Udział w kampanii informacyjno-ekologicznej dotyczącej właściwej segregacji odpadów realizowanej wspólnie z REMONDIS sp. z o.o. Warsztaty ekologiczne Zbiórka nakrętek dla dziecka z porażeniem mózgowym – Fundacja „Młodzi młodym”	tak	-	-	-	-	-
cały rok 2019	SP 32		Zajęcia edukacyjne. Zmniejszenie pojemności pojemników na śmieci Zajęcia edukacyjne w klasach I- VIII. Zakup pojemników na śmieci umożliwiających ich segregację kosztów za wywóz śmieci	tak	-	240,00	-	-	-
2018-2019	MP 3		- Zajęcia edukacyjne dotyczące segregowania odpadów z pracownikami Częstochowskiego Przedsiębiorstwa Komunalne Sp. z o.o. w Sobuczynie - udział dzieci w konkursie plastycznym pt. „Zabawka z odpadów” - zbiórka zużytych baterii . - zbiórka nakrętek plastikowych - udział dzieci w sprzątaniu „Świata” - ogrodu przedszkolnego - segregowanie odpadów w przedszkolu.	tak	-	-	-	-	-
2019	SOSW5 w Częstochowie		Zajęcia edukacyjno-wychowawcze z uczniami SPS Nr 5 w Częstochowie na temat zasad i sposobów segregowania odpadów komunalnych	tak	-	-	-	-	-
2019	MP 26		Prowadzenie zajęć edukacyjnych z dziećmi na temat konieczności segregowania śmieci. Udział dzieci w warsztatach organizowanych przez CzPK Sobuczyna na temat segregacji śmieci. Zakup do sal zabaw pojemników do segregacji śmieci Udział w akcji „Nakrętkowa Częstochowa” Stowarzyszenie Pomocy Potrzebującym Podaj Dalej	tak	-	-	-	-	-
2018-2019	MP 27		- segregowanie odpadów (papier, plastik/metal, szkło) do pojemników typu „dzwon” na terenie przedszkola - segregowanie odpadów komunalnych i biodegradowalnych - udział dzieci w konkursie wojewódzkim „Zabawka z odpadów” - systematyczne warsztaty dla starszych dzieci „Segregacja to styl życia” we współpracy z CZPK	tak	-	-	-	-	-
2018-2019	MP 8		Całoroczna segregacja odpadów (papier, tworzywa sztuczne) . Całoroczna zbiórka baterii – „Zbieraj z klasą” – „Remondis” . Stała zbiórka nakrętek dla dziecka z porażeniem mózgowym – Fundacja „Młodzi młodym”	tak	-	-	-	-	-
2018-2019	ZSP 3		Zbiórka makulatury Zbiórka baterii	tak	-	-	-	-	-
2018-2019	MP 16		zakup/wyznaczenie segregatorów na odpady	tak	-	200	-	-	-
2018-2019	SOSW1		Edukacja w zakresie ograniczania powstawania odpadów (kompostowanie, racjonalne zakupy, ponowne wykorzystanie) Edukacja dotycząca właściwego segregowania śmieci	tak	-	-	-	-	-
2018-2019	SP. 39		1.Segregowanie odpadów – instalacja pojemników na odpady segregowane. Pogadanki na temat właściwej segregacji odpadów	tak	-	-	-	-	-

					komunalnych. 2. Akcje charytatywne (zbiórka surowców)-plastikowych nakrętek w ramach Akcji „Nakrętkowa Częstochowa” i makulatury na rzecz Fundacji „Przyjazny Świat Dziecka”.				
2019		SP 12		tak	Kampania informacyjna na temat segregacji odpadów Quiz wiedzy o odpadach Zajęcia dla uczniów klas 1-3 Eko- artysta promujące recykling	-	-	-	-
2018-2019		MP 9		tak	1. Warsztaty, pogadanki, konkursy plastyczne. 2. Pogadanki, spotkania z przedstawicielami wydziału gospodarowania odpadami. 3.Przestrzeganie zasad segregacji śmieci na placówce.	-	-	-	-
2019		ZSG		tak	Zbieranie nakrętek PET; Segregowanie śmieci – przystąpienie do BDO	-	-	-	-
2019		MP 25		tak	Pogadanki, spotkania z przedstawicielami wydziału gospodarowania odpadami. Przestrzeganie zasad segregacji śmieci na placówce.	-	-	-	-
2018-2019		MP 6		tak	Organizowanie zbiórki plastikowych nakrętek. Organizowanie zbiórki zużytych baterii. Zbiórka makulatury	-	-	-	-
2018-2019		Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 1		tak	Catoroczne zbiórki puszek aluminiowych - organizacja szkolnej rywalizacji w ramach działań na rzecz ochrony środowiska „Odzysk i recykling puszek aluminiowych” . Catoroczne zbiórki zużytych baterii, organizacja szkolnej rywalizacji proekologicznej „Unieszkodliwmy niebezpieczne odpady” . Catoroczne zbiórki plastikowych nakrętek po napiojach w ramach akcji „Odkreśl się na innych” – współpraca z Fundacją Studencką Młodzieży Młodym	-	-	-	-
2018-2019		SP 37		tak	Zakup dwóch kompletów pojemników na odpady; - Wzrost świadomości wśród uczniów dotyczący mniejszego obciążenia środowiska naturalnego (m.in. wody, powietrza, glebę), ograniczenia ilości odpadów niebezpiecznych na wysypiskach, obniżenia zużycia surowców naturalnych, ponownego wykorzystania materiałów i surowców; - Redukcja wydatków. Zbiórka nakrętek; - Utrwalanie odruchu sortowania odpadów, kształtowanie proekologicznych postaw i zachowań wśród dzieci i dorosłych, zachęcenie do działań na rzecz poprawy stanu środowiska naturalnego oraz do zgłębiania wiedzy na temat ekologii, recyklingu i wykorzystania środków wtórnych. Zbiórka odpadów na terenie szkoły i w najbliższej okolicy przez uczniów i nauczycieli; - Wzrost świadomości ekologicznej społeczności szkolnej.	-	264,98	-	-
2018-2019		SP 35		tak	Realizacja programu autorstwa nauczycielki biologii „Cuda z resztek”. Cel programu: kształtowanie umiejętności napraw przedmiotów i przyborów szkolnych doskonalenie umiejętności ponownego wykorzystania odpadów – dając im „drugie życie” (tekturowe ramki do zdjęć, guzikowe obrazy, ozdoby choinkowe z pet-ów, ekologiczna biżuteria z korka i materiałów tekstylnych, ...)	-	-	-	-

	2019		VIII LO		kształtowanie umiejętności dokonywania racjonalnych zakupów. Inscenizacja „Dzieci segregujące śmieci” przygotowana przez dzieci oddziału przedszkolnego kierowana do uczniów klas I – III oraz prezentacja apelu z YouTube „Jak dbać o naszą planetę” - National Geographic KIDS Konkurs plastyczny Segregacja-motywacja		tak	-	-	-			
	2018-2019		MP5		V edycja konkursu „Elektrośmieci oddajesz – nagrody dostajesz” w ramach ogólnopolskiego programu edukacyjnego „Ze starego nowe”		tak	-	-	-			
	2018-2019		SP 24		1. Warsztaty, pogadanki, konkursy plastyczne. 2. Pogadanki, spotkania z przedstawicielami wydziału gospodarowania odpadami. 3.Przestregania zasad segregacji śmieci na placówce. Autorskie przedstawienie „Piłkna i Bestia na wysypisku” . Zbiórka baterii i elektrośmieci Zbiórka nakrętek. Warsztaty dotyczące segregacji odpadów.		tak	500	500	-			
	2018-2019		SP. 52		Segregowanie odpadów – zbiórka makulatury Zbiórka zużytych baterii i elektrośmieci Zbiórka nakrętek na rzecz częstochowskiego hospicjum		tak	-	-	-			
	2018-2019		Miejskie Przedszkole nr15		Codziennie segregowanie śmieci przez dzieci i personel .Wprowadzenie w salach koszy do segregacji, rozmowy pogadanki		tak	-	-	-			
	2018-2019		Bursa Miejska		Warsztaty dotyczące właściwego segregowania śmieci Pogadanki, zajęcia, gazetki nt. właściwego segregowania odpadów.		tak	-	-	-			
	2018-2019		SP 11		Zbiórka zużytych baterii. Wychowankowie zużyte baterie wrzucają do wyznaczonych przez wychowawców pojemników, a następnie przekazywane są one do punktów zbiórki zużytych baterii Edukacja w zakresie właściwego segregowania odpadów: - organizacja kampanii edukacyjnych na temat segregacji odpadów (edukowanie uczniów w zakresie zapobieganie powstawaniu odpadów, zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji , dążenie do zmniejszenia ilości składowanych odpadów, osiągnięcie wymaganego poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła, zbierania zużytego sprzętu oraz zużytych baterii); - udział uczniów w warsztatach dotyczących segregacji odpadów prowadzonych przez przedstawiciela Częstochowskiego Przedsiębiorstwa Komunalnego w Sobuczynie; - udział w akcji „Czysta Częstochowa” -zbiórka zużytych baterii „Segregacja śmieci” na terenie Multicentrum Zodiak w Częstochowie. - udział w akcji „Wrzucając nakrętkę podajesz komuś rękę” – zbiórka dla Tobiaszka		tak	-	-	-	-		
	2018-2019		SP 15		Działania edukacyjne i informacyjne dotyczące właściwego segregowania odpadów komunalnych		tak	-	-	-			
	2018		MP 12		1.Happening „ Stop marmowaniu żywności” - Organizacja akcji ukierunkowanej na racjonalne zakupy i nie marmowanie żywności. 2.„Śmieciór- Coś z niczego”. Zajęcia plastyczno- techniczne. Praktyczne		tak	-	-	-			

				<p>wykorzystywanie odpadów w twórczości dzieci</p> <p>3. Udział dzieci w zajęciach edukacyjnych „Odyskujemy papier” - „Jak powstaje papier czerpany</p> <p>4. Współpraca z Częstochowskim Przedsiębiorstwem Komunalnym Sobuczyna</p> <ul style="list-style-type: none"> - Udział dzieci w zajęciach informacyjno- edukacyjnych z pracownikami Przedsiębiorstwa Komunalnego. Pogadanka na temat prawidłowego segregowania odpadów. - Praktyczne warsztaty edukacyjne. - Udział w konkursie plastycznym organizowanym przez Przedsiębiorstwo. <p>5. „Sprzątanie świata” - udział dzieci przedszkolnych w akcji sprzątania Ziemi . Ćwiczenia praktyczne segregowania odpadów.</p> <p>6. Organizacja happeningu ekologicznego „Chrońmy przyrodę.”</p> <p>Poznanie sposobów segregowania odpadów ,uświadamianie zmian odwracalnych i nieodwracalnych w przyrodzie ,uważliwanie dzieci na problemy zanieczyszczania świata</p> <p>7. Projekcja filmu edukacyjnego dla wszystkich dzieci przedszkolnych nt. skutków niewłaściwego segregowania odpadów, wpływu zanieczyszczeń na środowisko.</p>			
	2018-2019	SP 33		<p>Uczniowie szkoły biorą udział w prelekcjach na temat ekologii w tym m.in treściach związanych z właściwą segregacją odpadów i korzyści z niej wynikających,</p> <p>sortowanie odpadów do odpowiednich pojemników umieszczonych w szkole</p>	tak	-	-
	2018-2019	SP 47		<p>Pogadanki, prelekcje oraz konkursy dla uczniów – „Ekologiczne Dzieła Sztuki”, wykonane z odpadów.</p>	tak	-	-
	2019	ZSE		<p>Wprowadzenie selektywnego zbierania odpadów</p>	tak	-	-
	2018-2019	MP 7		<p>Współpraca z CzPK (udział w warsztatach dot. prawidłowego segregowania odpadów i recyklingu; udział w konkursach plastyczno-techniczno-konstrukcyjnych i przedstawieniach edukacyjnych), realizacja projektu przedszkole bez zabawek</p> <p>Całoroczna segregacja odpadów</p>	tak	-	-
	2018-2019	SP 54 z Oddziałami Integracyjnymi		<p>Wymiana we wszystkich salach lekcyjnych, na korytarzach, w pomieszczeniach gospodarczych pojemników (koszy) na odpadki segregowalne.</p> <p>Konkurs na plakat i hasło promujące zdrowy i ekologiczny styl życia w ramach programu „ Trzymaj formę”- klasy 2-8</p> <p>Zorganizowanie wystawy i prezentacji multimedialnych „ Zasadność segregowania odpadów- recykling w k 18</p> <p>Udział uczniów klas III w warsztatach ekologicznych z przedstawicielem firmy „ Remondis” „Jak zostać superbohaterem”</p> <p>Pogadanki podczas zajęć z wychowawcami klas I – III G na temat zasad segregacji odpadów.</p> <p>Udział uczniów w XI i XII edycji konkursu ramach projektu „Czysta Częstochowa” „ Zabawka z odpadów” „Segregacja to styl życia” .</p> <p>Zbiórka odpadów(elektrośmieci) w ramach programu „ Moje miasto bez elektrośmieci”</p>	tak	-	-
	2019	SP 42		<p>Lekcje wychowawcze dotyczące segregacji odpadów. Zwiedzanie</p>	tak	-	-

			wysypiska śmieci w Sobuczynie. Zbiórka puszek aluminiowych. Artykuły na temat segregacji odpadów w gazecie szkolnej. Wykonanie plakatów informacyjnych – oplakatowanie szkoły					
2019		MP 20	Selektywna zbiórka odpadów na terenie przedszkola					-
2018-2019		ZST	Lekcje wychowawcze nt. segregacji odpadów i ich recyklingu					-
2018-2019		Zespół Szkół Technicznych i Ogólnokształcących im. Stefana Żeromskiego	1. Wprowadzenie do programu profilaktyczno-wychowawczego szkoły edukacji ekologicznej. 2. Realizacja podczas zajęć z wychowawcą oraz innych zajęć dydaktycznych tematów związanych z ochroną środowiska poprzez zapobieganie powstawaniu odpadów, zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów, zbierania zużytego sprzętu oraz zużytych baterii i akumulatorów, recyklingu zużytych opon, olejów odpadowych. Zorganizowanie wystawy szkolnej na bazie materiałów UM Częstochowy oraz własnych dotyczących promocji segregowania odpadów. 1. Szkolenie Rady Pedagogicznej przeprowadzone przez pracowników Biura Gospodarowania odpadami w Częstochowie zakresu segregowania odpadów na terenie miasta. 2. Rozpropagowanie na terenie szkoły i poza nią plakatów dotyczących prawidłowego segregowania odpadów w szkole i w gospodarstwach domowych.					-
2018-2019		MP 34; MP 18; MP 43; MP 38	Godzienna segregacja śmieci przez dzieci i personel					-
2019		ZSZS	Nauka prawidłowej segregacji odpadów					-
2018		MP 41	Warsztaty –dotyczące segregacji śmieci –przeprowadzone przez firmę REMONDIS					-
2018-2019		SP 49	Nakrętki: kolejna edycja zbiórki plastikowych nakrętek pod nazwą „Nakrętkowa Częstochowa: dla Stowarzyszenia Pomocy Potrzebującym „Podaj Dalej”. Baterie, elektrośmieci: podniesienie świadomości wśród uczniów i społeczności lokalnej związanej z zagrożeniami jakie niesie ze sobą nieprawidłowa gospodarka odpadami niebezpiecznymi. Makulatura: zbiórka w ramach akcji „Dzieci Częstochowy Orłętom Lwowskim”; aktywizacja całej społeczności szkolnej do działań związanych z segregacją odpadów.					-
2018-2019		SP. 29	- coroczna akcja zbierania nakrętek i baterii, segregacja śmieci na korytarzach, - coroczna współpraca z częstochowskim schroniskiem dla zwierząt i schroniskiem na Jamroziviznie, - realizacja programu „Trzymaj formę” we współpracy z częstochowskim Sanepidem, - realizacja zajęć pod hasłem „Mam świadomość jak być zdrowym”, - udział klas IIa i IIc w Mlejskim Konkursie Plastycznym					-
2018		SP 37	Selektywne zbieranie zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, właściwe zagospodarowanie elektrośmieci.					-
2019			Selektywne zbieranie makulatury i zużytych baterii, wzrost świadomości ekologicznej społeczności szkolnej					częściowo
2019		MP 4	Zbiórka baterii i sprzętu elektronicznego przez wychowanków					-

zrównoważonego rozwoju				<p>- modernizacja ogródka szkolnego (2019 r.) - praktyczne działania: uprawa warzyw w ogródku, promocja upraw ekologicznych i rozpowszechnianie dobrych praktyk w tym zakresie, kompostowanie odpadów jako działania mającego na celu ograniczenie ich powstawania, promowanie właściwych postaw żywieniowych m. in. poprzez wykorzystanie warzyw na zajęciach z zakresu przygotowywania potraw oraz koła kulinarnego</p>							
	2018-109	MP 30		<p>Spotkanie z dietetykiem Realizacja programu „Żywnienie na wagę zdrowia” Udział w konkursach promujących zdrowie np. konkurs piosenki o zdrowiu, bajkowy talerz, przedszkolak silny i zdrowy do zabawy zawsze gotowy.</p>	tak	-	-	-			środki własne
GL.1.1. j.w.	2018-2021/ 2025	Okręg LOP w Częstochowie		Przeprowadzenie zajęć z młodzieżą na tematy związane z zadaniem.	zadanie realizowane w sposób ciągły	-	-	-			
	2019	SP 32		Praca plastyczna - udział w konkursie plastycznym organizowanym przez KRUS w Częstochowie	tak	-	-	-			
GL.1.1. j.w.	2019	Okręg LOP w Częstochowie		Zorganizowanie warsztatów dla młodzieży oraz nauczycieli – opiekunów Kół LOP prowadzonych przez właściciela sadu oraz członka Jurajskiej Kooperatywy Spożywczej.	tak	-	-	-			środki własne
	2018-2019	MP 23		Spotkanie z dietetykiem Spotkanie z pszczelarzem Realizacja programu: „ Żywnienie na wagę zdrowia”	tak	-	-	-			
GL.1.2. Kontrola poziomu zanieczyszczeń gleb - rozwój sieci monitoringu gleb											
GL.1.3. Stosowanie dobrych praktyk rolniczych mających na celu przeciwdziałanie zmniejszeniu zakwaszenia gleb											
GL.2.1. Zwiększenie skali rekultywacji gleb zdegradowanych i zdewastowanych, w celu przywrócenia im funkcji przyrodniczych, rekreacyjnych lub rolniczych											
Zasoby przyrodnicze											
ZP.1.1. Konserwacja pomników przyrody	2018-2019	Gmina Miasto Częstochowa		Zabiegi pielęgnacyjne polegające na usunięciu suchych, zamierających oraz nadłamanych gałęzi, stwarzających zagrożenie dla ludzi oraz mienia. Przeprowadzenie cięć pielęgnacyjnych w koronach 80 szt. egzemplarzy pomnikowych w Alei Brzozowej przy ul. Białskiej	tak	21 168,00	23 598,00				Środki z budżetu Miasta Częstochowy z dotacją Wojewody Śląskiego

ZP.1.2. Tworzenie oraz modernizacja terenów zieleni, prace arborystyczne, rewitalizacja obiektów parkowych	2016-2018	Gmina Miasto Częstochowa	<p>Rewitalizacja Parku Lisiniec w Częstochowie</p> <p>Powstał budynek usługowy o pow. zabudowy 321,9 m², pow. użytkowej 246,8 m² i kubaturze 1380 m³ – pawilon plażowy z zapleczem gastronomicznym dla korzystających z kąpieliska wraz z pomieszczeniami higieniczno-sanitarnymi i pomieszczeniami dla ratowników</p> <p>- parking na 138 miejsc postojowych o powierzchni 1794 m², wjazd i wejście na teren parku, place, ciągi piesze i komunikacyjne oraz ścieżki rowerowe</p> <p>- plaża o powierzchni 1782,80 m² wraz z przebudową nabrzeża (umocnienie gabionami)</p> <p>- kładka nad kanałem, pomosty wodne i lądowe oraz wieżę ratowniczą</p> <p>- oświetlenie terenu i monitoring</p> <p>- elementy małej architektury (ławki, kosze, itp.)</p> <p>- zmiana ukształtowania terenu wraz z nasadzeniem drzew i krzewów</p> <p>- zmiana ukształtowania terenu wraz z nasadzeniem drzew i krzewów</p> <p>Budowa alejek spacerowych z kruszywa oraz nasadzenia krzewów na Placu Katyńskim w Częstochowie - miejscu upamiętniającym zbrodnię katyńską</p>	tak	8 160 983,48	-	Budżet Miasta
	2018	Gmina Miasto Częstochowa		tak	121 000,00	-	Budżet Miasta
	2018	Gmina Miasto Częstochowa	Opracowanie dokumentacji projektowo – kosztorysowej dla zagospodarowania zieleni przy skrzyżowaniu ul. Bohaterów Katynia i Alei Wojska Polskiego na cele związane z rekreacją i wypoczynkiem	tak	4 000,00	-	Budżet Miasta
	2018	Gmina Miasto Częstochowa	Budowa oświetlenia zieleni przy skrzyżowaniu ul. Bohaterów Katynia i Alei Wojska Polskiego – dokumentacja projektowa	tak	5 000,00	-	Budżet Miasta
	2018	SP53, Fundacja Ekologiczna „Silesia”	Akcja „Posadź swoje drzewko” – edycja wiosna 2018 (stworzenie szkolnego arboretum)	tak	-	-	-
	2018	SP 32	Posadzenie drzewek (klony), krzewów (tuje), regulama pielęgnacja trawników.	tak	-	-	-
	2018	MIP 16	Sadzenie drzewek w ogrodzie przedszkolnym w ramach projektu „Piękna nasza Polska cała”	tak	50	-	-
	2019	ZŁO im. R. Traugutta w Częstochowie	Sadzenie tulipanów i krokusów w ogrodzie przedszkolnym	tak/ częściowo	-	-	-
	2019	ZŁO im. R. Traugutta w Częstochowie	Modernizacja terenów zieleni wokół szkoły.				
	2019	ZŁO im. R. Traugutta w Częstochowie	Prace arborystyczne. (Tworzenie kolekcji roślin krzewiastych i drzewiastych).				
	2016-2020	Gmina Miasto Częstochowa	Budowa Zielonej Promenady Śródmiejskiej w Częstochowie	częściowo	300 000,00	2 992 632,00	Budżet Miasta
	2018-2019	Bursa Miejska	Budowa ciągów pieszych z kostki oraz nawierzchni na placu centralnym, wykonanie instalacji oświetleniowej, monitoringu miejskiego, kanalizacji technicznej oraz montaż elementów wyposażenia przestrzeni /ogrodzenie gabionowe, murki oporowe i pergola żelbetowa/ Odtworzenie trawników oraz nasadzenie drzew.	tak	1 0792,4	12 207,12	-
	2018-2019	MIP 20	Przygotowanie terenu. Wyłożenie agrotkaniny. Nasadzenie roślin. Instalacja systemu nawadniającego. Ściołkowanie kamieniem	tak	-	-	-
			Posadzono około 40 sztuk drzew i krzewów na placu przedszkolnym				
		Posadzono około 50 cebulek kwiatowych wokół przedszkola					

2019	Gmina Miasto Częstochowa	Budowa ogrodzonego placu zabaw na zieleńcu o powierzchni ogólnej 1870 m ² składającego się z zestawu zabawowego CEPHEUS z profili aluminiowych, huśtawki wahadłowej z siedziskami dla dzieci młodszych i starszych, pomostu ruchomego (tuby) na przegubach, bujaka sprężynowego, słupków do siłobmu, a także 3 dwustanowiskowych urządzeń siłowni terenowej, ławek, koszy, stojaków na rowery. Posadzono 8 drzew, 456 krzewów i 32 szt. traw.	tak	-	245069,63	Budżet Miasta
2018	Gmina Miasto Częstochowa	Zielona strefa wypoczynku na Placu Błęgińskiego. Budowa miejsca wypoczynkowego, wyposażonego w elementy małej architektury m.in. w ławki, kosze wraz z zielenią towarzyszącą	tak	198000,00	-	Budżet Miasta
2018	Gmina Miasto Częstochowa	Aneks wypoczynkowy przy ul. Bardowskiego 33. Budowa miejsca wypoczynkowego, wyposażonego w elementy małej architektury m.in. w ławki, kosze, stojaki rowerowe wraz z zielenią towarzyszącą	tak	25000,00	-	Budżet Miasta
2018	Gmina Miasto Częstochowa	Aneks wypoczynkowy przy ul. Stromej 23. Budowa miejsca wypoczynkowego, wyposażonego w elementy małej architektury m.in. w ławki, kosze, stojaki rowerowe wraz z zielenią towarzyszącą	tak	41000,00	-	Budżet Miasta
2018	Gmina Miasto Częstochowa	Aneks wypoczynkowy przy ul. Bohaterów Katynia 48. Budowa miejsca wypoczynkowego, wyposażonego w elementy małej architektury m.in. w ławki, kosze, stojaki rowerowe wraz z zielenią towarzyszącą	tak	54000,00	-	Budżet Miasta
2018	Gmina Miasto Częstochowa	Aneks wypoczynkowy przy ul. Sojczyńskiego-Warszycza. Budowa miejsca wypoczynkowego, wyposażonego w elementy małej architektury m.in. w ławki, kosze, stojaki rowerowe wraz z zielenią towarzyszącą	tak	40000,00	-	Budżet Miasta
2018	Gmina Miasto Częstochowa	Opracowanie dokumentacji projektowo – kosztorysowej dla zagospodarowania zieleńca przy ul. Kontkiewicza 4	tak	6000,00	-	Budżet Miasta
2019	Gmina Miasto Częstochowa	Nasadzenia krzewów liściastych i iglastych oraz bylin i traw ozdobnych na Zielonym Skwerze Sybiraków	tak	-	18000,00	Budżet Miasta
2019	Gmina Miasto Częstochowa	W ramach zadania wybudowano 6 lamp solarnych ze źródłem światła LED, zintegrowanych z panelem solarnym i baterią litowo-jonową oraz uzupełniono nasadzenia o drzewa i krzewy na terenie parku kieszonkowego przy ul. Żareckiej	tak	-	53000,00	Budżet Miasta
ZP.1.3. Zapewnienie właściwej ochrony dla różnorodności biologicznej oraz walorów krajobrazowych w planowaniu przestrzennym, uwzględnieniem korytarzy ekologicznych	Miejska Pracownia Urbanistyczno Planistyczna Urzędu Miasta Częstochowy	Opracowanie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Częstochowy (2015- 2019), w którym określono strukturę przyrodniczą miasta, wskazano system obszarów o wiodącej funkcji przyrodniczej. Sformulowano zasady polityki przestrzennej miasta służące zachowaniu bioróżnorodności obszarów cennych pod względem przyrodniczym, a także kształtowaniu właściwego stanu ochrony siedlisk i gatunków podlegających ochronie. Określone w studium zasady obejmują także zachowanie swoistych dla miasta walorów krajobrazu oraz ochronę korytarzy ekologicznych w tym zmierzającą do zachowania lub odtworzenia ciągłości przestrzennej pomiędzy poszczególnymi elementami systemu przyrodniczego	tak	*(koszt wspólny podany przy GW.2.1.)	*(koszt wspólny podany przy GW.2.1.)	środki własne
ZP.1.4. Prowadzenie działań o charakterze edukacyjnym i informacyjnym w zakresie ochrony przyrody	PGL LP Nadleśnictwo Złoty Potok	Prowadzenie prelekcji, konkursów, spotkań dla osób w każdym wieku m.in. w szkołach dot. informacji w zakresie ochrony przyrody, leśnictwa itp. Utrzymanie infrastruktury edukacyjnej, m.in. izby edukacyjno – przyrodniczej oraz ścieżek edukacyjnych.	tak	52012,24	43912,36	Środki własne PGL LP

2018-2019	ZSS nr 28	<p>obchody Światowego Dnia Ziemi (kwiecień 2018, 2019)</p> <ul style="list-style-type: none"> - zajęcia tematyczne uwzględniające problematykę ochrony wybranych gatunków roślin, zwierząt, parków narodowych i tematykę związaną z szeroko rozumianą ochroną środowiska naturalnego - przeprowadzenie warsztatów ekologiczno-plastycznych w związku z obchodami Światowego Dnia Drzewa (październik 2018, 2019) mających na celu zwrócenie uwagi na przyrodnicze i gospodarcze znaczenie lasów dla człowieka oraz potrzebę ich ochrony, wskazanie na znaczenie drzew i terenów zielonych w łagodzeniu skutków zmian klimatycznych oraz potrzebę zalesiania - udział uczniów w akcji sadzenia drzew w Lasku Aniołowski (październik 2019) - udział uczniów w konkursach plastycznych o tematyce ekologicznej organizowanych przez inne szkoły, fundacje, instytucje - udział w Międzyszkolnym Konkursie Wiedzy Ekologicznej organizowanego przez SOSW nr 1 w Częstochowie (maj 2018, 2019), którego celem podsumowania wiedzy i umiejętności praktycznych uczniów w zakresie szeroko rozumianej działalności ekologicznej - prowadzenie obserwacji, poznawanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych najbliższej okolicy, możliwość oceny czystości środowiska, negatywnych skutków działalności człowieka, ilości i rodzaju pojemników na odpady, a reasumując ocena stanu środowiska w najbliższym otoczeniu podczas wyjazdów wycieczek rowerowych z wykorzystaniem miejskiej infrastruktury ścieżek rowerowych, zajęć w terenie 	tak	-	-	-
2019	SP 50	Lekcja przyrodnicza w Nadleśnictwie Gidle Konkurs ekologiczny Chronimy naszą planetę	tak	-	-	-
2019	ZS im. dr Wł. Biegańskiego	pogadanki, spotkania, prezentacje z zakresu ochrony przyrody	tak	-	-	-
2018-2019	MP 30	<p>Udział w akcji „Sprzątanie świata” Nawiązanie współpracy z nadleśnictwem. Zajęcia z dziećmi w zakresie ochrony przyrody Udział w konkursach organizowanych przez Ligę Ochrony Przyrody. Sadzenie kwiatów i krzewów w ogrodzie przedszkolnym. Dokarmianie ptaków zimą. Zbiórka karmy dla zwierząt. Udział w akcjach i przedsięwzięciach „Mamo, tato wolę wodę”</p>	tak	-	-	-
2018-2019	SP21	<p>Ścieżki edukacyjne – zajęcia w lesie. Raid integracyjny- Las wita nas! Projekt edukacji ekologicznej Miec czy być? Zainstalowanie poidelka na terenie szkoły. Udział w akcji Jerzyk w dzielnicy Stradom.</p>	tak	-	-	-
2019	MP 16	<ul style="list-style-type: none"> - pogadanki na temat zagrożonych gatunków fauny i flory w Polsce i Afryce - filmy edukacyjne w tym zakresie - wykonanie prac plastycznych w celu zapoznania się dzieci z zagrożonymi gatunkami - pogadanki na temat czystego powietrza i sposobów unikania zanieczyszczeń 	tak	30	40	-

2018-2019			<ul style="list-style-type: none"> - edukacja antynikotynowa - wycieczki krajoznawcze - akcja dokarmianie zimą ptaków, budowa karmników - Spotkanie z leśnikami (pogadanki na temat ochrony lasów, sposobu zachowania się w lesie, ochrony zwierząt i roślin zagrożonych wyginięciem) 					
2018-2019	SP 39	Konkurs ekologiczny Ochrona przyrody w Polsce. Obchody Dnia Ziemi		tak				-
2018-2019 do 2025	II LO im. R. Traugutta w Częstochowie	Działania o charakterze edukacyjnym i informacyjnym w zakresie ochrony przyrody. W trakcie corocznych (cyklicznych) Dni Otwartych Szkoły: prelekcje, warsztaty, wykłady np. na temat: Ptaki lęgowe Częstochowy lub Zagrożone gatunki ptaków i gadów Jury Krakowsko – częstochowskiej, czy Pojawienie się nowych gatunków owadów na naszym terenie np. Modliszki zwiyczajnej.		tak				-
2018-2019	Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 1	Wyjście przedszkolaków do Parku Jasnogórskiego – spotkanie z leśniczym <ul style="list-style-type: none"> - organizacja konkursów poszerzających świadomość ekologiczną - V Powiatowy Konkurs Plastyczny „Przyroda na liściu malowana” dla uczniów szkół podstawowych z terenu miasta Częstochowy i powiatu, który odbył się w RODN „WOM” - V Powiatowy Konkurs Plastyczny „Przyroda na liściu malowana” dla uczniów szkół podstawowych z terenu miasta Częstochowy i powiatu, który odbył w RODN „WOM” - XII edycja Międzyszkolnego Konkursu Wiedzy Przyrodniczej „Art – Eco 2018” - XIII edycja Międzyszkolnego Konkursu Wiedzy Przyrodniczej „Art – Eco 2019” - Szkolny Konkurs Plastyczny w ramach Projektu Start The Change „Dostrzegaj globalnie, działaj lokalnie 	tak					
2018-2019	SP 35	Organizacja wycieczek i rajdów w celu kształtowania świadomości konieczności ochrony przyrody, przygotowanie przez uczniów „zielników” (rysunek rośliny wraz z opisem), obserwacje roślin liściastych i iglastych, ... Insencizacje dotyczące pór roku z przesłaniem edukacyjnym dotyczącym zmian w przyrodzie (rośliny wieloletnie, jednoroczne, sposoby przystosowywania się zwierząt do kolejnych pór roku.) Przygotowywanie karmników dla ptaków na okres zimowy, zainstalowanych na terenie szkolnego placu zabaw		tak				-
2018-2019	MP 27	Realizacja przedsięwzięcia edukacyjnego „Przyroda wokół nas” - udział w konkursach międzyszkolnych: „Lesień w parku” (konkurs wiedzy o przyrodzie); „Majowa łąka” (plastyczny – I m) ; „Biała zima” (plastyczny – I m); powiatowy plastyczny: „Przyroda wokół nas - jak o nią dbać?” (II m); - udział dzieci w prelekcji „Grzyby jadalne i trujące” zorganizowanej przez Państwową Inspekcję Sanitarną - zwiedzenie wystawy „ Ptaki i zwierzęta okolic Częstochowy” w Muzeum Częstochowskim; - udział dzieci w warsztatach edukacyjnych „Mądra sowa” w Multicentrum Zodiak.	tak				-	

2018-2019	ZSP3	Porządkowanie wyznaczonych terenów; Prezentacja prac plastycznych uczniów; Organizowanie przez uczniów klas młodszych „ptasiej stołówki”; Wycieczki klas do lasu, spotkanie z leśniczym; Warsztaty z nauczycielami na lekcjach przedmiotowych, projekcja filmów o tematyce przyrodniczej	tak	-	-	-
2018-2019	SP 11	Organizacja zajęć edukacyjnych „Las nas zauroczył” (udział uczniów w zajęciach edukacyjnych w Nadleśnictwie Złoty Potok. Zrealizowanie „Ścieżki edukacyjnej” z edukatorem Nadleśnictwa Złoty Potok; Edukacja dotycząca ochrony gatunkowej roślin i zwierząt występujących w naszym regionie); -zajęcia edukacyjne Koła Młodego Przyrodnika „Czyste Powietrze”, Czysta woda” - organizacja warsztatów przeprowadzonych przez Koło Pszczelarzy w Częstochowie „Chrońmy pszczoły – doceniajmy i promujmy ich rolę w przyrodzie, korzystajmy z owoców ich pracy” - udział w zajęciach edukacyjnych „Charakterystyka Parków Narodowych Polski” – wykonanie albumów - udział w zajęciach edukacyjnych „XVIII Gielda Owadów” - wykonanie przez uczniów lapbooków na temat „Ziemia to nasz dom – dbajmy o nią”	tak	-	-	-
2019	SP15	Zakupienie i zasadzenie 140 drzew miododajnych w środowisku lokalnym, konkursy, zajęcia edukacyjne, pogadanki, prelekcje, spotkanie z pszczelarzem	tak	-	1 500,00	-
2018	MP 38	Sadzenie drzew w ogrodzie przedszkolnym	tak	-	-	-
2018	MP 32	Udział placówki w Ogólnopolskiej Akcji – Zielony Rekord Polski 2018 Bicie rekordu w nowych nasadzeniach roślin! Podarowanie roślin i krzewów do ogrodu przedszkolnego przez rodziców	tak	-	-	-
2019	MP4	W ramach projektu edukacyjnego „Piękna nasza Polska cała” zasadzenie dębu na terenie ogrodu przedszkolnego	tak	-	-	-
2018-2019	Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego w Katowicach	Przeprowadzenie zajęć edukacyjnych na terenie Ośrodka Edukacyjnego w Kalinie dla Domu Pomocy w Częstochowie; Uniwersytetu Humanistyczno Przyrodniczego w Częstochowie; SP 42. Prowadzenie zajęć edukacyjnych na terenie Ośrodka Edukacyjno-Naukowego w Smoleniu dla grupy dzieci w wieku przedszkolnym	tak	-	-	-
2018-2019	Muzeum Częstochowskie Dział Przyrody	Zajęcia edukacyjne : <ul style="list-style-type: none"> • Skamieniałości jurańskie–klucz do przeszłości zmiany częstochowskiej; • Odkrywamy jurajskie tajemnice • Ptazy i gady okolic Częstochowy • Ptaki okolic Częstochowy • Nietoperze-latające ssaki naszego regionu • Biocenoza lasu. Wpływ różnego rodzaju zagrożeń na jej funkcjonowanie • Ciekawostki z życia owadów • Rezerваты przyrody ziemi częstochowskiej 	tak	-	-	Budżet Miasta Częstochowy

2018-2019	I LO im. Juliusza Słowackiego	Prelekcja na konkursie przyrodniczym: Wartości przyrodnicze projektowanego Jurajskiego Parku Narodowego; Drzewa-Pomniki przyrody w parkach podjaskinogórskich	tak	-	-	-			
2019	SOSW5 w Częstochowie	Opieka nad użytkiem ekologicznym Góry Towarne we wsi Kusiećka/Olsztyna (w ramach projektu ERASMUS+ Present for the Future)_ - sprzątanie terenu oraz jaskini. Towarnej - wykonanie tablicy edukacyjnej przekonywanej do ochrony tego unikatowego miejsca oraz zainstalowanie jej przy wjeździe do Gór Towarnich (działania prowadzone we współpracy z Gminą Olsztyn); Przeprowadzenie przez naszych uczniów (uczestników w/w projektu) cyklu lekcji ekologicznych w wybranych częstochowskich szkołach podstawowych) Przygotowanie, druk i dystrybucja ulotek informujących o walorach Gór Towarnich i rezerwatu przyrody Góry Sokole przekonywanej do konieczności ochrony tych miejsc. Opieka nad terenem międzywała rzeki Warty w Częstochowie, ul. Nad Wartą we współpracy w Wydziałem Ochrony Środowiska Urzędu Miasta Częstochowa w ramach projektu ERASMUS +”Rzeki w naszych miastach”: sprzątanie terenu, usuwanie śmieci z koryta rzeki, przygotowanie tablicy informacyjnej o w/w miejscu. Prezentacja fotografii przyrodniczej „Przyroda w obiektywie”. Propagowanie idei ochrony przyrody, uwrażliwienie uczniów na problemy związane z ochroną środowiska. Prezentacja prac uczniów.	tak	-	-	-			
2019	SP 42	Spotkanie z pszczelarzem, konkurs dla rodziców i pracowników szkoły – wysiewanie kwiatów, konkurs plastyczny dla uczniów – życie i ochrona pszczół, wydanie kalendarza tematycznego z pracami plastycznymi dzieci	tak	-	-	-			
2019	SP47	Udział w warsztatach „Drzewa i krzewy Polski” Wykonanie prezentacji komputerowych i prac albumowych na temat „Formy ochrony przyrody w mojej okolicy”. Warsztaty terenowe w wybranym rezerwacie przyrody. Udział w Ogólnopolskim konkursie „Mój las”. Udział w Powiatowym konkursie Małych Form Teatralnych „ Jesteśmy ekologiczni” Udział w Wojewódzkim Konkursie na Szkolną Gazetkę z dodatkiem Ekologicznym.	tak	-	-	-			
2018-2019	MP 7	Budowa karmników i dokarmianie ptaków oraz pozyskanie od Nadleśnictwa Herby pokarmu dla ptaków. Projekt edukacyjny „Mali przyrodnicy” Program ekologiczny – przyrodniczy „Dziecko przyjacielem przyrody” Projekt edukacyjny „Kubusiowi Przyjaciele Natury” Współpraca z LOP oddział Częstochowa Przedsięwzięcie „Przyrodę kochamy więc o nią dbamy”- udział w konkursie o tytuł regionalnego lidera kształtowania postaw proekologicznych	tak	-	-	-			
2018-2019	Gmina Miasto Częstochowa	Gmina corocznie podpisuje umowy z wykonawcą zewnętrznym na usuwanie roślin inwazyjnych i niebezpiecznych. Usuwanie roślin – w szczególności niebezpiecznego barszczu Sosnowskiego – zgodnie z umową realizowane jest na powierzchni pond 2 ha.	tak	6 480,00	6 480,00	6 480,00			Środki budżetu Miasta

ZP.1.6. Realizacja działań określonych w planach zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 zlokalizowanych na terenie Częstochowy	2018-2019			1. Usuwanie drzew i krzewów z płatów siedliska 6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (Molinion) w obszarze Natura 2000 Walaszczyki PLH240028 2. Koszenie płatów siedliska 6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (Molinion) w obszarze Natura 2000 Walaszczyki w Częstochowie PLH240028	tak	13 500,00	15 750,00	Środki RDOŚ w Katowicach
ZP.1.7. Aktualizacja i uzupełnienie inwentaryzacji przyrodniczej	2018-2019	Gmina Miasto Częstochowa		W latach 2018-2019 zespół pracowników naukowych Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie, Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, Śląskiego Uniwersytetu Medycznego i członków Częstochowskiego Towarzystwa Naukowego przystąpił do kontynuacji prac związanych z aktualizacją i poszerzeniem inwentaryzacji przyrodniczej obszaru Częstochowy (w tym badań terenowych) na wyznaczonych stanowiskach. Badania objęły prawie wszystkie ważniejsze grupy taksonomiczne roślin, zwierząt i grzybów, występujących w siedliskach wodnych i lądowych, położonych w granicach administracyjnych Częstochowy.	tak	63 500,00	30 000,00	Środki budżetu Miasta
ZP. 1.8. Stanowienie nowych form ochrony przyrody (w tym obszarowych)	2018-2019	Gmina Miasto Częstochowa		W latach 2018-2019 nie ustanowiono nowych form ochrony przyrody. W tym czasie przeprowadzono kompleksowe prace inwentaryzacyjne obszarów przyrodniczych Częstochowy. Na podstawie uzyskanych wyników będzie można w przyszłości wyznaczyć obszary/objekty predysponowane do objęcia ustawowymi formami ochrony przyrody	nie	-	-	-
ZP. 1.9. Inwentaryzacja terenów zieleni miejskiej oraz stworzenie i aktualizacja elektronicznej bazy danych	2018-2019	Gmina Miasto Częstochowa		W latach 2018-2019 z powodu braku środków finansowych nie przeprowadzono inwentaryzacji terenów zieleni miejskiej.	nie	-	-	-
Prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej								
ZP.2.1. Zalesianie gruntów z uwzględnieniem warunków siedliskowych i potrzeb różnorodności biologicznej	2018-2019	PGL LP Nadleśnictwo Złoty Potok		Odhawianie gatunków z uwzględnieniem warunków siedliskowych i potrzeb różnorodności biologicznej	tak	563 679,75	886 805,50	Środki własne PGL
ZP.2.2. Realizacja inwestycji związanych z ochroną przeciwpożarową lasu, m.in. rozwój systemów monitorowania zagrożenia pożarowego oraz infrastruktury przeciwpożarowej	2018-2019	PGL LP Nadleśnictwo Złoty Potok		Utrzymanie sieci monitorowania zagrożenia pożarowego w lasach każdej własności tj. dostrzegani przeciwpożarowych, punktu alarmowego dyspozycyjnego. Utrzymanie dróg przeciwpożarowych, lotnisk. Przeciwpożarowe zabezpieczenia w celu ochrony różnorodności biologicznej terenów leśnych RDLP w Katowicach oraz ochrony klimatu – patrolowanie lotnicze lasów	tak	362 403,09	376 719,91	Środki własne PGL/WFOŚiGW w Katowicach

Tabela 2 – Dodatkowe działania wykonane w latach 2018-2019 nieujęte w Programie

Zadanie	Termin realizacji	Jednostka realizująca	Zakres rzeczowy zadania lub etapu zadania (opis działań)	Zrealizowano [tak/nie/częściowo]	Koszt przedsięwzięcia [zł]		Źródła finansowania
					2018r.	2019r.	
Dostawa montaż i uruchomienie nowego zespołu prądotwórczego zasilanego gazem ziemnym wraz z układem odzysku ciepła i produkcji chłodu przy suszarni osadu obiekt 44. na terenie Oczyszczalni Ścieków „WARTA” S.A. w Częstochowie przy ul. Srebrnej 172/188	2018	Oczyszczalnia Ścieków „WARTA” S.A.	Ochrona klimatu i jakości powietrza Agregat prądotwórczy zasilany gazem ziemnym, odzysk ciepła dla podgrzewania oleju termalnego, odzysk ciepła dla układu produkcji chłodu dla urządzeń suszarni osadu, generator azotu do inertyzacji układów suszarni	tak	11 056 699	-	Środki własne + kredyt BOS
Poprawa świadomości ekologicznej „STOP SMOG”	2019	ZF Automotive Częstochowa	Przeprowadzenie 4 akcji informacyjnych dla pracowników na temat szkodliwości stosowania pieców niskoemisyjnych	tak i będzie powtarzane	-	1000	ZF Automotive
Poprawa efektywności energetycznej oświetlenia poprzez modernizację części sieci oświetleniowej w Częstochowie	2019-2020	Gmina Miasto Częstochowa/MZDIT	Wykonano dokumentację projektowo-kosztorysową oraz przygotowano wniosek o współfinansowanie ze środków UE w ramach przygotowania inwestycji w roku 2020	częściowo	-	19843,00	Środki budżetu Miasta, środki FS/POIiS
Zakup pojazdów	2018	KW PSP Katowice	Zakup pojazdu – drabiny mechanicznej SCD-42 marki IVECO Magirus ML180 E32 – wymiana starego samochodu z 1979 r. na nowy pozwalająca na ograniczenie emisji spalin	tak	2579925,00	-	KW PSP środki własne
	2018	KM PSP Częstochowa	Zakup pojazdu – średniego samochodu ratownictwa technicznego marki SCANIA P360 – wymiana starego samochodu z 1997 r. na nowy pozwalająca na ograniczenie emisji spalin do powietrza	tak	1799490,00	-	KM PSP Częstochowa, KG PSP Warszawa
	2018	KW PSP Katowice	Zakup pojazdu – średniego samochodu ratowniczo – gaśniczego marki SCANIA P360 – wymiana starego samochodu z 2008 r. na nowy pozwalająca na ograniczenie emisji spalin do powietrza	tak	1063950,00	-	KW PSP Katowice, UM Częstochowa
	2018	KM PSP Częstochowa	Zakup pojazdu – lekkiego samochodu kwatermistrzowskiego DACIA DOKKER – wymiana starego samochodu z 2004 r. na nowy pozwalająca na ograniczenie emisji spalin do powietrza	tak	54050,00	-	Darowizna dla KM PSP Częstochowa
	2018	KM PSP Częstochowa	Zakup pojazdu – lekkiego samochodu kwatermistrzowskiego DACIA DOKKER – wymiana starego samochodu z 1993 r. na nowy pozwalająca na ograniczenie emisji spalin do powietrza	tak	55000,00	-	Darowizna dla KM PSP Częstochowa
Ograniczenie emisji wtórnej pyłu	2019	MZDIT	Czyszczenie ulic na mokro, służące ograniczeniu emisji wtórnej pyłu – 12 x w roku na długości 226,1 km bieżących dróg	tak	-	815 176,34	Środki MZDIT
	2019	MZDIT	Utwardzanie poboczny dróg – łącznej długości 4,8 km	tak	-	22 429,00	Środki MZDIT
	2019	STOELZLE	Zagrożenia hałasem Zainstalowanie ekranu dźwiękochłonnego	tak	-	250000,00	Środki własne

		Cręstochowa Sp. z o.o.								
	2018	Gmina Miasto Cręstochowa /MZDIT Cręstochowa			Budowa drogi do terenów inwestycyjnych strefa "SKORKI" w Cręstochowie – ETAP II III Zakres rzeczowy zadania obejmował – wykonanie jezdni z asfaltobetonu 2100m ² , <ul style="list-style-type: none"> • wykonanie krawężnika betonowego 600m, • wykonanie obrzeży 102m, • ściek uliczny z kostki betonowej 600m, • wykonanie placu manewrowego o nawierzchni z kostki betonowej - 470m², • kanał sanitarny, • kanał deszczowy: - wpusty deszczowe Dn 500mm- 77szt, - zbiornik retencyjny- 1 szt, - wylot do rzeki z klapą zwrotną Dn 800mm		8760060,00	-		Środki budżetu Miasta
	2018	Gmina Miasto Cręstochowa /MZDIT Cręstochowa			Budowa dróg na terenie KSSE w Cręstochowie – etap II		4922438,00	-		Środki budżetu Miasta
	2018	Gmina Miasto Cręstochowa /MZDIT Cręstochowa			Budowa przedłużenia ulicy Bór do ul. Jagiellońskiej Zakres rzeczowy zadania <ul style="list-style-type: none"> -wykonanie nawierzchni jezdni asfaltobetonowej - 2311m²; - wykonanie nawierzchni asfaltobetonowej, chodnika, ścieżki – 294 m², - humusowanie skarp—400 m²; - wykonanie chodnika z kostki brukowej – 68 m²; - słupy oświetleniowe 		1354932,00	-		Środki budżetu Miasta
	2018-2019	Gmina Miasto Cręstochowa /MZDIT Cręstochowa			Przebudowa drogi w ul. Różanej w Cręstochowie Zakres rzeczowy zadania : Branża drogowa:- jezdnie o nawierzchni asfaltowej o długość 415m, 2552m2, <ul style="list-style-type: none"> -jazdzy z kostki betonowej- 544 m², -chodniki z kostki betonowej - 30 m², -chodniki z płyt betonowych- 798 m², -zielenie – 1015 m², -kanał deszczowy - rury PVC DN 315/9,2 mm –195,3 m, - rury PVC DN 200/5,9mm –185,5m, - studnie rewizyjne Dn 1200mm- 9szt, - wpusty deszczowe Dn 500mmmm- 16szt. 		200000,00	2358466,00		Środki budżetu Miasta
	2019	Gmina Miasto Cręstochowa /MZDIT Cręstochowa			Przebudowa ulicy Sikorskiego w Cręstochowie na odcinku od ulicy Szajnowicza - Iwanowa do ulicy Łódzkiej: Branża drogowa:- jezdnie o nawierzchni asfaltowej, długość 395m, 1963m ² , <ul style="list-style-type: none"> -ścieżki rowerowe z kostki betonowej -756 m², -chodniki z kostki betonowej-1537m², -jazdzy z kostki betonowej- 250 m², -zielenie – 870 m², kanalizacja deszczowa <ul style="list-style-type: none"> - studnie rewizyjne φ 1000mm- 10szt, -wpusty deszczowe φ 500mm- 20szt, Kanalizacja sanitarna:		-	2910893,00		Środki budżetu Miasta

				<ul style="list-style-type: none"> - rury PVC φ 150mm- 30szt, - studnie rewizyjne φ 1000mm- 1szt, <p>Przebudowa ulicy Ikara w Częstochowie od ul. Rocha do ul. Radomskiej wraz z budową kanału deszczowego i budową chodnika</p> <p>Branża drogowa :</p> <ul style="list-style-type: none"> - jezdnie o nawierzchni asfaltowej długość 778m, 4880m², - chodniki z płyt betonowych - 1452m², - zjazdy z kostki betonowej- 1837m², <p>kanalizacja deszczowa:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rury żelbetowe 800mm– 356,5m, rury żelbetowe 600mm– 423m, rury PVCφ 250mm – 505,5m, - rury PVCφ 200mm – 78,5m, - rury PVC φ 160mm – 26,5m, - studnie rewizyjne φ 1200mm- 24szt, - wpusty deszczowe φ 500mm- 23szt, <p>Kanał technologiczny:</p> <ul style="list-style-type: none"> - studnie kablowe SKO-2g - 31szt, - studnie kablowe SKR-1 - 5szt, <p>Kanalizacja teletechniczna 1xφ 75 – 186m Kanalizacja teletechniczna 1xφ 110 – 164m Kanalizacja teletechniczna 2xφ 110 – 1067m</p>	4366543,00	-	Środki budżetu Miasta
	2019	Gmina Miasto Częstochowa /MZDIT Częstochowa		<ul style="list-style-type: none"> - rury PVC φ 150mm- 30szt, - studnie rewizyjne φ 1000mm- 1szt, <p>Przebudowa ul. Artyleryjskiej i ul. Kościelnej w Częstochowie na odcinku od ul. Matejki do przedłużenia ulicy Jagiellońskiej do ul. Kościelnej. Część drogowa:</p> <ul style="list-style-type: none"> - przebudowa jezdni, wejść i zjazdów: - przewiduje się wykonanie jezdni ul. Artyleryjskiej i ul. Kościelnej (odcinek o łącznej długości 1106,18m, o nawierzchni z betonu asfaltowego o szerokości 6m. - przebudowa istniejących skrzyżowań - korekta tukiów i wymiana nawierzchni na wlocie z wyłączeniem skrzyżowań ul. Artyleryjskiej z ul. Komandorską i ul. Oficerską. - budowa i przebudowa ciągów pieszych: - wykonanie obustronnych ciągów pieszych w ul. Artyleryjskiej (budowa nowych odcinków i przebudowa istniejącego odcinka) oraz jednostronnego ciągu pieszego w ul. Kościelnej (przebudowa istniejącego) - przebudowa wejść i zjazdów: - przebudowa istniejących ogrodzeń posesji prywatnych kolidujących z projektowanym rozwiązaniem, -humusowanie skarp wraz z obsianiem, częściowe usunięcie istniejących drzew i krzewów kolidujących z projektowanym zagospodarowaniem terenu - wykonanie nasadzeń zastępczych 	tak	-	Środki budżetu Miasta/ Fundusz Dróg Samorządowych
	2019-2020	Gmina Miasto Częstochowa /MZDIT Częstochowa		<ul style="list-style-type: none"> - wykonanie nasadzeń zastępczych <p>Przebudowa ulicy Łódzkiej w Częstochowie Część drogowa:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyniesienie skrzyżowania z ul. Wawrzynowicza, Elsnera, Małopolską na 10cm; Nawierzchnia ul. Łódzkiej: bitumiczna, konstrukcja: warstwa ścieralna, beton asfaltowy, warstwa wiążąca, beton asfaltowy. Nawierzchnia ul. Wawrzynowicza, Elsnera: bitumiczna, konstrukcja: 	częściowo	-	Środki budżetu Miasta/ Fundusz Dróg Samorządowych
	2019-2020	Gmina Miasto Częstochowa /MZDIT Częstochowa		<ul style="list-style-type: none"> - wykonanie nasadzeń zastępczych <p>Przebudowa ulicy Łódzkiej w Częstochowie Część drogowa:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyniesienie skrzyżowania z ul. Wawrzynowicza, Elsnera, Małopolską na 10cm; Nawierzchnia ul. Łódzkiej: bitumiczna, konstrukcja: warstwa ścieralna, beton asfaltowy, warstwa wiążąca, beton asfaltowy. Nawierzchnia ul. Wawrzynowicza, Elsnera: bitumiczna, konstrukcja: 	częściowo	-	Środki budżetu Miasta/ Fundusz Dróg Samorządowych

				<p>warstwa ścieralna, beton asfaltowy, warstwa wiążąca, beton asfaltowy</p> <ul style="list-style-type: none"> - chodniki z płyt betonowych; - zjazdy z kostki betonowej , grawitowej (ul. Łódzka i Eisnera); - zjazdy z kostki betonowej szarej (ul. Wawrzynowicza); - zieleniec o powierzchni 7165,5m kw.; - wycinka drzew; - nasadzenia drzew i krzewów; - roczna pogwarancyjna pielęgnacja nasadzeń; - oznakowani pionowe- 36 znaków; - oznakowanie poziome przejść dla pieszych: 76m kw., <p>wyniesienie punktów granicznych zgodnie z decyzją.</p> <p>Część sanitarna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - przebudowa kanalizacji deszczowej dla potrzeb rozbudowy ul. Łódzkiej - odprowadzenie ścieków deszczowych: <p>a) do istniejącego kolektora deszczowego śr. 500mm w ul. Łódzkiej przy skrzyżowaniu z ul. Poleską,</p> <p>b) do istniejącego kanału deszczowego śr. 315mm w ul. Łódzkiej przy skrzyżowaniu z ul. Szajnowicza -Iwanowa (Rondo 7 Dywizji Piechoty),</p> <p>c) do istniejącego kanału deszczowego w ul. Wawrzynowicza,</p> <p>d) do istniejącego kanału deszczowego śr. 315mm w ul. Małopolskiej,</p> <p>Dla potrzeb odwodnienia ul. Łódzkiej wraz z ul. Wawrzynowicza zaprojektowano dwa odcinki kanalizacji deszczowej.</p> <p>Część elektroenergetyczna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zabezpieczenie i przebudowa sieci elektroenergetycznej, - rozbudowa oświetlenia ulicznego na odcinku ul. Łódzkiej od ul. Małopolskiej do Ronda Siódmej Dywizji Piechoty, - rozbudowa oświetlenia odcinka ul. Wawrzynowicza od budynku Wawrzynowicza 6 w stronę ul. Łódzkiej. <p>Część telekomunikacyjna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - budowa kanału technologicznego 				
Udrożnienie rzeki Stradomka	listopad/ grudzień 2018 r.	Zarząd Zlewni w Sieradzu		Prace utrzymaniowe w korycie rzeki Stradomka w kilometrze 0+000 – 10+000.	tak	154 195,49	-	Dotacja-środki Budżetu Państwa
Utrzymanie wałów przeciwpowodziowych na terenie Zarządu Zlewni w Sieradzu	wrzesień/ październik 2018 r.	Zarząd Zlewni w Sieradzu		Prace konserwacyjne na wałach i w międzywałach rzeki Stradomki w km 0+400 – 1+799, rzeki Konopki w km 0+000 – 0+700 oraz rzeki Warty odcinki L-I, P-II i P-III.	tak	25 347,11	-	Dotacja-środki Budżetu Państwa
Utrzymanie wód i urządzeń wodnych na terenie działania Zarządu Zlewni w Sieradzu – Wały rzeki Kucelinki, Stradomki i Konopki	grudzień 2019 r.	Zarząd Zlewni w Sieradzu		Koszenie wałów i w międzywałach rzeki Konopki: wał lewy w kilometrze 0+000 – 0+700 i 1+636 – 2+441; wał prawy w kilometrze 0+000 – 0+700 i 1+636 – 2+086.	tak	-	12 047,43	Środki własne
Utrzymanie wód i urządzeń wodnych na terenie działania Zarządu Zlewni w Sieradzu – Wały rzeki Kucelinki, Stradomki i Konopki	grudzień 2019 r.	Zarząd Zlewni w Sieradzu		Koszenie wałów i w międzywałach rzeki Stradomki: wał lewy w kilometrze 2+861 – 4+500, wał prawy w kilometrze 0+400 – 4+500.	tak	-	27 744,19	Środki własne
Utrzymanie wód i urządzeń	grudzień 2019 r.	Zarząd Zlewni w Sieradzu		Koszenie wałów i w międzywałach rzeki Kucelinki: wał lewy i prawy	tak	-	108 122,33	Dotacja z Budżetu

wodnych na terenie działania Zarządu Zlewni w Sieradzu – Wały rzeki Kucelinki, Stradomki i Konopki	w Sieradzu	w kilometrze 0+477 – 6+970.	Państwa oraz środki własne
Utrzymanie wód i urządzeń wodnych na terenie Zarządu Zlewni w Sieradzu - Wały rzeki Warty	Zarząd Zlewni w Sieradzu	Koszenie wałów i międzywala rzeki Warty: odcinki od L-I do L-X oraz od P-I do P-X i P-XII.	Dotacja z Budżetu Państwa oraz środki własne
Bieżąca konserwacja wałów i cieków	Nadzór Wodny Częstochowa	Ręczne i mechaniczne koszenie wałów, usuwanie zatorów i tam bobrowych z koryt cieków, zwalczanie roślin inwazyjnych.	Wykonano siłami własnymi 2373835,00
Odwodnienie dzielnicy Kiedrzyń w Częstochowie	Gmina Miasto Częstochowa /MZDIT Częstochowa	Zakres rzeczowy zadania obejmował : -budowa zbiornika chłonnego - odparowującego, -budowa kolektora deszczowego - rowu otwartego od zbiornika do ul. Sejmowej o dł. 576,032m, -budowa kolektora deszczowego- kanału zamkniętego od ul. Sejmowej do ul. Ludowej - drogi technologiczne - przebudowa sieci - przebudowa linii kablowych -długość wybudowanej sieci kanalizacji deszczowej 2,27km, -liczba wybudowanych urządzeń służących gospodarowaniu wodami opadowymi (z wyłączeniem kanalizacji deszczowej) - 1 szt., -powierzchnia objęta systemem zagospodarowania wód opadowych – 1,30km ² , -pojemność obiektów w małej retencji- 9000m ³	Środki budżetu Miasta
Konkurs Woda=Życie	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Okręgu Częstochowskiego SA w Częstochowie. Wody Polskie przekazały dyplomy dla Uczestników konkursu.	V interdyscyplinarny konkurs wiedzy o wodzie pn. WODA=ŻYCIE, zorganizowany w ramach obchodów Międzynarodowego Dnia Wody w Częstochowie. Konkurs stanowią jedno z wielu wydarzeń zorganizowanych przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Okręgu Częstochowskiego SA w Częstochowie w ramach obchodów Światowego Dnia Wody – 2018.	Środki własne
Akcja sprzątania brzegów rzeki Warty od źródeł do ujścia	Fundacja Ratuj Ryby z Poznania, Wody Polskie dołączyły do akcji.	Sprzątanie wyznaczonego odcinka brzegów rzeki Warty w Częstochowie. Pracownicy PGW Wody Polskie Nadzoru Wodnego Częstochowa uczestniczyli w akcji "Sprzątanie brzegów Warty od źródeł do ujścia". Pracownicy zebrali około 35 worków 160 l śmieci. Śmieci odebrano od nas Częstochowskie Przedsiębiorstwo Komunalne. W sprzątaniu brzegów rzeki uczestniczyli również uczniowie Zespołu Szkół Specjalnych nr 23 im J.Korczaka w Częstochowie, przy okazji szkolenia drużyna harcerska Nieprzetartego Szlaku Tropielec Przygód. Śmieci zbierane były od ul. Mirowskiej wzdłuż ul. Nad Wartą do mostu ul. Srebrna - Drogowców w Częstochowie.	-
Przebieg i aktualizacja	Prezes Wód	Celem wstępnej oceny ryzyka powodziowego jest wyznaczenie	bd, bd.
			POIiS 2014-2020

wstępnej oceny ryzyka powodziowego			Polishch we współpracy z Dyrektorami RZGW	obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi, czyli obszarów, na których istnieje znaczące ryzyko powodziowe lub na których wystąpienie dużego ryzyka jest prawdopodobne.				
Przeгляд i aktualizacja map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego	2016-2020	Prezes Wód Polskich we współpracy z Dyrektorami RZGW	Prezes Wód Polskich we współpracy z Dyrektorami RZGW	Celem opracowania map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego jest wyznaczenie obszarów zagrożonych powodzią, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi wynosi p=10%, p=1%, p=0,2% oraz określenie liczby	bd.	bd.	bd.	POIiŚ 2014-2020
Aktualizacja planu zarządzania ryzykiem powodziowym	do 22.12.2021	Prezes Wód Polskich we współpracy z Dyrektorami RZGW	Prezes Wód Polskich we współpracy z Dyrektorami RZGW	Głównym celem PZRP jest ograniczenie potencjalnych negatywnych skutków powodzi dla życia i zdrowia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej, poprzez realizację działań służących minimalizacji zidentyfikowanych zagrożeń. Działania te prowadzić będą m.in. do obniżenia strat powodziowych.	bd.	bd.	bd.	POIiŚ 2014-2020
Przeprowadzenie II etapu projektu pn. „Działania informacyjne w zakresie wdrażania aktualizacji Programu wodno-środowiskowego kraju na obszarze regionu wodnego Warty”	2018	PGW WP RZGW w Poznaniu	PGW WP RZGW w Poznaniu	W roku 2018 PGW WP RZGW w Poznaniu prowadziło na obszarze południowej i środkowej części regionu wodnego Warty obejmującego m.in. obszar miasta Częstochowy II etap projektu finansowanego ze środków NFOŚiGW pn. „Działania informacyjne w zakresie wdrażania aktualizacji Programu wodno-środowiskowego kraju na obszarze regionu wodnego Warty”. Celem przedmiotowego projektu było poinformowanie zainteresowanych podmiotów o konieczności realizacji działań zmierzających do osiągnięcia lub utrzymania celów środowiskowych (dobrego stanu/potencjału jednolitych części wód). W ramach prowadzonych prac przygotowano w wersji elektronicznej i drukowanej materiały informacyjne, stanowiące wyciąg z obowiązujących dokumentów planistycznych (aPGW, aktualizacji Programu wodno-środowiskowego kraju - aPWŚK) wraz z zobrazowaniami mapowymi położenia poszczególnych jednolitych części wód. Przedmiotowe materiały skierowane były m.in. do jednostek samorządu terytorialnego szczebla gminnego.	99 630, 00	-	-	NFOŚiGW
Monitoring jakości wód podziemnych	2019	GIOŚ	GIOŚ	Prowadzenie badań monitoringowych wód podziemnych w 2 punktach sieci krajowej na terenie miasta Częstochowy w 2019 rok: Nr Monada 957Czestochowa, 978 Czestochowa	-	-	-	Budżet państwa, NFOŚiGW
Prowadzenie monitoringu jakości wód powierzchniowych	2018 - 2019	2018 – WIOŚ 2019 - GIOŚ	2018 – WIOŚ 2019 - GIOŚ	Punkty monitoringowe wraz z realizowanym programem: Konopka – Częstochowa ul. Poselska 2019 – MO-Chem, MD-Chem biota 2018- MO-Chem Gorzelanka 2019 – MO-Chem 2018- MO-Chem Stradomka – ujście Warty 2019 – MO, MO-Chem, MD-Chem biota 2018- MO-Chem Warta - m. Mstów 2019 – MO-Chem 2018- MO-Chem, MD-Chem biota	-	-	-	Budżet państwa, WFOŚiGW, NFOŚiGW

<p>1. Monitoring ilościowy wód podziemnych</p> <p>Wykonywanie pomiarów, stanu zwierciadła wód podziemnych i wydajności źródeł w punktach SOBWP.</p> <p>UWAGI:</p> <p>W obrębie miasta Częstochowa, w ramach zad. 1, obserwacje prowadzone są w trzech punktach badawczych SOBWP tj. II/131/1 w Mirowie, II/132/1 w Jaskrowie oraz II/1346/1 – Częstochowa ul. PCK (studnia Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Okręgu Częstochowskiego S.A.)</p>	<p>Zadania stałe państwowej służby hydrogeologicznej</p>	<p>PIG-PIB (w obszarze woj. śląskiego i opolskiego Oddział Górnośląski w Sosnowcu)</p>	<p>Efektem rzeczowym prowadzonych prac są zweryfikowane dane pomiarowe o położeniu zwierciadła wody lub wydajności źródeł w punktach sieci obserwacyjno-badawczej wód podziemnych. Uzyskane wyniki służą do oceny stanu ilościowego wód podziemnych. Wyniki są dostępne w bazie MWP (Monitoring Wód Podziemnych).</p>	<p>tak</p>	<p>-</p>	<p>zadania finansowane ze środków budżetu państwa (2019 - PGW WP)</p>	
<p>2. Monitoring stanu chemicznego wód podziemnych i ocena stanu JCWPd.</p>	<p>Zadania stałe państwowej służby hydrogeologicznej</p>	<p>PIG-PIB (w obszarze woj. śląskiego i opolskiego Oddział Górnośląski w Sosnowcu)</p>	<p>Wyniki analiz chemicznych uzyskane podczas badań monitoringowych służą do oceny stanu chemicznego i jakości wód podziemnych w obrębie JCWPd</p>	<p>tak</p>	<p>-----</p>	<p>Zadania finansowane z umowy z GIOŚ</p>	
<p>3. Gromadzenie, przetwarzanie, archiwizowanie oraz udostępnianie zgromadzonych informacji</p> <p>UWAGI:</p> <p>W obrębie miasta Częstochowa, w ramach zad. 3, badania monitoringowe są prowadzone w czterech punktach badawczych Sieci Monbada. Trzy z nich to punkty obserwowane w zad.1 oraz studnia zlokalizowana w Częstochowie przy ul. Łomżyńskiej.</p>	<p>Zadania stałe państwowej służby hydrogeologicznej</p>	<p>PIG-PIB (w obszarze woj. śląskiego i opolskiego Oddział Górnośląski w Sosnowcu)</p>	<p>Zgromadzone i przetworzone, dane hydrogeologiczne, zgodnie z procedurą mogą i są udostępniane firmom, uczelniom i osobom prywatnym oraz innym podmiotom. Ponadto, na bazie tych wyników PSH wydaje raporty i komunikaty, również te związane z występowaniem suszy hydrogeologicznej</p>	<p>tak</p>	<p>-----</p>	<p>zadania finansowane ze środków budżetu państwa (2019 - PGW WP)</p>	
Gospodarka wodno-ściekowa							
<p>Modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej</p>	<p>ciągła realizacja zadań</p>	<p>PWiK Okręgu Częstochowskiego SA w Częstochowie</p>	<p>Bezwykopowa renowacja kanalizacji sanitarnej</p>	<p>ciągła realizacji zadań</p>	<p>2 597 851</p>	<p>4 287 159</p>	<p>własne</p>

Ochrona wód	2019	STOELZLE Częstochowa	Zainstalowanie separatora substancji ropopochodnych na przelewie z basenu wody przemysłowej – poprawa jakości ścieków przemysłowych	tak	-	63 000,00	własne
Ochrona wód	2019	STOELZLE Częstochowa	Zainstalowanie dodatkowego skimmera olejowego aby zwiększyć wypływanie substancji ropopochodnych z powierzchni wody przemysłowej – poprawa jakości ścieków przemysłowych	tak	-	40 000,00	własne
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów							
Modernizacja układu zagęszczania osadu wraz z rurociągiem oraz pompownią osadu nadmiernego na terenie Oczyszczalni Ścieków „WARTA” S.A. w Częstochowie	2019	Oczyszczalnia Ścieków „WARTA” S.A.	Pompywnia osadu nadmiernego (trzy pompy śrubowe), rurociągi tłoczny osadu nadmiernego, zagęszczacz taśmowy	tak	-	5 429 018	Środki własne
Poprawa świadomości ekologicznej „STOP PLASIK”	2019/2020	ZF Automotive Częstochowa	Eliminacja plastików z obszarów funkcjonowania zakładów.	tak	-	40 000/rok	ZF Automotive
Zasoby przyrodnicze							
Wycieczki krajoznawcze	2018-2019	SP 30	Organizowanie dla dzieci rajdów jednodniowych, na których zwracamy uwagę i uczymy jak należy dbać o środowisko przyrodnicze. Zbiórka śmieci podczas rajdów i wycieczek szkolnych Wycieczka na cmentarz żydowski w Częstochowie. Zbiórka śmieci. Wycieczka z PTTK- Barania Góra. Zbiórka śmieci na szlaku, poznanwanie skał porostowej, zwrócenie uwagi na gatunki roślin i zwierząt objętych ochroną. Spacery w mieście: Aleja Brzozowa, Las Aniołowski, Park Jasnogórski. Zwrócenie uczniom uwagi na tablice informacyjne, które przedstawiają jakie organizmy można zaobserwować na tych terenach. Spacery poza miastem: Kamieniołom Lipówka w Rudnikach, Kamieniołom Kleinki w Olsztynie. III miejsce w Wojewódzkim Konkursie „Działalność kół LOP na różnych poziomach nauczania w roku szkolnym 2018/2019”	tak	-	-	-
	2018-2019	MP19	Realizacja przedsięwzięcia ekologicznego „Przyjazne środowisko” Ogólnopolski program edukacyjny poświęcony tematyce ekologicznej dla przedszkoli Kubusiowi Przyjaciele Natury’	tak	-	-	-
	2018-2019	MP 23	Pogadanki, rozmowy z dziećmi na temat ochrony przyrody w tym oszczędnego gospodarowania wodą, oszczędzania energii elektrycznej Udział w konkursach plastycznych Udział w akcjach i przedsięwzięciach: „Dzieci uczą rodziców”, „Mamo, Tato, wolę wodę”, „Kubusiowi Przyjaciele Natury” Zbiórka karmy dla zwierząt, quiz ekologiczny	tak	-	-	-
	2019	MP 26	Udział dzieci w akcji Sprzątanie świata Prowadzenie zajęć edukacyjnych na temat konieczności ochrony przyrody	tak	-	-	-
	2019	MP 8	Realizacja programu „Mamo, tato wolę wodę” Obchody Światowego Dnia Wody – zabawy, badawcze, konkursy,	tak	-	-	-

				prezentacje multimedialne Całoroczne oszczędne gospodarowanie wodą – program „Kropla do kropli”				
	2018-2019	MP 37		Realizacja treści ekologicznych. Rozprowadzanie wśród rodziców afiszy, plakatów, ulotek nt. ochrony środowiska. Zorganizowanie biblioteki przyrodniczej. Uroczystości propagujące treści i zadania ekologiczne. Prowadzenie rozmów z wybranymi osobami nt. "Zasady ochrony środowiska" "Chrońmy człowieka - chrońmy przyrodę" Prowadzenie eksperymentów ekologicznych.	tak	-	-	-
	2018-2019	MP 15		Udział - w powiatowym konkursie przyrodniczym „Zimowe zjawiska przyrodnicze” -opracowanie programu „Ziemia moim domem” - warsztaty ekologiczne „Tworzymy z gliny” -zabawy i piosenki o treści ekologicznej -wycieczka do gospodarstwa agroturystycznego -rozmowy kierowane z wykorzystaniem planszy „zainteresowanie dzieci przyrodą i przestrzenią w której funkcjonują” projekcje filmów o charakterze ekologicznym, konkursach szkolnych oraz poza szkolnych o tematyce ekologicznej, happeningach ekologicznych organizowanych na terenie miasta Częstochowa, udział w akcji „Sprzątanie Świata”, obchodów Światowego Dnia Ziemi, obchody Światowego Dnia Żywności, Światowego Dnia Zwierząt, kampanii Dnia bez śmiecia	tak	-	-	-
	2018-2019; do 2025	ZSPMIR		Przygotowanie uczniów i ich udział w Olimpiadzie Wiedzy Ekologicznej. Udział młodzieży w konkursach, np.: – Ogólnopolskim Konkursie „Mój Las” – Ogólnopolskim Konkursie Twórczości Plastycznej Dzieci i Młodzieży / organizator: MDK w Częstochowie – „Jurajska przyroda w obiektywie” / organizator: Dział Przyrody Muzeum Częstochowskiego – Konkursie Dendrologicznym im. prof. Janusza Hereźniaka „Znam drzewa i krzewy”. Organizacja corocznego wojewódzkiego konkursu „Motywy przyrodnicze w ubiorze” i udział młodzieży naszej szkoły w tym konkursie. Wycieczki klasowe na obszarze Wyżyny Krakowsko – Częstochowskiej.	tak	-	-	-
	2018-2019	SP54 z oddziałami integracyjnymi		Zajęcia terenowe w okolicy szkoły, np. w Parku Piastów. Pogadanki, prelekcje dotyczące dbałości o środowisko naturalne - koło biologiczne, lekcje przyrody, biologii, chemii-wystawa plakatów, strona internetowa szkoły, Konkurs ekologiczny dla uczniów klas kl.6 i 8 „Chrońmy naszą planetę”. – Efekt cieplarniany, dziura ozonowa, kwaśne deszcze, smog.(przyczyny i sposoby minimalizacji, skutki dla przyrody i człowieka)	tak	-	-	-
	2018-2019	MP 17		Zorganizowanie konkursu plastycznego „Jesienne bukiety” Celi: podnoszenie świadomości dzieci odnośnie ochrony środowiska	tak	-	-	-

	2018-2019	SP 49	naturalnego, konkurs skierowany do dzieci 3,4,5,6 letnich z przedszkoli miasta i powiatu częstochowskiego						
	2018-2019	MP27	Innowacja „Poznajmy Jurę –dbamy i chronimy naturę” udział dzieci w lekcjach bibliotecznych : „Wiosna wokół nas”, „Jesień” - udział dzieci w teatrykach i inscenizacjach o charakterze przyrodniczym; - wycieczka dzieci do papugarni; - zajęcia otwarte dla rodziców - międzygrupowe zajęcia, quizy i konkursy Założenie łąk kwiatowych na powierzchni 5500 m2	tak	-	-	-	-	-
	2018			tak	60000,00	-	-	-	Budżet Miasta Częstochowy
	2019		Założenie łąk kwiatowych na powierzchni 2000 m2	tak	-	24000,00	-	-	Budżet Miasta Częstochowy

4. Analiza osiągniętego efektu ekologicznego wraz z weryfikacją monitoringu wdrażania Programu

W poniższej tabeli zestawiono główne wskaźniki monitorowania realizacji Programu dla roku początkowego tj. 2017 r. oraz dla roku 2018 i 2019 oraz przedstawiono dynamikę zmian wskaźników.

Tabela 3 Wskaźniki monitorowania realizacji Programu

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Wartość wskaźnika w roku 2018	Wartość wskaźnika w roku 2019	Źródło danych do określenia wskaźnika	Dynamika zmian
OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA						
1.	ilość stref jakości powietrza z przekroczeniem wartości docelowych substancji w powietrzu	szt. 1 strefa	- O3 powyżej poziomu celu długoterminowego, - PM10 powyżej dopuszczalnej częstości przekroczenia dla czasu uśrednienia 24 godz., - PM 2,5 powyżej poziomu dopuszczalnego (II faza), - B(a)p w PM10 powyżej poziomu docelowego	- O3 powyżej poziomu celu długoterminowego, - PM10 powyżej dopuszczalnej częstości przekroczenia dla czasu uśrednienia 24 godz., - B(a)p w PM10 powyżej poziomu docelowego	Roczna ocena jakości powietrza GIOŚ	↔
2.	zmiana stężeń zanieczyszczeń pyłowych (pyłu PM10) na stanowiskach pomiarowych Częstochowy w stosunku do roku poprzedniego (maksymalne stężenie średnioroczne [$\mu\text{g}/\text{m}^3$] zmierzone na stacjach pomiarowych)	%	Armii Krajowej: 39 Baczyńskiego: 33	Armii Krajowej: 34 Baczyńskiego: 26	Roczna ocena jakości powietrza GIOŚ	↓
3.	emisja zanieczyszczeń pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych	Mg/rok	297	273	GUS	↓
4.	emisja zanieczyszczeń gazowych z zakładów szczególnie uciążliwych	Mg/rok	1 058 873	1 008 471	GUS	↓
5.	sprzedaż energii cieplnej w przeliczeniu na kubaturę budynków mieszkalnych ogrzewanych centralnie	[GJ/dam ³]	87,03	bd	GUS	bd
6.	liczba zlikwidowanych kotłów na paliwo stałe	szt.	269	264	sprawozdania z realizacji Programu ochrony powietrza	↓
7.	powierzchnia lokali, które poddano termomodernizacji	m ²	47384	57805	sprawozdania z realizacji Programu ochrony powietrza	↑
8.	liczba przeprowadzonych kontroli	szt.	2249	2678	sprawozdania z realizacji Programu ochrony powietrza	↑
9.	liczba przeprowadzonych akcji i szkoleń dot. jakości powietrza	szt.	43	52	sprawozdania z realizacji Programu ochrony powietrza	↑
ZAGROŻENIA HAŁASEM						
10.	długość ścieżek rowerowych ogółem	km	75,7	78,2	GUS	↑

11.	udział autobusów napędzanych olejem napędowym w ogólnej liczbie autobusów	%	76,4	76,6	GUS	↑
POLA ELEKTROMAGNETYCZNE						
12.	liczba osób narażonych na ponad-normatywne promieniowanie elektromagnetyczne	os.	0	0	GIOŚ	↔
GOSPODAROWANIE WODAMI						
13.	udział JCWP o stanie/potencjale dobrym i bardzo dobrym	%	Nie oznaczono	Nie oznaczono	GIOŚ	bd
14.	udział punktów JCWPd o bardzo dobrej lub dobrej jakości	%	-	0	GIOŚ	bd
15.	odsetek punktów pomiarowych wód podziemnych, dla których wykazano dobry stan chemiczny wód	%	-	50	GIOŚ	bd
16.	obwałowania przeciwpowodziowe	[km/rok]	0	0	GUS	↔
GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA						
17.	zużycie wody w przeliczeniu na 1 mieszkańca (woda dostarczana z wodociągów)	m ³	37,6	40,4	GUS	↑
18.	korzystający z sieci kanalizacyjnej ogółu ludności	%	88,2	88,4	GUS	↑
19.	liczba ludności korzystająca z oczyszczalni ścieków ogółem	os.	209 575	209 065	GUS	↓
ZASOBY GEOLOGICZNE						
20.	powierzchnia zrehabilitowanych terenów po eksploatacji wydobywczej	[ha]	-	-	Informacje od przedsiębiorstw	bd
GLEBY						
21.	udział gruntów bardzo kwaśnych i kwaśnych	%	bd	bd	OSChR	bd
22.	powierzchnia terenów poddanych rekultywacji lub zagospodarowaniu	ha	-	-	informacje od przedsiębiorstw, GUS	bd
GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW						
23.	udział masy odpadów komunalnych zebranych i odebranych w sposób selektywny w ogólnej masie odpadów komunalnych odebranych i zebranych w gminie	%	35	41	sprawozdanie Prezydenta Miasta z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi	↑
24.	masa pozostałych do unieszkodliwienia odpadów zawierających azbest	Mg	2 670,19	2 661,139	baza azbestowa	↓
ZASOBY PRZYRODNICZE						
25.	powierzchnia obszarów chronionych	ha	1012,0	1012,0	GUS	↔
26.	udział w ogólnej powierzchni miasta terenów zieleni	%	3,1	3,0	GUS	↓
27.	lesistość	%	3,9	3,9	GUS	↔
ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI PRZEMYSŁOWYMI						
28.	liczba przypadków wystąpienia poważnych awarii (odpowiadających definicji zawartej w art. 3 pkt. 23 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska)	szt.	1	0	WIOŚ	↓

5. Podsumowanie i wnioski

Przedsięwzięcia realizowane w latach 2018-2019 w dużej mierze przyczyniły się do poprawy warunków środowiskowych w mieście. Na podstawie przeprowadzonej analizy realizacji celów przyjętych w Programie ochrony środowiska można stwierdzić, że znaczna większość zadań została zrealizowana planowo. Część zadań jest w trakcie realizacji, ze względu na to, że są one wdrażane etapowo w poszczególnych latach. Niektóre z zadań mają charakter ciągły, np. zadania wynikające z bieżącej działalności administracyjnej poszczególnych jednostek. Pozostałe przedsięwzięcia będą albo realizowane w latach kolejnych, albo ich realizacja z przyczyn finansowych nie będzie kontynuowana.

Zmiany stanu środowiska widoczne są dopiero w dłuższej perspektywie czasowej, dlatego też niniejszy Raport z realizacji celów i zadań, określonych w Programie ochrony środowiska nie jest jednoznacznym odzwierciedleniem efektów realizacji Programu. Zaawansowanie realizacji celów i zadań ekologicznych jest zróżnicowane. Przyczyną tego są przede wszystkim niedostateczne środki finansowe, a także np. zbyt długie i skomplikowane procedury przetargowe.

Wśród ważnych zrealizowanych zadań i osiągniętych efektów dotychczasowej realizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Częstochowy wymienić należy:

- prowadzenie termomodernizacji budynków dzięki czemu możliwe jest zmniejszenie energochłonności budynków co ma istotny wpływ na ograniczenie zapotrzebowania na surowce, wpływa na zmniejszenie emisji zanieczyszczeń podczas ich spalania,
- rozbudowę systemów ciepłych, wymianę systemów ogrzewania budynków i przygotowania ciepłej wody użytkowej - poprzez modernizację systemów grzewczych eliminuje się przestarzałe, wysokoemisyjne i nieefektywne źródła ogrzewania emitujące do atmosfery znaczne ilości zanieczyszczeń,
- modernizację dróg dzięki czemu możliwe jest obniżenie poziomu hałasu komunikacyjnego, zmniejszenie emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych do powietrza atmosferycznego, wzrost poziomu bezpieczeństwa,
- rozbudowa infrastruktury pieszej i rowerowej jest elementem promowania ruchu pieszego i rowerowego, które są przyjazne dla środowiska, nie powodują hałasu i emisji zanieczyszczeń, efektem jest również poprawa bezpieczeństwa pieszych i rowerzystów jako alternatywy dla transportu samochodowego,
- konserwację i modernizację urządzeń wodnych – dzięki czemu są one utrzymywane w odpowiednim stanie technicznym pełniąc wyznaczone funkcje w gospodarowaniu wodami,
- bieżącą modernizację sieci wodociągowej i kanalizacyjnej - modernizacja sieci wodociągowej poprawia sprawność funkcjonowania sieci oraz sprzyja dostarczaniu mieszkańcom wody wysokiej jakości, uszczelnienie systemu odbioru i oczyszczania ścieków komunalnych prowadzi do zmniejszenia zagrożenia zanieczyszczeniami dla wód podziemnych,
- prowadzenie nadzoru nad wydobyciem kopalin – przez co zasoby geologiczne i gleby są użytkowane w sposób zgodny z obowiązującymi pozwoleniami,
- doskonalenie systemu gospodarki odpadami komunalnymi – efektem jest , utrzymanie czystości i porządku,
- kształtowanie zieleni urządzonej i ochrona lasów czego wynikiem jest: ochrona zasobów przyrodniczych, promocja walorów i zasobów naturalnych,
- realizację zadań z zakresu edukacji mieszkańców – prowadzona edukacja w różnych obszarach tematycznych i zróżnicowanych grupach wiekowych wpływa na wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców Miasta Częstochowy.

Najwięcej środków finansowych zostało przeznaczonych na ochronę klimatu akustycznego w ramach zadania wspieranie i realizacja inwestycji wpływających na zmniejszenie uciążliwości hałasu komunikacyjnego. Realizowane przedsięwzięcia dotyczyły przebudowy, budowy i modernizacji dróg na terenie miasta.

Duże nakłady finansowe zostały poniesione na realizację zadań dotyczących ograniczenia zużycia energii i ochronę powietrza. Realizacja tego celu przyczyniła się do zmniejszenia zapotrzebowania na ciepło, co pozwoliło na ograniczenie niskiej emisji i poprawę stanu powietrza w mieście. Zwiększył się odsetek ludności korzystającej z sieci gazowej – ma to dobry wpływ na środowisko, gdyż spalanie

gazu jest mniej szkodliwe dla powietrza atmosferycznego niż spalanie paliw stałych, rozwinęła się sieć ciepłota – zarówno pod względem infrastruktury, jak również wielkości sprzedaży energii cieplnej – ciepło sieciowe jest korzystne dla stanu środowiska, zwiększył się odsetek zanieczyszczeń pyłowych zatrzymanych lub zneutralizowanych w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń w % zanieczyszczeń wytworzonych – ograniczenie emisji zanieczyszczeń pyłowych w ujęciu procentowym było większe, zwiększyła się liczba przydomowych oczyszczalni ścieków – tendencja korzystna, gdyż zbiorniki bezodpływowe są potencjalnie nieszczelne co stanowi zagrożenie dla wód podziemnych, natomiast atestowane przydomowe oczyszczalnie ścieków zapewniają odpowiedni poziom oczyszczania ścieków, zmniejszyło się zużycie wody w gospodarstwach domowych na jednego mieszkańca co może być wynikiem zwiększonej świadomości mieszkańców w zakresie racjonalnego zużycia wody, zwiększyła się masa odpadów komunalnych zbieranych w sposób selektywny, dzięki czemu osiągnięto wszystkie wymagane prawem poziomy ekologiczne w gospodarce odpadami, W niniejszym raporcie wskazano też kilka aspektów, w ramach których nie zanotowano pozytywnych zmian. Dlatego w kolejnych latach na te elementy należy zwrócić szczególną uwagę.

- Prowadzenie rejestru wyrobów zawierających azbest
- Sukcesywne usuwanie i unieszkodliwianie odpadów zawierających azbest
- Ograniczenie presji wywieranej na środowisko podczas prowadzenia prac rozpoznawczych, eksploatacyjnych i przetwórstwa kopalin poprzez korzystanie z najnowocześniejszych technik
- Objęcie rekultywacją wyeksploatowanych części złóż zgodnie z najkorzystniejszym kierunkiem zagospodarowania
- Kontrola poziomu zanieczyszczeń gleb - rozwój sieci monitoringu gleb
- Stosowanie dobrych praktyk rolniczych mających na celu przeciwdziałanie zmniejszaniu zakwaszania gleb
- Zwiększenie skali rekultywacji gleb zdegradowanych i zdewastowanych, w celu przywrócenia im funkcji przyrodniczych, rekreacyjnych lub rolniczych
- Inwentaryzacja terenów zieleni miejskiej oraz stworzenie i aktualizacja elektronicznej bazy danych

Biorąc pod uwagę powyższe informacje oraz dane przedstawione w formie tabelarycznej w poprzednim rozdziale należy pozytywnie ocenić realizację programu ochrony środowiska dla Miasta Częstochowy. Przeważają pozytywne aspekty podejmowanych działań co znajduje odzwierciedlenie zarówno we wskaźnikach jak i podejmowanych zadaniach.

Należy jednocześnie dążyć do realizacji w kolejnym dwuleciu tj. 2020-2021 tych zadań, których w pierwszym dwuleciu nie udało się zrealizować. Powinno mieć to odzwierciedlenie w poprawie stanu środowiska w kolejnych latach.

Realizacja zadań w latach 2018-2019 zawartych w poszczególnych obszarach tematycznych daje podstawy do osiągnięcia przyjętych celów i priorytetowych kierunków działań Programu ochrony środowiska, zgodnych z polityką ochrony środowiska, a tym samym gwarantuje zrównoważony rozwój miasta.

6. Bariery realizacyjne Programu

Podstawowymi barierami w realizacji zadań przewidzianych w programie ochrony środowiska są:

- bariery finansowe – spowodowane niewystarczającą ilością środków finansowych na realizację zadań z zakresu ochrony środowiska, problem dotyczy zarówno Gminy Miasta Częstochowy jak również podmiotów prowadzących działalność na omawianym terenie,
- bariery związane z niewystarczającą świadomością ekologiczną – wynikające z braku wiedzy i pełnego przekonania o potrzebie ochrony środowiska przez mieszkańców, istnieje przekonanie,

że np. oszczędzanie wody czy segregowanie odpadów w skali pojedynczego gospodarstwa domowego nie przyniesie oczekiwanych rezultatów,

- bariery prawne – każde zadanie jakie mogłoby być realizowane w zakresie ochrony środowiska musi być zgodne z obowiązującym prawem, co w związku z mnogością interpretacji prawnych przepisów może powodować długotrwałą realizację niektórych zadań bądź niespójność działań podejmowanych przez różne podmioty,
- bariery wynikające ze zmienności przepisów – co związane jest choćby z faktem szybko zmieniającego się prawa w zakresie sposobów segregacji odpadów, które np. dla mieszkańców może być niejasne.